

Máté G. Péter

Szakállas angyal
(és egyéb férfias történetek)

TARTALOM

Előszó	Az üvegszemű
A vendég	Robbantás
Rutinellenőrzés	Szenteste a kádban
A pofon	A füst
Esti film	Féltékenység
Az út vége	Klubnap
Jubileum	Elválok tőled!
A fog	Apa csak egy van
Farbála	Hófogság
Pici	Reinkarnáció
Miért?	A mérnök úr
Out	Úton
Séta	Az agglegény
Foci	Mosogatás
Tántorogi	Sorja
Vízipóló	A profi
KoloKolo	A világbajnok
Aktus	Állati történet
A szakállas angyal	Zátony
Borulás	Évforduló
Osztálykirándulás	Hazafelé
Piros retikül	Az áldozat
A palacsinta	Rendezd az életed!
A főnök	Mici főhadnagy
A düh	Hiányérzet
Az átszabott asszony	Csutka úr dolgozik

Édesapám emlékére

Köszönöm a
Gárdonyi Városért Közalapítvány
és a Velencéért Közalapítvány
önzetlen támogatását
A címlapot Guthy Anzselika készítette

Előszó

Első könyvem, a lányokról, asszonyokról írott „Lopott éjszakák”, ötvenedik születésnapomon jelent meg. Magamnak, még inkább olvasóimnak szánt jubileumi ajándékomként.

Második kötetem, amelyet Ön, kedves Olvasóm, most a kezében tart, saját nemem, a férfiak viselt dolgairól szól. Ezt még el akartam mesélni.

Újságíró vagyok, a gárdonyi székhelyű Tó Tévé főszerkesztője. Közírói pályafutásomat evezős edzőként, vezető edzőként, sportszakmai lapban tett próbálkozásaim után harminchat évesen, a Fejér Megyei Hírlapnál kezdtem, majd egyre gyorsuló ütemben írásaim jelentek meg az Új Tükörben, Nők Lapjában, Esti Hírlapban, Magyar Nemzetben, Népsportban, Nemzeti Sportban, Tallózóban, Fehérvári Hétben, Fehérvári Polgárban és sok kisebb újságban. Szerkesztője vagyok a HÍD című lapnak, szerkesztő-riporterként dolgoztam a Magyar Televízió-nak, Duna TV-nek. Vezettem műsort a Danubius Rádióban és főszerkesztője voltam a Rádió 101 Gárdony elnevezésű helyi rádióknak.

Szeretek írni és mesélni. És ha Ön legalább egy írásom nyomán majd elismerően bólint, már nem dolgoztam hiába. Köszönöm, hogy elolvassa könyvemet.

Máté G. Péter

A vendég

- Apuka, maga itt?!

Az ötven körüli férfi riadtan állt az előszoba nyitott ajtajában. Elhűlve nézte a fekete cipős, fekete, rossz szabású konfekció öltönybe, felkunkorodó gallérú, fakón fehér színű ingbe öltözött embert. A folyosón álldogáló férfi fekete nyakkendőjével úgy festett, mint aki éppen akkor érkezett a szocialista nagyüzem dalárdájának fellépéséről, vagy mint aki percekkel ezelőtt kászálódott le filléres temetésének ravataláról. Jobb kezében egy sok próbát kiállt, erősen viseltes, lapos, foltos, disznóbőr aktatáska. Kalapját zavartan szorongatta a másik kezében.

- Bemehetek?

- De hát... apuka... apuka maga... maga huszonöt évvel ezelőtt meghalt! Mit keres itt?

- Bemehetek?

A két ötven körüli férfi farkasszemet nézett egymással. A lakáson belül álló arcáról nem olvadt le a rémülettel vegyes döbbenet. A másik, kívül, úgy ácsorgott, mint akinek a legtermészetesebb dolga hazaérkezni.

- Bemehetek? - A kint várakozó, kalapos, aktatászás férfi hangjában a türelmetlenség legcsekélyebb jele nélkül negyedszer is megkérdezte:

- Bemehetek?

- Meghibbantam - az ajtó belső oldalán állót szédülés kerülgette - rosszul vagyok..., mindjárt elhányom magam... ah...

Émelyegve állt, levegőért kapkodott, majd lassan utat engedve oldalra mozdult. A falnak dőlt. Szemében rettenet ült, keze reszketett.

- Biztosan meghibbantam - észre sem vette, hogy szinte kiabálva beszél. A másik, mint aki jól ismeri a járást, elindult a szobába.

- Jó estét kívánok - a nappali ajtajában egy, a negyvenes éveinek végét taposó, jellegtelen arcú, molett, gyűrött melegítőt viselő asszony támasztotta az ajtófélfát és érdeklődve figyelte a jövevényt. - Ön a férjem munkatársa?

- Ez kicsoda? - Az imént érkezett ember kérdően fordult hátra a még mindig dermedt, a nyitott ajtó kilincset görcsösen szorongató házigazdára. - Csak nem a feleséged?

- Bemutatnál az úrnak? - Az asszony élesen csengő, katonásan pattogó szavakkal figyelmeztette urát az illemre.

- Ő... szóval... ő az apám...

- Apád? - az asszony mosolyogva nézte a vendéget - Miket beszélsz, az apád még a házasságunk előtt meghalt. Várj csak, mi huszonhárom éve házasodtunk össze, uramisten de régen is volt, az apád meg két évvel korábban meghalt. Te meséled, hogy mennyire megrázott, hiszen még csak ötven éves volt. Annyi, mint amennyi most te vagy. Hát miket hordasz itt össze! Csak nem ittál?

- Ő az apám!

- Szóval kicsoda is maga? - A háziasszony hangjában nyoma sem volt már a kedvességnek. Követelte a magyarázatot.

Az apa cseppet sem zavartatta magát. Leült, nadrágja élére gondosan ügyelve, lazán ujjai közé csippentve az anyagot megemelte a pantalló szarait, és feljebb húzta a térdénél. Kényelmesen hátradőlt.

- Na fiam, azt már látom, sokat nem változtál az elmúlt évek alatt. Szedd már össze magad. Ne kérdezd, hogy kerülök ide, mert magam sem tudom, egyszer csak az utcán bolyongtam és a lábaim hazahoztak. Ül már le, ne ácsorogj olyan idétlenül!

A házigazda óvatos lassúsággal csukta be az ajtót és leereszkedett a fotel szélére. Mint egy menekülésre kész, riadt vad, oly feszült tekintettel nézett apjára.

- De hát ott voltam a temetésén... Láttam, ahogy a földre teszik... Megbolondultam, hallucinálok... jaj... jaj...

- Szóval te vagy a menyem. - Az asszony állta apósa tekintetét. Egy szavát sem hitte a férfinak. Csak férje már-már eszelős viselkedése bizonytalanította el.

- Hát legyen. Ha maga az apósom, akkor én.

- Választhatott volna kedvesebbet is. Na mindegy, az ő élete.

Kíváncsi tekintettel nézett körül egykori lakásában. Van néhány furcsaság ezeknél a gyerekeknél - gondolta, aztán hangosan hozzátette:

- Mondd csak lányom - ugye nem bánod, hogy így szólítalak - minek nektek két televízió?

- Két tévé, hol lát maga itt két tévét? Ja, az a másik a számítógép. Nem látott még ilyet?

- Számítógép? Hát persze, hallottam róla. Volt egy ismerősöm, az látott is valahol. Azt mesélte, hogy betöltött vagy három szobát. Ez meg csak ekkora?

- Apuka - fia arcába lassan visszatért az élet - tényleg maga az?

- Ez mindig ilyen értetlen?

- Hát, ne csodálkozzon, nem mindenkinek jön vissza az eltemetett apja huszonöt év után. Tényleg, hogy jutott eszébe ez a marhaság?

- Hagyjuk ezt a témát - legyintett az apósa - én sem tudom mi történik velem, de most itt vagyok. Mondd fiam, megvan még az öreg Trabantod?

- Trabantom? Hol él maga, jaj ne haragudjon, ez csúnya kérdés volt egy halottól - ütött saját szájára a fia - szóval, tudja ki jár manapság Trabanttal? A legcsóróbbak. Na meg néhány örült régiséggyűjtő. Aki ad magára, annak csakis nyugati autója van. Nekem például Opelem van. Megmutassam?

- Opel... De szerettem volna én is egy Kadettet. A háború előtt egyszer utaztam is egy Opellel. Jó kis kocsik voltak. Majd megmutatod, úgymint elmegyünk a rokonokhoz. Kíváncsi vagyok az autódra, meg arra, mire is vitted. Keresztanyád jól van?

- Azt hittem az anyám érdeklő. A keresztanyám? Hát már vagy húsz éve ő is maga után ment. Nem találkozott vele?

A házigazda úgy vihogott a viccén, mint akinek elment az esze. Rá is szólt a felesége:

- Legyél már több tisztelettel az apád iránt, hiszen halott!

- Ugyan, hagyd csak. Pimasz volt ez világegyetében. De mondd csak, párttag vagy? Bár amilyen mulya voltál gyerekeknek, biztosan nem értetted meg, ha érvényesülni akarsz, be kell lépned a pártba. Szóval?

- Melyik pártról beszél?

- Mi az, hogy melyik pártról, hát hány van, te ütődött. Hát a Kádár pártja!

- Jaj, apuka - szólt közbe tudálékosan az asszony - annyi a párt, ahány az ember. Itt most többpártrendszer, meg demokrácia van!

- Mért mondod ezt így, hát az én időmben nem volt demokrácia? Úgy is hívták, hogy népi demokrácia. Miket nem hordtok ti össze. És Brezsnyev? Még bírja magát?

- Apuka! Már nincs Brezsnyev és nincs Szovjetunió. Csak azért jött vissza, hogy politizáljon? Az elvtársak az alapszervezetből még nincsenek odaát? Mert itt már nincsenek elvtársak!

- Fiam, te nagyon szemtelen vagy! Ne húzd ki belőlem, mert ha kell, hát még most is megpofozlak! Beszélj tisztességesen! Erre neveltelek? Na jól van, nem kerülgetem tovább, bár félek megkérdezni, él még az anyád?

- Csakhogy rákérdezett. Miskolcon van.

- Miskolcon? Mit keres ott? Nekünk nincs rokonunk Miskolcon.

- Apuka - az asszony elérkezettnek látta az időt, hogy átvegye a szót, meg aztán jobb is ha ő mondja, mert egy nő finomabban fogalmaz, ha baj van - anyuka még csak negyven múlt, amikor maga meghalt, egészen fiatal volt. Hát férjhez ment újra.

A vendég arcán sötét árnyként suhant át a csalódottság. - De hát gondolhattam volna, - kesergett - hogy nem sirat majd örökké. Mindig is szerette a férfiakat, volt vele bajom elég fiatalabb korában. Lám csak, hát nem férjhez ment újra?...

- Apuka, ne eméssze magát, az életének tovább kell mennie. Maga itt hagyta a családot, hát élnek úgy, ahogy tudnak. Beszéljünk inkább másról. Maradt délről egy kis paprikáskrumpli, ha szereti, egyen velünk. Csak beteszem a mikróba és mindjárt meleg lesz. Biztosan maga is megéhezett. Elosztjuk, elég lesz az hármunknak is.

- Haj, de szerettem a paprikáskrumplit! Ahogy anyátok csinálta annak nem volt párja. Főzni nagyon tudott, az biztos. De mit is mondtál, mikró? Miféle szerkezet az? Na, de úgylis mindegy, tudod lányom, mi már nem eszünk, sohasem vagyunk éhesek.

Olyan furcsa itt nálatok. Minden egészen más, mint amikor még én laktam itt. Szerkezeteket látok, amiknek a nevét sem értem. Aztán meg azt is mondjátok, megváltozott a politika. Hát mi történt itt az elmúlt huszonöt évben? Amikor elmentem, mindenki tudta, melyik elvtárs kinek a barátja, ki, kivel vadászik, hol isznak, hova mennek családotól hétvégére. Most meg azt mondjátok elvtársak sincsenek. Visszajöttek az urak?

Az apa tekintete bizonytalanná vált. Sok a párt, már nem a Trabant a legjobban vágyott autó, van számítógép, meg valami mikró, aztán az a zörgő, zenélő tenyérszerű valami, amibe most belebeszél a fia. Olyan ez az egész, mintha egy tudományos-fantasztikus regényt olvasna. Régen szerette az ilyen könyveket, de ez nem tetszik neki. Nem érzi itt jól magát.

A fia már nem törődött a túlról visszatért apjával. Annyi furcsaság történik manapság, gondolta, lehet, hogy ezentúl már így lesz. Elmennek az öregek, aztán egyszer csak visszajönnek. Hát hiába, a tudomány megállíthatatlanul fejlődik.

Félrevonulva, gesztikulálva beszélt valakivel a mobiltelefonján. Felesége időközben bekapcsolta a mikrot, megmelegíteni a vacsorát. A komputer monitorja kékesen villódzott. A tévé alatti polcon halk kattanással bekapcsolt a beprogramozott videót.

Az apát rossz érzés öntötte el. Mit keres ő ebben az idegen, furcsa, gépies világban? Lassan felállt, bal lábát alig láthatóan vonszolva - még a háborúban szerezte a sérülést, egy eltévedt repeszdarabtól - elindult az ajtó felé. Fia, menyé már nem törődött vele. Mintha ott sem lenne. Kilépett a körfolyosóra, halkán behúzta maga mögött az ajtót. A zár fémesen kattant, huszonöt év után újra becsukódott mögötte egykori lakása ajtaja. Lassan lépdelve elindult oda, ahonnan jött. Érezte, jobb lesz neki ott.

Rutinellenőrzés

- Szállj ki, nem akarlak többé látni!

Béla görcsösen szorongatta a kormányt, fejét lehajtva, összeszűkülő szájjal sziszegte:

- Becsaptál, nem akarlak többé látni!...

Az asszony egy darabig várt, majd táskáját magához szorítva lassú mozdulatokkal kilépett a kocsiból.

Béla kissé pocakosodott már, pedig még nem töltötte be a harmincat sem. Alacsony, kopaszodásra hajlamos, szemüveges fiatalember volt, nem túl szerencsés apai örökségekkel. Őse - ahogy ő nevezte édesapját - kiköpött mása volt.

Sokszor bántotta alkata, szeretett volna délceg, magas, erőteljes, kisportolt férfi lenni, olyan, aki után megfordulnak a lányok, asszonyok. Hiúsága ösztönözte arra, hogy reggelente munka előtt el-eljárjon a Lukácsba, leúszni önmagára kirótt adagját.

Péterrel kollégák voltak. Eleinte csak szimpatizáltak egymással, sok közös vonásuk volt. Igaz, Péter elvált volt, Béla meg még nőtlen, de egyiküknek sem volt igazi nagy sikere a szebbik nemnél. Egymást noszogatták, tippeket adtak, hogyan, hol, s kivel ismerkedjenek meg.

Béla vette rá barátját arra is, hogy reggelente együtt menjenek a Lukácsba, úgy kevésbé unalmas a monoton úszás. Meg azután a sportot követően a munkahelyre is egy irányba vezetett újtjuk, sokat beszélgethettek.

A borongós szerdai reggelen Béla érkezett előbb az uszodába. Leült az előcsarnokban, figyelte az álmosan ténfergő, várakozó, vagy úszás után megpihenő embereket. Szemben a padon egy fiatal nő ült. Olvasott. Béla leplezetlen érdeklődéssel figyelte a lányt és egyre inkább készletést érzett arra, hogy megszólítsa.

Amikor Péter megérkezett, a nő éppen menni készült. Péter morcosan méregette barátját, némi tüskés megjegyzésre számítva párperces késéséért, de álmoságán is áttűnt Béla állhatatos figyelme. Péter követte a férfi tekintetét és megpillantva a nőt, elismerően csettintet.

- Tetszik? - kérdezte Bélát és a helyeslő bólintást követően még hozzátette: - Megkapod születésnapodra.

Ettől a naptól kezdve mind gyakoribb téma lett kettőjük között a lány - asszony? - akivel gyakran összefutottak az uszodában. Csak azt tudták, hogy csinos, jó alakú - a kétrészes fürdőruha nemigen tartott titkot - és, hogy mindketten kezdenek szép lassan beleszeretni.

- Csak nem rontja el a barátságunkat ez a nő - szegezte Bélának a kérdést Péter az egyik ebéd alatt. - Tudod mit - folytatta - holnap reggel bemutatlak neki.

A bemutatkozásra még várniuk kellett, a lány majd két hétre eltűnt a szemük elől. Béla reményvesztetten nézett körül reggelente és lassan-lassan kezdte eltemetni magában a még el sem kezdődött románcot.

- Meglásd, - fogadta Péter Bélát reggel az uszodában - ma szerencsénk lesz. S mintha látnok szólt volna, kifelé jövet szinte egyszerre pillantották meg az úszás után pihenő nőt.

- Bocsásson meg, hogy így ismeretlenül megszólítom, - állt meg Péter nagy bátran a könyvből felpillantó lány előtt - kérem, engedje meg, hogy bemutatkozzam.

Ezzel, mielőtt a nő bármit is szólhatott volna, megmondta a nevét. A nő kíváncsi tekintettel nézett rá és ő is bemutatkozott. Később bevallották egymásnak a fiúk, ők bizony nem nagyon értették a nevet. Annyi mindenesetre kiderült, a nőt Évának hívják.

Péter a kölcsönös bemutatkozás után Éva figyelmébe ajánlotta barátját, majd néhány perc múlva ott hagyta a két fiút. Ő megtette a magáét, most már minden Bélán múlik.

Így kezdődött Béla és Éva szerelme. Kapcsolatuk viharos gyorsasággal haladt a maga útján és már nemegyszer - eleinte tréfásan, később mind komolyabban - későbbi közös életük is szóba került.

Béla még titkolta otthon, szülei előtt kapcsolatát, de a lánnyal gyakran szöktek meg napközben munkahelyükről Béláék budakörnyéki kis nyaralójába, alkalmi szerelmi fészükbe.

Jó hangulatban indultak azon a szép tavaszi napon is a hegyre Béla kiskocsijával, amikor a város határában egy rendőrjárőr igazoltatta őket. Nem csak Bélától, de Évától is elkérte az iratokat. Hosszasan nézegette a nő fényképét, adatait, majd meglehetősen feleslegesen megkérdezte?

- Kovács Jánosné? - Éva halkán, szinte nyögve mondott igent, majd a rend szigorú óre figyelmeztette: hamarosan lejár a személyi érvényessége. Tisztelgett és jó utat kívánt.

Béla sápadtan ült a volán mellett, maga elé meredt. Kis idő múltán halkán, rekedtes hangon megkérdezte:

- Te asszony vagy?

Éva magyarázatba kezdett, hogy igen, de már csak névleg, hiszen azért is tűnt el az uszodából egy időre, mert a válását intézte és egyáltalán mit számít ez az egész, amikor ők ketten szeretik egymást. Úgyis hamarosan szabad, független lesz, leveti az asszonynevet. Nincs jelentősége az esetnek...

Béla talán meg sem hallotta, mit mond szerelme, csak szorongatta a volánt és maga elé révedt. Amikor megszólalt, hangja idegenül csengett, kíméletlen volt:

- Szállj ki, nem akarlak többé látni! Becsaptál, hazudtál nekem.

Itt ért véget a legendásnak induló szerelem. Béla sohasem bocsátotta meg kedvesének az elhallgatott igazságot. A tisztét gyakorló rendőr rutinszerű ellenőrzésével egy virágzó kapcsolatot tett tönkre örökre.

Persze az is lehet, hogy a rend őre - jóságos tündérfiként - egy sok évvel későbbi válás minden nyűgétől, adott és kapott sebétől, fájdalmától mentette meg az ifjú párt.

A pofon

- Meglátod baj lesz!

Az asszony csípőre tett kézzel magasodott a szőnyegen játszó fiú fölé. A gyerek behúzott nyakkal nézett föl anyjára és nem értette, mi rosszat csinált.

- Vigyázz magadra - fenyegette meg a nyolc éves fiúcskát az asszony - nagyon a bögyömben vagy...

A kisfiú megszeppelve folytatta játékát a spárgával, fa építőkockáival és közben azon törte a fejét, milyen az, amikor valaki, valakinek a bögyében van? Egyáltalán, gondolta, mi az a bögy?

Az asszony tele volt feszültséggel. Aranyos a gyereke, imádja, ő a szemefénye, az életét is odaadná érte, de gyakran kihozza a sodrából.

Az egyke kisfiú többnyire magában játszott és néha nagyon vágyott a társaságra. A többi gyerek lemehetett a ház elé, vagy elment a szüleivel kirándulni, sétálni. Irigykedve nézett ki a napsütötte, álmos kis utcára, ahol osztálytársai rúgták a labdát.

Unatkozott. így azután ott téblábolt a szűk kis lakás konyhájában az anyja lába alatt. Az asszony meg csak kerülgette, kerülgette, majd elöntötte a düh.

- Ne lábatlankodj itt, - rivallt rá - mert megjáród. Látod mennyi a dolgom, ne tarts föl!

Jó anya volt. Szerette, nevelte, példás rendben tartotta fiát, de a napi munka, az otthoni háztartás, a bevásárlás, takarítás, főzés monoton egyhangúsága sokszor rosszkedvűvé tette, felőrölte erejét.

Így volt ez ezen a vasárnapon is. Fáradtan és korán ébredt, pedig elhatározta, ma aztán ki-alussza magát. Az ura korán elment a gyárba - még vasárnap sincs nyugta szegény embernek, állandóan berángatják - ő meg otthon maradt a takarítással, vasárnapi ebédkészítéssel és a gyerekekkel.

- Mit csináljak, úgy unatkozom - nyújtotta el panaszosan a szót a gyerek. - Játsszál szép csendben a szobában - vágta rá az anyja, azután betolta a gyereket a szobába és becsukta az ajtót. - Játsszak, játsszak - dűnnyögte magában a kisfiú és nyolc évének minden keserűségével ütögetni kezdte az egyik kockával a padlót.

Anyja eleinte nem is figyelt a hangra. Amikor rájött, mit csinál a fia, berohant a szobába és rákiáltott, hagyja abba. Pár perc múlva mindez megisméltódott. A gyerek és anyja között értelmetlen, át nem gondolt harc kezdődött.

- Megállj, - kiabálta végül a feldühödött nő - hazajön apád, majd ellátja a bajod!

A férfi jóval dél után érkezett haza. Fáradtan, piszkosan, rossz hangulatban. Felesége, alig-hogy belépett, rázúdította egész napjának, a szegénység, kiszolgáltatottság minden fájdalmának sarát. Panaszkodott a gyerekekre, mintha mindennek ő lenne az okozója. - Nem húzhatod ki magad a dolog alól, - sziszegte ingerülten tiltakozó férjének - te vagy az apja, neveld meg azt a bűdös kölköt!

A férfi érezte, megy fel a vérnyomása. Felbőszülten rontott be a szobába és megragadta a megrettent gyerek karját.

- Hallom, megint nem bírtál magaddal - kiabálta, és felrántotta a fiút a földről. - Hát nem tudsz legalább egyszer rendesen viselkedni?!

Ezzel, tán maga sem tudta miért teszi, pofonvágta gyerekeit. A fiú az ütés lendületétől elszédülve orra esett. Az apja egy pillanat alatt higgadt le és ugrott a gyerek után. Felemelte és döbbsen látta, dől a vér a kicsi orrából.

- Asszony, - kiáltotta remegő hanggal - gyere gyorsan, segíteni kell - majd meg sem várva feleségét a konyhába szaladt fiával. A falikútnál próbálta ügyetlen kézzel mosni, elállítani a vérzést.

- Mit tettél? - sikoltott fel a nő és kikapta a gyermeket férje karjából. - Szegény kicsikém! - csitítgatta a szepegő gyereket, s a hirtelen felkapott konyharuhát odaszorította a kicsi orrára.

A férfi megtörten állt és nézte a jelenetet. Amikor megszólalt, hangja élesen hasította szét a hirtelen támadt konyhai csendet:

- Soha, érted, soha többet ne mondd nekem, hogy üsse meg a gyereket. Amíg élek, nem akarom látni a fiam véré!

Görnyedt testtel, összetörten, egy életre szerzett, kihúzhatatlan tüskével a lelkében indult be a reggel még oly otthonos kis szobába.

Esti film

- Nem igaz, hogy veled soha nem lehet egy filmet végignézni!

A feleség dühödten ragadta ki férje kezéből a távirányítót. Úgy védelmezte aznapi moziját, mint éhező a nehezen megszerzett falat kenyeret. - Nem igaz - ismételte morogva - hogy nem lehet végigülni esténként egy filmet.

- Tudod, hogy gyűlölöm az erőszakot - kászálódott fel a férfi a nappali foteljából - utálom, hogy mást sem lehet látni ebben a vacak dobozban, mint vért, szenvedést, agressziót meg testi, lelki kínzást. Vedd tudomásul, nem vagyok hajlandó megnézni!

Minden este ugyanez a vita zajlott le közöttük. Az asszony imádta a feszültséget, szeretett szorongani, izgulni, férje gyűlölte mindezt. Sohasem beszélgettek róla, de a halál gyermek-kora óta kíséri gondolatait...

- Ne nézz oda - a fiatalasszony szorosabban fogta a nyolc éves kisfiú kezét, lépteit szaporázva vonszolta magával a tágra nyílt szemmel bámuló gyereket.

Sietve haladtak a hűvös ködös késő őszi időben. A tejszerű fehérségben időről időre tompán csattanó kopogás hallatszott. A köd félelmetessé, kísértetiessé tette a hangokat, a fel-felbukkanó, majd hirtelen eltűnő árnyakat.

- Ne nézz oda - ismételte meg az asszony és átnyúlva fia válla felett, maga felé fordította a kisfiú arcát. - Gyere siessünk!

A kis téren, ahol útjuk vezetett, mintha csak leheveredett volna, egy viharkabátos ember feküdt az egyik pad előtt. Mellkasán, a nyitott kabát alól egy kopott pulóver látszott ki, hasa táján erősen véres volt. A kisfiú nem tudta levenni a szemét a rozsdavörös foltról, a fekvő emberről. Még sohasem látott halottat.

- Ugye anyu minket nem találhatnak el? - A gyerek riadt tekintetével anyja szemét kereste - ugye itt nem lőnek?

A fel-felcsattanó géppisztoly-sorozatok hol közelebből, hol távolabbról hallatszottak. A ködtől csepegő fáról egy kirojtosodott végű kötél lógott a fejük fölé.

- Ne félj, nem lesz semmi baj.

Az asszony legalább úgy félt, mint a fia. A padok mellett frissen hantolt sírok látványa, a testét átjáró hideg és a rettegés szinte futásra kényszerítette.

- Bár csak már ott lennénk - mondogatta magában. Nem volt választása, menniük kellett, otthon nem maradhattak...

- Mi van, minek ücsörögsz itt a konyhában? Tudod jól, hogy ez csak film. Nem értem, miért kényeskedsz - az asszony egy pohár kólát töltött magának.

- Olyan rossz, hogy veled sohasem lehet együtt tévézni. Nem jössz be? - és mint aki úgylis tudja a választ, gyorsan hozzátette - na én megyek, mert mindjárt vége lesz a reklámnak...

A fiúcska semmit sem értett az egészből. Pár napja már nem kellett iskolába mennie, ezt nem is bánta, csak a felnőttek ne lettek volna olyan gondterheltek. Este, mint minden más estén, ezúttal is lefűrdött, fogat mosott és ment aludni. Reggel iszonyú ropogásra ébredt. Sötét volt, szülei kapkodva öltöztek és öltöztették őt is. Anyja egy kosárba dobálta be az ennivalót, ami csak keze ügyébe került és már rohantak is le a régi, körfolyosós épület pincéjébe.

A pince zsúfolásig tele volt. A szomszédok csendben ültek a maguk léckerítéssel elválasztott széntárolójában, vagy kisebb csoportokban izgatottan, de halkán tárgyalták az eseményeket. A csendet az imbolygó gyertyafény mellett csak a kívülről behallatszó mind félelmetesebben csattanó, durranó, robbanó hangok törték meg.

A fiú felfedező útra indult a föld alatti világban. Körülötte jól ismert felnőttek és gyerekek. Furcsa volt ez a hely, a ház legalsó szintjén - bár édesapjával többször is járt lent tüzelőért - még sohasem látott ennyi embert. Egy idő után elfáradt és visszatért szülei szeneskamrájába. Édesanyja helyet szorított neki, lefektette, betakarta.

- Fiam, fiacskám, ébredj kisfiam!

A fiú álmosan nézett fel, szemét bántotta az utcáról beszűrődő éles fény.

- Mi történt - kérdezte édesanyját - miért keltettél fel?

Az anya nem volt beszédes kedvében. Lázasan sietséggel, kapkodó mozdulatokkal öltöztette fel, bugyolálta be gyerekét és csak annyit mondott: menni kell!

A fiú csak később tudta meg, hogy a házat találat érte, a szomszédék lakásának a fala teljesen leomlott. Úgy nézett ki a kétemeletes nagy bérház, mintha tágra nyitott szájjal ásítana.

A gyerek édesapja előreszaladt a rokonokhoz megkérdezni, befogadnák-e őket. Féltette feleségét, gyerekét, de mennie kellett a golyózáporban is. Nem maradhattak tovább a félig lerombolt házban. Úgy beszéltek meg, ahogy tud, jön vissza értük. Ne induljanak el egyedül.

Az asszonynak nem volt maradása. Nem tudta, hol marad el ilyen sokáig a férje, de félt a találatot kapott házban és elindult a gyerekekkel.

A halott mellett páni félelem fogta el. Csak már láthatná a férjét, csak már ott lehetnének a rokonoknál. Minek is indult el egyedül, miért kapkodott. És ha elkerülik egymást? Rémképek gyötörték, már nem tudta türtőztetni magát, fejében férje halálhíre motoszkált.

- Miért nem vártál meg? - A férfi, mint egy fantom, hirtelen lépett az asszony és a gyerek elé a tejszerű ködből - de választ sem várva felemelte a fiát és feleségétől követve tovább indult.

- Apu, - a fiú biztonságot keresve ölelte, szorította apja nyakát - ugye nem voltak rossz bácsik azok, akik ott alszanak a padok mellett?

Az apa először nem is értette fia kérdését. Kik alszanak, milyen padok mellett? Felesége megrángatta kabátja ujját és fejével a hevenyészett sírok felé mutatott.

- Nem kisfiam,- simogatta meg a férfi a fázó gyereket - ezek a bácsik nem voltak rossz emberek. De ők nem alszanak. Meghaltak.

A fogékony gyermeki lélekbe örökre beivódtak a szavak. Még évek múltával is esténként, félálomban a véres testű férfit, az összekapart halmokat, a szétlőtt házakat látta. Nem tudta mit jelent, de hallotta a szomszédok rettegő suttogását valamiféle ávosokról, meg lövöldöző orosz katonákról, sortűzről és tankokról...

- Jó volt? - a férfi nyújtózkodva állt fel a konyhaasztal mellől és kérdően nézett feleségére.

- Jó hát, - mosolygott rá az asszony, majd hozzátette: - látod milyen buta vagy, hogy nem nézted a filmet? Nem volt benne semmi különös. Alig halt meg benne egy-két ember.

Az út vége

A kopottas csempék, a fertőtlenítő szaga, a szoba csöndje megrémisztette az asszonyt.

- Nagyon fáj?

A férfi csukott szemmel feküdt. Fejét félrehajtotta. Sápadt volt, arca beesett. Hatalmas, nehéz teste alatt szinte rogyadozott az ágy. Nem válaszolt.

Az asszony fogta férje kezét. Nem simogatta, csak fogta. Nem gondolt semmire sem, az sem jutott eszébe, hány éve már, hogy a férje kezét utoljára kezébe fogta.

A férfi ezen a napon is úgy indult el otthonról, mint máskor. Tele energiával, hetvennyolc évét meghazudtoló fiatalsággal. Sietett, neki e napon is sok dolga volt, ahogy mindig, mióta felnőtté vált. Tárgyalni indult és tessék, ez lett a vége.

Ismerősei már elkönnyvelték, sohasem hal majd meg. Elképzzelhetetlennek tűnt, hogy az egykor nagyhatalmú, uralkodni vágyását mindmáig megőrző férfi valaha is abbahagyja munkáját. Megszállottan szerette azt, amit csinált.

Az asszony meredten nézte a halványzöld csempét. Amikor reggel elváltak, még gyorsan egyeztettek, kit kell felhívni, kinek levelet küldeni. Két nap választotta csak el őket a nagy eseménytől, az ünneptől, amit sok évtizede férje talált ki, honosított meg, tett hagyománnyá. Neki tennie kell a dolgát, - hangoztatta rendszerint - ha ő nem csinálja, ki végzi el, amit kell?...

A férfi nem reagált felesége kérdésére. Az altató hatása még nem múlt el. A műtét nemrégén ért véget. Az asszony szinte fel sem fogta még, lehet, hogy valami véget ért, lehet, mindent másképpen kell már csinálniuk mostantól.

Sohasem volt gyerekük. Amikor pályájuk elején tartottak, mindketten az államigazgatásban helyezkedtek el. Még az egyetemen ismerkedtek meg, a tanulmányok, a becsvágy hozta össze őket. Az asszony jogász, majd bíró lett. Tisztességes volt a maga módján, a lehetőségek szerint. De hát nem volt könnyű az ötvenes-hatvanas években bírónak lenni.

A férfi hamar kitűnt szervezői, vezetői képességeivel. Gyorsan haladt előre a ranglétrán. Megtanulta, hogyan kell és lehet kapcsolatokat építeni, irányítani. Karrierje - mindkettőjük pályafutása - szépen ívelt felfelé.

A gyerek sohasem volt beszédtema kettőjük között. Valahogy egyiküknek sem hiányzott, teljes életet éltek így is. Az első törést a férfi nyugdíjazása jelentette. Tele volt energiával, de mennie kellett, útban volt valakinek.

Két-három évet még eltöltött valahogy, de azután - már nyugdíjasként - nem bírva a tétlenséget, a háttérbe szorultságot, ismét építgetni kezdte birodalmát. Az, hogy közben megváltozott a világ, csak kicsit zavarta, az emberek épp olyanok voltak, mint korábban. Szerettek kapni, jókat enni, és büszkék voltak a jutalmul kapott címekre.

A férfi hetvenen túl is meghatározó egyéniség volt szakterületén. Sokan, sokszor mondták, eljárt már az Öreg felett az idő, valakinek meg kellene mondani, hogy hagyja abba, pihenjen végre, ez már nem az ő világa, de sohasem akadt ember, aki megtette volna.

Ma is tárgyalni indult, mert tenni kell, a dolgok nem haladnak maguktól. Korán kelt, ahogy máskor is, megbeszélte feleségével - hű segítőtársával - a teendőket, eligazította titkárját, aláírt még néhány levelet, majd beült sofőrje mellé.

Öreg bútordarab volt a kocsivezető is, együtt öregedtek meg. Ismerte munkaadóját, tudta mit kell tennie.

A sofőr leparkolt, azután, mint mindig elkísérte főnökét. Együtt mentek a nagyváros utcáján. A férfi bicegve, botjára támaszkodva, a sofőr hozzáigazítva lépteit. Beszélgettek. A gépkocsi-vezető éppen félrefordult, az egyik kirakatban egy szép lábast látott, - régóta szeretne már ilyent az asszony - amikor kiáltást és egy rettenetes puffanást hallott.

Hazavitte a férfit, aki otthon rosszul lett. Mentő, kórház, a diagnózis: léprepedés, belső vérzés. Azonnal műteni kell.

Az asszony a műtét óta leste férjét. Észre sem vette a belépő ápolónőt. A kislány nemrég kezdett, csak annyit tudott, egy idős bácsi van a kettesben. Szólt is a főnővér, nézzen be, hátha segíteni kell.

A két nő összenézett. A fiatal nővér érezte, valamit mondania kell az asszonynak.

- Segíthetek? - kérdezte, és miután az asszony csak a fejét rázta, még hozzátette:

- Tetszik tudni, ez az élet rendje. Egyszer mindenkinek el kell mennie...

A fiatal nővér már a folyósón járt, de szavai még ott kopogtak az asszony fülében. De ha menni kell, hát miért nem ő megy először?!

Rekedt hangon tört fel belőle a zokogás. Könnyáztatta arcát a sápadt öregember kezére fektette és úgy siratta elmúlt életüket.

Jubileum

Korán ébredt. Émelygett a gyomra, savanyú ízt érzett a szájában. Valami furcsa remegés lett úrrá rajta. Az óra mélyen hallgatott, gyorsan lenyomta a gombot, mielőtt felsikolt a csengő.

Nem értette a feszültséget, nem készült sehova sem. Tegnap még úgy gondolta, ezen a reggelen majd jól kialussza magát, azután egész nap csak ünnepelni fog.

Nem szerette az ünnepeket. Nem tudott mit kezdeni velük, inkább csak ment a szokások sodrával. Ha felköszöntötték névnap, születésnap alkalmával, vagy ajándékot kapott karácsonykor, pár pillanatig örült, de igazán az sem bántotta volna, ha elfelejtik az évfordulókat. Persze, amíg gyerek volt, mindez másképpen festett. Akkor már jóval előbb tervezte, várta a nagy napot. Találgatta, mit vesznek, adnak neki, mivel lepik meg. Később jobban szerette, ha ő adhatott, bár úgy érezte, már a régi szép ünnepek sem az igaziak. Minden olyan gépiessé vált.

Igazából nem is emlékezett arra, mikor változott meg. Nem érdekelte különösebben az idő múlása, bár gyakran mondogatta társaságban: tudjátok, az én koromban már..., vagy, hogy ilyen idősen..., esetleg: ez a korommal jár. De ő maga sem hitt abban, hogy az idő ennyire fogna rajta. Egyébként is csak akkor érezte az öregedést, amikor rendszeres teniszezése, futása, síelése alkalmával mind nehezebben melegedtek be izmai és egyre gyakrabban fájt valami a mozgás után.

Ez a születésnap más volt számára, mint a többi. Évekkel előbb kezdte emlegetni, majd az ötvenediket, azt megünnepli. Úgy érezte, ez nem csak évforduló, de fordulója életének is. Eddig szép volt, vajon mi jöhet ezután? Csak az öregség?

Sokszor töprengett azon, hogyan lehetne széppé, emlékezetessé tenni ezt a napot. Valami újat, sohasemvoltat kellene csinálni. De mit? Mondogatta is családjának, ez lesz az én igazi szülinapom, egész nap csak ünnepelünk majd.

Felesége mozdulatlanul aludt mellette. Halkan felkelt hát és kiment a szobából. A lehúzott redőny résein csillogóan sütött be a nap. Felöltözött, kilépett a kertbe, nagyot szippantott a friss, harmatos hajnali levegőből. Semmi sem mozdult, csak a szomszéd macskája tartotta fontosnak, hogy hozzáfusson. Időnként enni adott neki, hát most is ezt remélte a fekete jószág.

A gyerek a saját szobájában aludt, az egész házban csend uralkodott. Jó is ez így - gondolta - majd meghívom őket egy pompás ebédre, iszunk egy kis bort, délután átadják az ajándékokat, este meg felbontunk egy pezsgőt. Szépnek tűnt minden, jó nap lesz ez a nap. Ma ötvenéves, ez már azért valami!

Egy darabig minden a tervei szerint ment. Ettek, ittak, sétáltak, megkapta az ajándékot, egy szép órát, ami persze nem volt meglepetés, hiszen ő kérte. Délután ejtöztek egy kicsit. A teniszparti a barátokkal nem úgy sikerült, ahogy szeretne volna, kikaptak, de - és ez ritkán esett meg vele - ma még a vereség sem bántotta. Nyert ő már ellenük eleget.

Készült az estére. Jó előre behűtötte a pezsgőt és várt. Úgy gondolta, ezen az estén leülnek hármasban a nappaliban, az asszony, a fia és beszélgetnek, jól érzik magukat. Őt ünnepelik majd. Igen, hiszen nem minden nap lesz az ember ötven éves. Kellenek a hangulatos pillanatok, a cseppnyi megállás a rohanó világban. Talán még egy kis visszanezésre, emlékidézésre is sor kerül, bár aligha volt valami, amit ne tudott volna róla a családja.

Fia hétkor bekapcsolta a tévét, mondván, kedvenc csatornáján kezdődik az esti film. Ezt várta egész héten, ünnepeljenek nélküle, majd ha vége a filmnek, csatlakozik hozzájuk.

Felesége zúgolódott, a gyerek már megint valami hülyeséget bámul, neki ehhez nincs kedve, inkább bemegy a hálósobába. Ott is van tévé, bújjanak ágyba és nézzék meg az esti filmet.

Nem erre vágyott. Szerette volna, ha családja megéri, ma nem kellene tévézni. Ült kint a konyhában és bámulta a szemben lévő falat. A nappaliból lövések, hörgés, halálsikoly, autós-üldözés zaja, a hálóból sírás, veszekedés hangja tódult ki. Mindkét helyen javában tartott a szokásos esti tévés öldöklés.

Egyedül érezte magát. Felbontotta a behűtött pezsgőt, töltött magának, majd a fény felé tartotta a poharat. Isten éltesen sokáig, dűnnyögte alig hallhatóan, majd belekortyolt az italba. Nem ízlett. Csalódott volt, nem tudta mit tegyen. Kiment a kertbe, felbámult a csillagos égre. Nem igaz, motyogta csak úgy magának, hogy ezen az egy estén nem bírták volna ki tévé nélkül. Magányosnak, szomorúnak, elkeseredettnek érezte magát. Mélyet sóhajtott, bement a házba, bezárta az ajtót. Levetkőzött, bebújt felesége mellé az ágyba.

Azért ihattunk volna egy kis pezsgőt, szólt az asszony rá sem nézve és a film okozta izgal-mában takarója csücskét csavargatta. Nem válaszolt, csukott szemmel, megadóan, csendben feküdt.

Hárman voltak a hálósobában. A nő, a tévé és egy ötvenéves férfi.

A fog

- Nem fáj... egy cseppet sem fáj... Virágos mezőn sétálok...

A fogorvos már vagy egy félórája kínlódott a férfi fogával. Kettétört, menthetetlen volt, ki kellett húzni.

- Nem fáj - a férfi igyekezett távol kerülni a fogorvosi széktől. Tényleg nem fájt a húzás, tele volt érzéstelenítővel, de hallotta a porcelánszerűen törő fog reccsenését, a fogorvos hangos lihegését. - Nem fáj, nem is vagyok itt, másra gondolok...

Gondolatai ide-oda cikáztak, eltávolodott a helytől, hangoktól, fénytől. S ha már testileg nem tehetette, hát csak így, gondolatban.

- Ne izguljon, - vigasztalta a fogorvos - addig csináljuk, amíg ki nem jön.

A férfit mindez alig vigasztalta. Rossz volt, ahogy rángatta a fogorvos a fejét, ahogy látta, majd hallotta a vésőt.

- Mire gondoljak? Talán Sárira? - a férfi végre talált egy emléket. - Sári, hát igen, pompás nő volt.

Furcsa volt a találkozásuk. A férfi felhívott egy megadott számot, de nem a barátja jelentkezett.

- Sári vagyok, - csicseregte egy hang. - Kit keresel?

Azonnal tegeződtek. Kiderült, téves számot kapott, véletlenül futottak hát össze. Sári unatkozott, szívesen csevegett az ismeretlennel.

- Mondd, nem érsz rá? - a férfit váratlanul érte a kérdés. - Tulajdonképpen igen - válaszolta. - Szóval hol találkozunk?

Az asszony megadta a lakáscímét. A férfi óvatosan lépkedett az egykori belvárosi palota lépcsőjén, hihetetlennek érezte a helyzetet. Szorongott, csapdát, rosszat sejtett.

- Szia, - fogadta félszeg mosollyal az asszony, majd hozzátette: - most mit gondolsz rólam?

A férfi semmit sem gondolt. Ügyetlenül mozgott az idegen lakásban, nem tudta hogyan viselkedjen.

- Mit csináljunk?

- Mihez lenne kedved? - Az asszony sejtelmesen mosolygott.

- Ha én ezt most megmondanám! - gondolta a férfi, azután mégis elszánta magát:

- Minek húzzuk az időt, bújjunk ágyba!

Ahogy kimondta, már megbánta. - Most azután kidob, de meg is érdemlem. Teljesen hülye vagyok!

Sári pár másodpercig szótlánul állt a gyéren megvilágított előszobában. Mérlegelte az elhangzottakat, nézte a férfit.

- Vetkőzz!

Az utasítás, mit utasítás, parancs meglepte a férfit, de Sári már átvette az irányítást. Bevon-szolta a megszeppent vendéget a szobába, kihámozta ruhájából, lerángatta sajátját is, és meg-lepő vehemenciával magára rántotta az idegent. A férfinak csak egy vágya volt: menekülni!

Nehezen jött össze az, aminek össze kellett jönnie. Sok öröme nem volt benne: Szégyen-kezve, kapkodva öltözködtek, az asszony röpke csókot nyomott a férfi arcára és kitolta az ajtón.

- Mindjárt készen vagyunk. Már csak összevarrom és mehet haza!

Az orvos szavai visszarángatták a férfit a keserű valóságba. Meglátta a véres tampont és fogót, a középkori kímzőeszközöket, a félelmetes varrótűt, zsineget. Sohasem szabadulok - sóhajtotta - és új történetet keresett magának.

- Gyere el hozzánk vacsorára, meglátod, pompásan főz a feleségem! Hozd el a nejedet is, lesz egy jó esténk.

Nem lehetett kitérni a baráti, kollegiális meghívás elől. A férfi munkatársa már sokszor invitálta őket, illetlenség lett volna ismét visszautasítani.

- Bújjatok be - nyitott ajtót mosolyogva a házigazda. - Mindjárt kész lesz az asszony is a főzéssel. Addig igyatok valamit.

A férfi a pohárral a kezében ült le a kissé kopottas huzatú fotelba. - Olyan furcsa - elmélkedett - mintha már láttam volna ezt a lakást. Ugyan - hessegette el magától a gondolatot - sok hasonló van.

- Na, itt a vacsora, - rikkantotta el magát a férfi munkatársa - és itt az asszony is...

Döbbsen néztek egymásra. Sári és a férfi. Sok-sok év után, most találkoztak újra. Zavartak voltak, nem tudták mit csináljanak.

A vacsorára rányomta bélyegét kettőjük zavartsága. S amikor végre néhány másodpercre kettesben maradtak, szinte rátámadt az asszony:

- Egy szót se arról, ami akkor történt. Egyedül voltam, rossz volt a házasságom, bosszút akartam állni a férjemen. Kérlek, ne tedd tönkre az életünket!

Korán elbúcsúztak, köszönve a szíves vendéglátást. Hazafelé a férfi szótlanul ment felesége mellett, aki évődve fordult hozzá:

- Tán csak nem estél bele Sáriba? Úgy néztetek egymásra, mint a megzavart szerelmesek. Tetszene egy kis kaland veled, - kuncogott a feleség - igaz? Óh, - évődött tovább - mulya vagy te hozzá...

- Na, meg is vagyunk. Üljön még egy keveset a váróban, hosszú és nehéz szülés volt, ne induljon azonnal haza. Kérem a következőt!

A fogorvos jóindulatúan nézett megkínzott betegére. Milyen jó lenne - tűnődött - ha egy ilyen nehéz beavatkozás alatt valami kellemesre gondolnának az emberek.

Farbála

Jó, jó, tudom, frankó hapsi vagyok, pompás példánya nememnek, mindig ezt mondják a csajok, nem tudom miért, de úgy el vannak ájulva tőlem, mintha sohasem láttak volna még épkezsláb férfit, szóval azzal a faros csajjal is így voltam, de azután nagyon megjárta, ez már aztán nekem is sok volt.

Itt, ebben a kis vacak kötődében melózok már vagy hat éve, nap mint nap kötöm a sok rossz réklit unásig, pedig volt, amikor szebb napokat láttam, atléta voltam, nem is akármilyen, tízpróbázó, nekem aztán volt erőm, ma is bivalyerős vagyok, persze a csajok is ezt imádják rajtam, meg azt, hogy egy gramm felesleg nem sok, annyit nem találnak a testemen. Nekem aztán nincs úszógumim, mint a sok béna, nagyhasú krapeknak így túl a negyvenen.

Hogy szavamat ne felejtsem ez a nagyfarú nő úgy zúgott belém, mint amerikai bomba a ferdeszeműek közé, nem nézett az sem istent, sem embert, úgy viszkedett neki, na tudják mi je, igaz nekem sem kellett sok, pár szó, egy kis enyelgés és már éreztem is a férfiasságom, tudom ezt is nagyon csípi a csajok bennem.

Hogy, hogy nem, ez a faros kis csaj - akkora feneke volt, mint egy bála fonálnak, hogy maradjak valahol a szakmám körül - akit el is neveztem a bála nagyságú fara után Farbálának, mindenáron fel akart jönni hozzám a kötődébe, hiába mondtam neki, más a munka és más a szórakozás, még akkor is, ha a főnök is gyakran felhossa a maga barátnőjét, hogy távol a szent családtól, meg a nagyszájú feleségétől néha embernek érezhesse magát, de én nem nagyon szerettem az ilyet, mert jó az etyepetye, de nem munka közben.

Ez a Farbála nem hagyott nyugodni, odaugrom hozzád, összebújunk, duruzsolta állandóan, aztán annyit melózhatsz, amennyit csak bírsz. A Jocónak is mondtam, figyelj komám, bebújunk mi a fonalraktárba, aztán gyorsan túlesünk a szertartáson, te addig tartsd a frontot, meg köss is valamit, ne lássa a főnök, hogy mi a fene folyik itt a távollétében.

Délelőttre hívtam fel ezt a nyughatatlan Farbálát, jöjjön ilyenkor, a főnök úgylis teniszezik, Joco meg elvan a kötődében, mint maci a málnásban, össze is bújunk, csináltunk egy kicsi ezt, egy csöpp azt, szóval szórakoztunk egymással rendesen, amikor egy női hang ütötte meg a fületem. Mi a fene, gondoltam, megrendelő jött, vagy a Joco csajozott be?

Farbála úgy nyöszörgött, lihegett, fújtatott, mint szántóvető paraszt az ekeszarvánál, amikor kivert a hideg veríték, az a Jocóval dumáló nő nem volt más, mint az én édes, különbejáratú feleségem.

Rám aztán ne mondja senki, hogy egy papucsférj vagyok, de akkora pofája van az asszonynak, mint a bécsi kapu, jobb ha nem dumálok vissza neki, mert úgylis csak én húzhatom a rövidebbet, na mindegy, a lényeg a lényeg, nem láthatott meg Farbálával, mert kikaparta volna a szemem.

Ez a Joco gyerek sem hülye, azonnal átérezte a helyzet fonákját és tenyeresét, hallom ám, hogy terelgetni próbálja kifelé az asszonyt, mondja neki ezerrel, nincs itt a Jani, gyere vissza később, majd felhív a Jani, úgylis csak por meg zaj van itt, satöbbi, satöbbi.

Nem tudom mi a fene gondolat keverte az észet az asszony fejében, talán csak nem fogott szagot, na mindegy, csak nem akart elmenni, nem volt mit tenni, lassan, alig mozdítva az ajtót, kilestem, háttal nekem az asszony, velem szemben rezenéstelen tekintettel rám bámulva a Joco.

Intek is neki, hozzon egy törölközőt, hogy Farbála emelt fejjel mehessen az utca közvéleménye közé, de ez a Jocó mint egy hülye, csak nehezen értette mi a fenét akarok, akkor aztán odalopott egy törölközőt, rajtam a frász, kint az asszony Jocóval, bent Farbála, mint egy jóllakott óriás óvodásbébi, a kijárat ajtó meg fene messze.

Na most légy okos Jani fiam, gondoltam, azzal gyorsan öltöztetni kezdtem a nagyfarút, az meg azt hitte újabb forduló jön, csak kínálgatta magát nekem, mondtam is neki, kapd össze magad, aztán tűnj el, mert akkora balhé lesz, amekkorát a második világháború óta csatater még nem látott.

Láttam ám, hogy ez a Jocó gyerek érezve a helyzet komolyságát mindenféle elterelő hadművelettel irányítgatta az asszonyt egyik géptől a másikig, mondván, gyere, most nézd ezt meg, most megmutatom azt, szóval hülyére vette a figurát, meg az asszonyt, csakhogy elvontassa a nejt a látható területről, én meg már azt sem bántam, hogy a nagy mutogatás közben hol a fenekéhez érve vezette, hol a derekát fogta át, egye fene, ennyi jutalom neki is jár.

Kilöktem Farbálát az ajtón, aztán mintha én jöttem volna be, jó hangosan becsuktam a nyílászárót, az asszony rám nézett, elvigyorodott, de amikor észrevette a kezemben tartott törölközőt, elnémult, csak bámulta, mint borjú az új kaput, majd odaugrott hozzám és akkora pofont lekevert, hogy még most is cseng a fülem, ha csak rágondolok, na de anyukám tiltakoztam hebegve mi a fenét csinálsz, hát nem látod, hogy csak a szomszéd üzletbe ugrottam le egy vacak kéztörölközőért?

Azzal az orra alá dugtam a szépen összehajtogatott, szebb dolgokat is látott szövetet, de nem kellett volna, mert ebben a pillanatban kaptam a másodikat, na meg aztán még a bokámba is rúgott, hogy a visításáról, meg a karmolászásáról ne is beszéljek, te szemét, üvöltötte, nekem mersz hazudni, legalább a szeretőd rongyát ne dagnád a pofámba.

Elhűlve néztem pofontól káprázó szemmel a törölközőt, alóla ugyanis kilógott Farbála cekker nagyságú csipkés bugyija, nicsak, villant az amúgy gyorsan vágó eszembe, a nagy rohanásban a hülye elfelejtette felvenni, én meg a törlőronggyal együtt felkaptam aztán azzal villogtam.

Sohasem hittem volna, hogy egy ilyen szuper hapsi, egy ilyen kétméteres izomcsoda, mint én, egy vacak csipkebugyin bukhat el. Jó darabra ugrott a Farbála, meg a sok jókötésű csaj, na azokat aztán én már izélhetem, mert az asszony mindenhova velem jön, követ, mint egy kopó, le nem veszi rólam a szemét, ha meg férfinak érzem magam, hát gyakorolhatom házastársi kötelességem, még szerencse, hogy egyre többször lankad a figyelme, a világ meg ugye tele van szebbnél szebb Farbálákkal...

Pici

- Higgyétek el, teljesen tanácstalan vagyok!

Pici, a közel másfél mázsás óriás, az olimpiai válogatott cselgáncsozó elgondolkodva csavargatta kopaszodó fején kihívóan ácsorgó néhány szál haját.

- Nem tudom, mit csináljak. Látjátok hatalmas vagyok, erős mint egy bivaly, de úgy érzem nem tudom boldoggá tenni a kedvesemet.

A Honvéd Kórház belgyógyászati osztályán összegyűlt betegek, amúgy többségükben katonai szolgálatukat töltő, azt lerövidíteni akaró álbetegek, élsportolók, döbbenet hallgatták a behemót óriás sirámaikat és éppen a megoldáson törték a fejüket. Tehették, hiszen betegségük túlzottan nem köthette le figyelmüket. Alig volt közöttük olyan, aki ne protekcióként, leszerelésre várva élvezte volna a kórház marasztaló vendégszeretetét, hosszantartó óvó gondoskodását.

Pici, katonaként éppen a montreali olimpiára készült, amikor nagy szája - ahogy ő mondta: hatalmas pofája - miatt kirakták a válogatott keretből. Lévén honvédos sportoló és katona, úgy érezte, itt az ideje szakítani a haddal. Edzője - melleleg alezredes a nép hadseregében - kedvezni akart tanítványának, bejuttatta hát a kórházba. Azt persze még a legcsököttebb eszközök sem hitték el, hiába terjesztették, hogy Picit általános testi gyengeség miatt vizsgálják oly hosszan. Tény viszont, hogy válogatott vitézünk éppen leszerelés előtt állt kezelő orvosai jóvoltából.

- Az igazat mondom nektek, úgy higgyétek el, - folytatta ezen az estén Pici monológiát a kórterem értő hallgatósága előtt - én mindent megteszek annak érdekében, hogy Olga élvezze a testi együttlétünket. De most mondjátok meg, mi a fenét csináljak, ha nekem csak ilyen kicsire nőtt...?

Azzal Pici letolta pizsamáját és a kórtermi közösség sokat látott tagjai elé tárta a tárgyi, sőt testi bizonyítékát. A gyengébb idegzetű, nemrégiben érkezett kórtermi tagok szégyenlősen fordították el fejüket, míg a régebbiek értő módon csodálták meg Pici valóban nem túl óriási nemi tagját.

- Beszéltem én már a fődokival is, - ecsetelte Pici a lehetőségeket térdkalácsra eresztett pizsamanadrágjában ácsorogva az ágyak közötti kis térségen - de csak annyit mondott, hogy hagyjam őt ezzel az álproblémával.

A fiúk elszörnyedve vették tudomásul az orvosok lelketlenségét és mindenki túlharsogva a másikat mesélte az ő idevonatkozó esetét. Pici rosszalló tekintete nyomán valamelyest helyreállt a rend és egymásra licitálva adták a jobbnál jobb ötleteket. Mindenkinél akadt legalább egy ötlete arra irányozva, miként is lehetne boldogabbá tenni Olgát, Pici kedvesét. De az óriás mindegyikre csak lemondóan legyintgetett.

- Ne gondoljátok, hogy nem próbálkoztam már mindennel, - panaszkolta az együttérző tekintetű társaknak - de nem megy. Nem és nem...!

A közel két méteres hatalmas húshegynyi ember lemondóan húzta fel méretes hálónadrágját és hajcsimbókját csavargatva csigalassúsággal vonszolva a gond terhe alatt elnehezült testét, elindult ágya felé. A többiek némán figyelték az óriás görnyedt hátát és valamennyien átéreztek keserű kudarcát. Nem szóltak, nem tudtak mit mondani. Elfogyott a szó, az érv, tudták, ezzel a problémával Picinek kell szembeszállnia. Egyedül, mint a tatamin a nagy, ősi ellen-

felével, Szergejjel, az orosz medvével. Különben sem tartották helyénvalónak a vészterhes beismerés után a szószátyárságot.

Pici leheveredett súlya alatt fájdalmasan felsíró ágyára és pár percig a mennyezetet bámulta. Hirtelen felült és az őt csendesen leső fiúkra meredt.

- Azért tudjátok, nem olyan vészes a helyzet, - mondta halkán, szinte maga elé - mert Olga barátnője a múltkor azt suttogta a fülembe, hogy éppen a kicsiségemet imádja bennem.

Azzal hátravetette magát a leszakadni készülő háló alkalmatosságon és teli szájjal röhögött, hogy csak úgy rengett belé a borzasztó sorsokat látott kórtermi mennyezet.

Miért?

- De apu, miért?

Az apa fáradtan nézett fiára. Imádta a gyereket, imádta négy teljes évét, formás fejét, kis testét. Igen, - gondolta sokszor - pompás gyerek az ő fia.

- Nézd apúúú, - nyújtotta el hangját fáradhatatlanul a kisfiú - mi az, ami ott mozog?

Az apa oldalra nézett és egy egészen kicsi, szinte kölyökmacska nagyságú kutyát vett észre a vizelettől bűzlő kapualj alatt. - Látod fiam, - kezdte újult erővel magyarázni a pöttöm gyerekeknek - ez egy törpe kutya. Ritka fajta, és nagyon drága.

- Miért?

Az apa végképp elveszítette türelmét. A gyerek mást sem tud kérdezni csak azt, hogy miért, miért, miért. Tudta, persze, hogy tudta, most van gyermeke a „miért” korszakában, de fárasztotta a sok felesleges beszéd. Mert hiába igyekezett válaszolni a fiúnak, hiába magyarázott el mindent a gyerek kérdéseire, a következő szó megint csak a miért volt. Megragadta a fiúcska kezét és szinte durva mozdulattal húzni kezdte a le-lemaradni akaró gyereket. - Gyere már! - szólt rá keményen. - Indulnunk kell haza.

A fiú mit sem vett észre apja hangulatváltozásából. Figyelmesen nézte az utcát, tetszett minden, amit csak meglátott. Még nem érdekelték az összefüggések, nem foglalkoztatták tudományos fejtegetések. Egyszerűen csak rácsodálkozott a világra.

- Most egy darabig ne is kérd, hogy sétáljak a gyerekekkel! - zökkent le fáradt lábait nyújtóztatva az apa a kiérdemesült, szebb napokat látott fotelba, majd hozzátette: - Sétáltál te mostanában ezzel a fiúval?

Az anya nem értette férje dühét, fásultságát, türelmetlenségét. - Mi a bajod? - mordult rá, majd választ sem várva dűnnyögte maga elé: - Már egy kis sétától is odavan.

A gyerek már kedves játékaik között matatott, berregve tologatta az autónak kinevezett kis műanyag dobozkát. Apja enyhült tekintettel nézegette a gyereket. Dűhe elszállt, lelkét a szeretet örömteli élménye árasztotta el. Odalépett a fiához, leguggolt hozzá és az egyik kerekét vesztett kis autóval ő is játszani kezdett.

A gyerek boldogan mosolygott, örült apjának. - Mit játszunk? - faggatta a férfit, aki azonnal ki is talált valamiféle szabályt kettejük játékára. - Csináld így! - mutatta a kicsinek, aki belelkesülve dolgozott dobozával. - Apúúú, - kiáltott fel hirtelen - most te vagy a zenész!

Apja hirtelen abbahagyta a játékot és komoly arccal fiára csodálkozott. - Zenész? - ismételte kérdően a helyzethez nem illő szót majd hozzátette:

- Miért?

Ebben a pillanatban jutott tudatába a kimondott kérdés. Hahotázva dőlt hátra a szőnyegen és nevetve, elfúló hangon ismételte: miért, miért, miért...

Out

- Out! - kiáltotta a köpcös, majd hogy nyomatékokat adjon szavának, megismételte: - Kint volt! Ez kint volt!

- Ez?! - üvöltött fel az ősz hajú. - Hát vak vagy? Jó fél méterrel bent volt!

Mindketten az említett vonalhoz vonultak. A köpcös igaza hitében öntudatosan kihúzva magát, az ősz hajú izgatottan.

- Látod, - mutatott valami halvány, elmosódott foltra a köpcös - itt a labda helye!

Az ősz hajú lehajolt, majd leguggolt és úgy vizsgálta a salakot.

- Te nem vagy magadnál! - mordult fel és elindult vissza a térfelére. - Szerintem lecsalod a pontomat.

A köpcös megállt, arca a futástól és a méregtől kivörösödött, úgy sziszegte ellenfele felé:

- Méghogy én csalok? És a múlt héten mi volt, amikor azzal a vitatható labdával nyertél? Azt állítottad, hogy csípte a vonalat. Akkor ki csalt?

- Veled nem lehet játszani - morogta az ősz hajú, miközben visszaállt az alapvonalra. - Akkor most mi lesz, feladod, vagy lejátsszuk a meccset?

Mindketten úgy püfölték a labdát, mintha a másikat ütötték volna. Ha nehezen is, de végül az ősz hajú nyert. Lehúzták a pályát, elrakták felszerelésüket és duzzogva, alig szólva egymáshoz, mint két idegen ember, indultak a sportpálya kijárata felé.

- Holnap, - nézett kérdően a köpcös az ősz hajúra, amikor megálltak kocsijaik mellett - ugyanekkor?

- Hát persze, - húzódott mosolyra az ősz hajú szája - legalább visszavághatsz. Majd hozzátette nem kevés kihívással a hangjában: persze, ha tudsz!

- Én már vertem meg nagyobb pofájú embereket is! - kiáltott ki kocsija nyitott ablakán a köpcös, majd felfreccsentve az apróbb köveket, nagy gázzal indított és elrobogott.

- Nagy a szája, de jó srác - gondolta az ősz hajú és miközben beült autójába, még mindig a játékon, mindennapi harcukon járt az esze. Nem múlt el nap, hogy össze ne vesztenek, nem akadt meccsük, hogy vérre menő vitájuk ne támadt volna. Mégis mindig kint voltak a pályán, ahonnan csak az eső, vagy a pálya gondnoka zavarta le őket zárórakor. Ez volt az életük, erre vártak egész nap.

Csuda jó játék a tenisz, mindig megnyugszom tőle - morfondírozott az ősz hajú. Lassan kigurult autójával a parkolóból. Hátát a kocsí ülésének feszítette és boldog, zsibbadt fáradtság árasztotta el testét.

Séta

- Kimész? - a vezetőedző kérdően nézett kollégájára.

- Menjek? - az edző kicsit ódzkodott a dologtól, hiszen látogatóba jött csupán, még szerződése sincs. Csak eljött megnézni hol is lesz a munkahelye, kik lesznek a tanítványai majd. Még szerelést sem hozott.

- Nézd, - beszélte rá a vezetőedző leendő kollégáját - nekem segítenél. Látod, egyedül vagyok és nagy a csapat. Adok melegítőt, menj, kormányozz!

A sportolók idegenül fogadták az új edzőt. Márcsak ilyenek a lányok, azonnal próbára teszik az új embert. A férfi értette a szakmáját, nem először ült evezős hajóban. Versenyző volt, nem is olyan régen még a lapát nyelét fogta. Hamar szót értett a négyárevezős lányával.

A csepeli dunaág szép arcát mutatta ezen a kora novemberi napon. A bágyadt napsütésben, a rezzenéstelenül sima vízen ütemes csobbanásokkal, halk csobogással, szinte muzsikálva siklott a hajó. A lányok - talán bizonyítani akartak az új edzőnek - nagyon figyeltek, összhangban dolgoztak. A parton egymástól tisztos távolságra a hétköznap is ráérő horgászok lógatták zsinórjukat, rosszallóan nézve a vizet csapásaikkal megzavaró evezősöket.

- Segítség! Segítség, megfulladok...!

A sikoltás mint éles kés, úgy vágta ketté a pompás hangulatot. Az edző álljt parancsolt, a lányok izgatottan kémlelték a vizet. Tőlük nem messze egy felborult egypárevezőst láttak, s alig pár méterre onnan a vízzel küzdő kislányt.

- Ne hagyd el magad, ússz!

Az edző felállva a labilis hajóban, hangosan buzdította az egyre nehezebben úszó kislányt: - Gyerünk, ne hagyd el magad, figyellek! Ússz!

A part egészen közel, talán tíz méterre lehetett a vízbefordult lánytól, de a gyerek mozgása mind nehezebb lett és reménytelennek tűnt a partra jutása. Az edző lerúgta utcai cipőjét és melegítőstől a vízbe vetette magát. A sok ruha eleinte megvédte a hidegtől, de ahogy a vastag szövet megszívta magát vízzel, úgy húzta a keményen tempózó férfit mind erőteljesebben lefelé. A víz időközben méterekkel a lány alá sodorta. Kiúszott a partra, letépte magáról a tapadó vizes ruhatömeget és visszaugrott a vízbe. Kirángatta a kislányt a partra.

- Jobban vagy?

Az evezőslány - lehetett vagy tizennégy éves - kimerülten feküdt a kavicsos parton. Alig észrevehetően bólintott, majd kis szünet után halkán hozzátette: nagyon hideg volt.

Az edző örömmel látta a közeledő motorcsónakot. Intett a másik csapat edzőjének és visszavitette a kislányt.

- Majd én felevezek a hajójával, - mondta - így gyorsabban visszaérsz a gyerekekkel.

Visszaküldte csapatát a csónakházba és egyszál alsónadrágjában - elázott ruháit elvitték az evezősök - elindult visszafelé a Kis-Dunán.

A víz halkán surrogott hajója alatt és éppen kezdte élvezni az év talán utolsó evezését, amikor hirtelen kiesett az egyik lapátja a tartójából. A technika hibája oly hirtelen érte, hogy védekezni sem volt ideje, egy-két kisebb billenés után befordult a vízbe.

- Mit szórakozik itt - üvöltött egy felbőszült horgász a parton - ha nem tud evezni, minek megy ki a vízre? Ráadásul elzavarja a halakat is!

Az edző kiúszott a partra, ügyet sem vetett az életéért, egészségéért cseppet sem, de a kapásért annál jobban izguló pecásra és megigazítva a lapáttartó eszközt, ismét vízre szállt. Érezte, jó lenne végre egy forró fürdőt venni és meleg ruhába öltözni. Jó lenne befejezni ezt a vizes délutánt.

Talán két kilométerre járhatott a csónakháztól, amikor halk, de félelmetesen csengő fémes hangot hallott. Sok vízen, evezős hajóban eltöltött év után azonnal tudta: a kislány borulásában megkínzott lapáttartó végleg megunta a munkát, kettétört. Már csak egy lapáttal egyensúlyozott, a másik akár egy sebesült, vagy béna végtag, használhatatlanul lógott markában.

- Jó lenne megúszni borulás nélkül - elmélkedett az egyre hidegebbnek tetsző vizet szemlélve és lassan, óvatosan, szinte alig mozdítva egyetlen használható lapátját, mint kötél táncos a sokemeletnyi magasságban, úgy egyensúlyozott a borulás, vagy nem borulás határán. A távolból felhangzó motorcsónak berregése új reményt ébresztett szívében.

- Várj, ne mozogj, - kiáltotta szócsövén keresztül a motorcsónak vezetője - majd lassan odamegyek, kapd el a hajóm orrát és kihúzlak.

A következő másodpercekben történeteket, mint lassított felvételt látta. A motorcsónak egyre nagyobbak látszóan lassan-lassan közeledett felé. Csak a motor halk hangját hallotta és a víz csobbanását. Nem mozdult és kollégája is minden figyelmét a manőverre összpontosította. Már-már siker koronázta az akciót, amikor egy, a motorcsónaktól korábban keltett kis hullám megemelte a motoros hajót és az mint egy burleszk filmben, látványos bökéssel beborította a vízbe a hajójában kétségbeesetten egyensúlyozó férfit.

- Az anyád... - bukkant fel dühösen a vízből az edző. A többit már csak gondolatban tette hozzá, miközben rövid időn belül harmadszor is úszásra kényszerült a Kis-Duna kellemesnek aligha nevezhető hullámaiban.

Kievickélt a partra, hajóját a motoros vezetőjére bízta és egy szál vizes alsónadrágjában, mezít-láb, a még mindig kellemesen sütő, de csak halvány meleget árasztó novemberi napsütésben elindult kétkilométeres sétájára. Jó kedve támadt, szerencsésen, ép bőrrel megúszta a kalandot, és ez az egész hirtelen olyan mulatságossá vált.

- No csak, no csak,- csodálkozott el a szomszédos vízitelep idősödő gondnokasszonya - mondd csak fiam, hova lesz a séta?

Az edző - régi ismerősök voltak, gyerekként e telepen rongálta a gondnok házaspár idegeit, no meg a csónakház berendezését - mosolyogva mesélte el történetet a sopánkodó asszonynak, majd még hozzátette:

- Tetszik tudni, most még egy kicsit levegőzöm, de aztán, ígérem, hazamegyek.

A történetet társaságban még évekig szívesen mesélte az edző, hozzátéve, hogy az ifjú lányt, - nevét sem tudta - akinek az életét megmentette, soha többet nem látta. A kislány, miután visszavitte a motorcsónak a sporttelepre, villámgyorsan felöltözött, s meg sem várva megmentőjét örökre hátat fordított e számára túlzottan is nedves sportnak.

Foci

Mi van te baromarcú, hát nem látod, hogy taccs vót, hát mi a jófenének küldenek egy ilyen fontos meccsre vak bírót? Mi, hogy én minek dumálok, miért jártatom az etetőmet, minek nézel engem te bunkó?!

Jó, jó nem ugrálok, nem kell mingyárt pofonokkal fenyegetőzni. Az ember kigyón egy kicsit szórakozni, befizeti a zsetont oszt csak lesi a sok falábut, hát persze, hogy felmegy a pumpa. Na meg ott az asszony is, ő is csak idegeli az embert, hogy mi a fenének mászkálsz ki a pályára, meg miért nem maradsz itthon legalább egyszer, meg dolgozhatnál a ház körül, szóval csak löki a rizsát. Egész héten húzom az igát, csak néha ereszttem ki a fáradt gőzt, a haverokkal egy-egy fröccs, némi kis duma, meg a foci. Hát már ez se legyen?

Kuss legyen már mer odamegyek! Hát gyengénlátó vagy te is kikapám? Nem láttad, hogy rosszul csúszott be? Itt aztán nincs visszajátszás, jó, ha figyelsz oszt mereszted a kukucskád! Ez a Kucsera III. olyan lassú, mint az éti csiga a réten, persze, hogy a lábát trafálta telibe. Rögtön behidalok! Ne dumálj, hogy nem láttad a faltot! Bezzeg a Kucsera II., vagy a tesója, a Kucsera I. az igen, az még tudott focizni. Az volt aztán a spiler, az tudott triblizni, meg tudta, hogy kell a bogyót megbikázni ahhoz, hogy a necbe találjon.

Aszongya az asszony a múltkor is, apukám, ma elmegyünk a mamához, mert neve napja van. Majd dobtam egy hátast olyan ideg lettem. Mész te ahova csak akarsz, nyomattam rögvést ennek a féleszűnek, neki pont a rangadó napján kell az öreglányt meglátogatni. Szóval tojtam elmenni a mamához, úgyis csak sápiózni tud, mint a kedves lánya, hogy nem viszi már el a kaszás a vénséget. Inkább kigyöttem ide a pályára. Ez igen, ez kell a pógárnak! Itt mindig jó a levegő, sok a haver, igaz, sok a bunkó is.

A minap is a harmadik gólt rúgtuk már a kerületiek kapujába, ugrottam is föl ordítva, gól, gól, gól, amikor az a szemüveges tahó előttem visszafordult és aszonta, ha lehet ne ugrálgak és főleg ne rugdossam. Szólni sem tudtam, de miháncst magamra találtam, rögvést rávágtam, ha én megrúgom, úgy jár mint a Kefe, akit a Zokni rúgott meg a harmadik fordulóban oszt azóta sem gyött a pálya közelébe, nemhogy játszott vóna.

Henc volt te majom! Hát én ilyen vaksi partjelzőt még nem láttam. Attól, hogy most már asszisztensnek hívják, mint a fogorvosná a nővért, még nem lát jobban. Legalább két kézzel kell a labdához hozzáérni, hogy ez észrevegye. A múltkor is elnézett egy akkora lest, mint ide a Keleti-pályaudvar. A srác meg begyalogolt a kapunkba a golyóval, mintha a Váci sztríten sétálna. Még jó, hogy be nem csajozott közben, mert annyi ideje vót.

Hé, komám, adj egy kis szotyit, vagy tökit, mert szétrágom a bütyköm izgalmamban. Inkább rágcسالok egy kis magot, az kevésbé fáj. Na persze nem a gyerekek pengés játéka hoz lázba, affenét, ezek olyan falábúak, hogy sakkfigurákat lehetne esztergálni belőlük. Csak idegelem magam ezen a sok bénán és még zsozsót is adtam érte. Lehet, hogy igaza van az asszonynak? Na azért oda csak nem züllök le, még ha százszor is mellélövik ezek a marhák a bogyót, hogy az asszonynak aggyak igazat. Szeressék ők csak egymást a mamával, oszt haggyanak nekem békét.

Kecskét vezess te féleszű, te szemét csaló! Hát nem megette a fene megint az egészet?! Mindig ezeket a vaksi, béna bírótat küldik ide nekünk, nem csoda, ha elvernek minket, mint Jócó a Marcsát a héten a kocsma előtt, amikor haza akarta vinni a baráti körből a férjét.

Na végre lefújta ez a barom, hogy vinné el a rosseb az ilyen bírókat, mindig elcsalják a meccset. Megint csak egy döntetlenre futotta, ja, ha az ellenfélnek fúj! Én meg csak emészttem magam. Ki sem gyövök ide többé, a tribünön pusztuljak el, ha engem még egyszer itt lát valaki, nem érdemlik meg ezek a focistáknak nevezett rokkant vénemberek, hogy velük tőtsem a drága időmet. Inkább iszok három fröccsöt és szebb lesz a világ. Hát kell ez nekem? Kell a fenének. Most megint el van rontva a napom, az asszony is hazatévedt már az anyjától.

Jobb lett vóna elmenni vele a vén boszorkányhoz, annak legalább van egy kis meggybora.

Mi, hogy kigyövök-e a jövő héten? Minek néztek tik engem? Hát lopom én a pénzem, hogy csak úgy elszórjam ezekre a mozgássérültekre? Dehoggyövök, inkább pecálni megyek, ott nem hőzöng ez a sok majom. Csend van, az asszony sem kuruttyol folyton, a halak meg legalább úszni tudnak, ha már focizni nem is.

Mi, felgyógyult a Kicsi és már játszik is a következő meccsen? Hát miért nem erről pofázol? Csak lököd a sok vakert fölöslegesen, a lényeket meg kihagyod. Ne nézz madárnak, naná, hogy itt leszek, nélkülem az a fütyülős kanári ott a kezdőkörben el sem kezdené a meccset. Hát nincs igazam?

Tántorogi

Az öreg Tántorogi a rá már hosszú ideje jellemző bizonytalan járással közelítette meg öreg barátjának, az egykori bokszolónak pesterzsébeti vityillóját. Bombaöklű Dzsó, a kis evezős klub gondnoka ezúttal is, mint már több évtizede majd minden nap, boráztatta mámoros könnyedséggel várta barátja jövetelét.

Tántorogi - ahogy a klub pimasz, tekintélyt cseppet sem tisztelő evezősei a mindig pityókás, olykor-olykor, sőt mi több igencsak gyakran merev részeggé váló úriembert hívták - tudta, hogy a megbízhatóság, a pontosság minden kapcsolat alapja, ezért ezen a kora nyári délutánon is elindult ivócimborájához, Bombaöklű Dzsóhoz, hogy majd a világ jelentős gondjain elmélkedve, együtt elstálva az általuk nemes egyszerűséggel csak egyesületként emlegetett közeli becsületsüllyesztőbe, legurítsanak néhány pohár bort, egy-két kisfröccsöt és némi kísérot, úgymint példának okául valahány felest a legjobbkból.

Bombaöklű Dzsó ezen a napon, miután a klub dolgait rendbe hozta, megetette kedvenc kutyáját és összeveszett az asszonnyal, kedves feleségével, már egyszer ellátogatott az egyesületbe. Hiába no, minnek is szépítsük, megszomjazott. Az vesse rá az első követ, aki ennyi munka után még megállja egy kis húsító nélkül.

Bombaöklű Dzsó történetünk idején éppen a kis sporttelep kies szolgálati lakának árnyat, húst adó szobájában hortyogta világgá az igazak álmát.

Rossz az, aki rosszra gondol. Ő így pihente ki az egyesületben tett látogatás összes fáradalmát. Tántorogi, akinél mint már említettük első a pontosság és a megbízhatóság, a vízparton haladva, némi küzdelem után - érthetetlen, hogy miért építenek ilyen billegő utakat...! - befordult a sporttelep tágra nyitott kapuján.

A vérfagyasztó dráma másodpercek alatt zajlott le. A hajótárolóból kormányosuk vezényszavára pontosan abban a történelmi pillanatban indult vízre szállásához, majd edzésútjára a klub nyolcása, amikor hősünk, a pontosság és megbízhatóság példaképe, Tántorogi befordult a kapun. A végzetes összeütközés elkerülhetetlennek látszott.

A hatalmas, bálna nagyságú hajótestet cipelő nyolc izmos fiatalember meghökkenve, visszahőkölve próbálta elkerülni az összeütközést a hirtelen felbukkant emberrel, de a sors egy botlás formájában más utat választott Tántorogi értékes életének és nem kevésbé kincset érő testi épségének megóvására. Tántorogi ugyanis a nem várt hirtelen akadály láttán úgy bukott orra, mint aki alól egy láthatatlan kéz egyetlen mozdulattal rántotta ki a mindaddig biztosnak hitt anyaföldet.

Tántorogi nyögve terült el a sóderes altalajon, kalapja messze gurult a földön ernyedten fekvő testétől. A csapat villámgyorsan vízre tette hajóját és egy emberként álltak körül a balesetet szenvedett embert. Legkorábban a kormányos ocsúdott fel, segítő kezét nyújtván a bajt szenvedett férfinak, de az morogva és tökéletesen érthető dühétől vezérelve e segítő kezét félrelökte. Néhány pillanattig még vizsgálódtak az evezősök, de miután felmérték a helyzet komolyságát, mármint Tántorogi állapotát, amely közel sem az esés eredményeként állott elő, vízi járművükkel elhajóztak távoli céljuk felé a szelíden csobogó Kis-Duna hátán.

Az esés oly rémes körülményeket idézett elő Tántorogi amúgy máskor stabilnak felfogható hogylétében, hogy egy időre elveszítette kapcsolatát a valós világgal. Illik pontosabban szólnunk! Tántorogi egyszerűen elaludt. Bódító álmából riadva felmérte kétségbeejtő helyzetét és

úgy vélte, ezen mindenképpen úrrá kell lennie. Meglátta kalapját és érezte, önbecsülését csak akkor nyerheti vissza, ha e jeles fejfedő ismét méltó helyén, feje tetején talál majd nyugalmat.

Tántorogi lassan, céltudatosan kúszott az egykor szebb fejeket látott ruházkodási eszköz irányába, amint elérte a rég feledésbe merült kalaposmester büszkeségét, ipari remekét, megragadta azt és négykézlábas állapotában lassan a fejére illesztette.

A művelet némi fáradsággal járt, így hát, Tántorogi pihent egyet. A lazítás új erőt adott a felállítás tekintélyes feladatához. Tántorogi megemelkedett, már éppen elérte volna a majomtól és más földi állatoktól bennünket, embereket elkülönítő testtartást, amikor a fránya kalap csúszott egyet, billent kettőt a kemény munka izzadságától iszamlós fejtetőn és látványos repülés után földet érve tovagurult a szerencsétlen embertől.

Tántorogi átérezte a helyzet komolyságát, no meg a tudat is ösztönözte, hogy barátja, Bombaöklű Dzsó már várja, lassan ismét leereszkedett a kalap magasságába, sőt mélységébe és az engedetlen tárgy után nyúlt. Ebben a pózban ébredt néhány perc múlva, amikor a telep semmitől sem riadó legyei pimasz módon az orrába másztak.

Nincs miért szépítenünk az állapotot, Tántorogi barátunk e nem csekély mozgással járó feladatot még jónéhányszor elismételte. Persze egy-egy pihentető jótékony alvással elegyítette a nehéz tevékenységet. A másfél órával később visszatérő nyolcas tagjai élvezetes gyönyörűséggel látták, hogy kedves ismerősük négykézlábas formájában, ott ahol korábban hagyták, segítségért tekint feléjük. Kalapja némiképp messzebb árválkodott megoldásra várva.

A csapat kormányosa kézbe vette az ügyet. Először is a kalapot biggyesztette a dolgok elintézhetőségének hitében meghasonlott Tántorogi fejére, majd kíméletes finomsággal és némi káromkodással felállította az elnehezült férfit. A csapat körülállta Tántorogit, a kormányos irányba, az út felé fordítva kissé meglökte a fáradt embert. Tántorogi elindult vissza, arra, amerről órákkal korábban érkezett. Tudta, hogy valahol, valaki várja, hogy neki még valamit el kellene intéznie, de a szomjúság mind erősebben gyötörte. Kábulatának kódén még mintha hallotta volna a hahotázó fiatalokat, valami rosszallás is átfutott agyán, de nem bírt mindezzel foglalkozni. Mennie kellett, mert fejében ott dolgozott a gondolat: az élet számára még fontos megbízatásokat tartogat.

Vízipóló

- Szóval, hogy történt?

A három kisgyerek, a két fiú és a lány, hét, nyolc évesek, megszeppenten álltak a fotelban ülő férfi előtt. A sor egyik szélén a nagyobbik fiú, másik oldalon a szép, hosszú, gesztenyebarna hajú kislány, közepén a legfiatalabb, mezítlábasan, rövid nadrágban, csuromvizes ingben.

- Nos, ki kezdi?

- Hát az úgy volt...

- ... igen!? - A férfi érdeklődve hajolt előre. A gyerekek közül a legbátrabb, a kislány szólalt meg először, de a férfi hangjára elnémult.

- Mitől féltek?

A gyerekek lehajtott fejjel ácsorogtak a szőnyegen, a közepén álldogáló fiúcska alatt nedves folt növekedett. A júliusi nap melegen sütött be a harmadik emeleti lakás erkélyének tágra nyitott ajtaján, ablakán. A ferencvárosi utcáról tompán szűrődtek be a mindennapok zajai.

- Nos? - A férfi alig titkolt mosollyal nézte a zavart gyerekeket. A legkisebb az ő fia, unokatestvérek a másik kettővel. A rokongyerekek pár napig náluk nyaraltak.

- A Pici kezdte az egészet. Az ő ötlete volt... - Az idősebbik fiú majdnem pityergett, amikor kimondta a szavakat. Szeretett volna már túl lenni az egészen.

Csend ült közójük. A szoba csillárja körül két légy kergetőzött megállíthatatlanul, csak szárnyaik halk zümmögése hallatszott. Pici vizes ingeről időről időre egy-egy kövér vízcsepp hullott hangtalanul a szőnyegre.

- A Pici mondta, hogy vízipólózzunk. - A kislány felbátorodva folytatta: - Azt mondta, hogy csináljunk két csapatot és játszunk meccset.

- Vízilabdázni? Hol?

A férfit már szórakoztatta a játék. A két nagyobbik gyerek egy szál fürdőruhában ácsorgott előtte, a hatalmas hőségben talán még a fia járt a legjobban a vizes ingével. Neki legalább nem volt melege.

- Igen, de a Márk ötlete volt, hogy fújjuk a játékosokat!

- Mit csináljatok?

- Hát - folytatta Pici - Az Évi azt mondta, hogy vágjunk ki egyforma karikákat...

- ... Nem is karikák azok, hanem körök - Évi rosszallóan nézett kis rokonára.

- Hát jó - hagyta rá Pici - legyenek körök. Szóval kivágtuk és vizet eresztettünk a kádba és a Márk azt mondta, hogy legyen az Évi a bíró, mi meg fújjuk a játékosokat és aki jobban fúj, annak majd sikerül gólt lőni.

Pici alig tudott leállni, úgy belejött a beszédbe. Újra átélte a meccset.

- Jó, de miért estél a kádba? - A férfi szeme csillogott a visszafojtott nevetéstől.

- Mert olyan kicsi, hogy amikor behajolt a kádba, a vízen úszó játékosaihoz, a lába már nem ért a földre és beleesett - kapott kedvet Márk is a meséléshez. - Látod, majdnem egy fejjel kisebb nálam!

- Nem is vagyok kicsi! - Pici közel állt a síráshoz. - Mindig csúfoltok, hogy kicsi vagyok.

- Egyáltalán nem vagy te kicsi - vigasztalta az apja - ne felejtsetek el - intette meg a másik kettőt - hogy ő egy évvel fiatalabb. Aproó, tudtátok, hogy ő a legkisebb, mégis ott hagyátok, amikor beleesett. Fejjel a víz alatt, égne álló lábbal. Miért nem segítettetek neki?

- Hát, az úgy volt...

Márk a lány szavába vágott: - Megijedtünk. Olyan furcsa hangokat adott. Inkább bejöttünk szólni neked.

A férfinak elege lett a komédiából. Látta, hogy már a gyerekek is megnyugodtak, egy-két figyelmeztető szó után elengedte őket. Hátradőlt a fotelban, fejét megtámasztotta és lecsukott szemmel pihent. A gyerekek kimentek a fürdőszobába, hogy leeresszék a vizet.

- Azértis én nyertem! - Pici már újra teljes harci kedvvel nézett kis rokonai szemébe.

- Nem is igaz, én nyertem - kiáltott rá Márk.

- Mind a ketten hazudtok - pirított rájuk Évi. Döntetlen volt.

- Nem is igaz - veszekedett Pici - aztán hamiskás szemmel folytatta: - Nem bánom, játszuk újra!

A férfi lazított, lehet, el is szundított egy kicsit, amikor csobbanás, kiáltás és sikítás rántotta vissza az álom világából. Felugrott, felrántotta a fürdőszoba csukott ajtaját. A kád mellett a kifröccsent víztől nedvesen Márk és Évi ácsorgott, a kádból két vékony csupasz láb kalimpált az ég felé. Kirántotta fiát a vízből és a lefolyó dugójához nyúlt.

- Na fiam, legalább nyertél?

Pici csuromvizesen állt a fürdőszoba közepén. Homlokára papírkorong tapadt, csapata egykori játékos. Boldog arccal, csillogó tekintettel nézett apjára.

- Apa! Láttad? Gól volt!

KoloKolo

- Ko...

Az öregember feje előrebukott, vértelen szája kinyílt, protézise félrecsúszottan meredt előre.

A szemben lévő íróasztalnál a húsz év körüli fiatalember döbbenetesen meredt idős kollégájára. Pár pillanatig várt, majd az öreg felé hajolt:

- Csak nem halt meg?

Lassan, ijedten mozdult a rezzenéstelen test felé, irtózva a halál gondolatától. Tudta, ha kell segít, de nagyon reménykedett, hogy nincs baj.

Az öreg nagyot sóhajtott, felnyitotta szemét és anélkül, hogy fejét felemelte, vagy felnézett volna, folytatta munkáját. Kezében a toll pontosan ott állt a papíron, ahol pár perccel előbb megnyugodott. Gondozatlan, ősz hajtincsei szemébe lógtak. Bal kezével elsöpörte szeme elől haját és nagy műgonddal látott a munka folytatásának. Nyelvének rutinmozdulatával visszalökte az elmozdult protézist és újból íráshoz látott.

- ... lo...

A fiatal kolléga már nem esett kétségbe, amikor ismét előrebukott az öreg feje. - No lám - gondolta - ez megint elaludt.

Elnézte az öreget. Valamikor nagy ember volt, bor nagykereskedő, vagány legény. Kis túlzással élet és halál ura. Legalábbis a családjában.

Egyszer egy irodai vitában a fiú védelmébe vette az öreget. - Miért bántják, - szállt szembe a szobában hangoskodó, acsarkodó kollégákkal - csak egy megfáradt, legyengült, védtelen, idős ember.

Nem tudni miért, de az öreg megbízott a fiúban, néha még szoba is elegyedett vele. Láthatóan kedvelte őt. Amúgy keserű, mogorva vénember volt, senki sem szerette. A régiiek meglepő történeteket meséltek a fiúnak öreg munkatársukról. A fiatalember a tapasztalatlan tiszták hitetlenségével fogadta az elrettentő elbeszéléseket.

Az öregember ismét felébredt. Letette tollát, nehézkesen felállt és a hodályszerű iroda sarkában álló villanyrezsóhoz vánszorgott. Vizet tett fel, megsózta és fejét lehorgaszva mozdulatlanul várt. Egy zacskóból száraztésztát szórt a forró vízbe.

- Mi jót főz?

A fiú kedveskedve kérdezte az öreget, szerette volna jobb kedvre deríteni. Beszélgetni akart vele.

Az öreg lassan a fiúra nézett könnyfátylas, hidegkék szemével és mosolynak indult grimasszal az arcán megszólalt:

- Csak egy kis tésztát...

- Sajt lesz rajta?

- Nem. Csak így, üresen eszem. Így szeretem.

Az öregember levette a tűzről a kopott kis lábost, odavitte viharvert íróasztalához, nagyokat nyögve leült és kanalazni kezdte a tészta sós vizét.

- Ez nem lehet igaz, - képedt el magában a fiatalember - moslékot eszik...

- Maradt egy kis párizsim, - kínálta az öregnek - tegye rá!

- Nem kell, - háritotta el az öreg - elég ez már nekem...

A fiú undorral vegyes sajnálkozással figyelte a vénembert. Eszébe jutott a történet, amit kollégájáról hallott. Hihetetlen, - csóválta meg a fejét - hogy mivé lesz egy ember!

Jómódban nőtt fel, mindig volt mit a tejbe aprítania a családnak. A szőlő, a bor szépen eltartotta több generáción át az egész famíliát.

Rátarti, pökhendi, beképzelt ember lett a család egyszem fiából. Az öreg Kolodinszky büszkén nézegette gyerekét. - Kemény gyerek - állapította meg nem egyszer, amikor a faluból verekedés híre érkezett. A fiú nem hagyta magát sohasem. Igaz, legtöbbször ő kezdett ki még a szemre erősebbekkel is. Többre tartotta magát mindenkinél. Mondogatta is úton, útfélen, az ő családja az első család a faluban, ősrégi família a Kolodinszkyké.

Feleségét apja választotta ki. Szerelmi házasságról szó sem lehetett, hiszen - régi törvény volt - a vagyont szaporítani kellett. Az asszony szép hozománnyal és nagy reményekkel érkezett. Nagy családot, boldog életet akart. Ráadásul tetszett is neki a keménykötésű Kolodinszky fiú.

Reményeiben és férjében gyorsan csalódott. Ura hamarosan kimutatta foga fehérjét, sokszor eljárt a keze. Bántotta feleségét szóval, tenyérrel, ököllel, kínozta lelkét, testét.

Előbb a fiú született meg, de nemsokára megérkezett a kislány is. Az asszony reménykedett, hátha a gyerekek megváltoztatják a férfit. A változást - ha egyáltalán ezt annak lehet nevezni - az jelentette, hogy már nem csak a maga, de gyerekei életéért is aggódhatott a fiatalasszony.

Felnőttek a gyerekek, amint lehetett kimenekültek a házból, s az asszony sem bírta már tovább a terheket, a sok évtizednyi szenvedést, úgy halt meg, ahogy élt. Elhagyatva, magányosan, boldogtalanul.

A férfi hirtelen egyedül maradt. Gyerekei hallani sem akartak róla, nem látogatták és azt sem akarták, hogy ő menjen hozzájuk. Vagyonát elvitte az államosítás, ami kevés megmaradt, azzal belépett egy szövetkezetbe. Kapott egy íróasztalt és valami tessék-lássék hivatalt. Otthona elkoszolódott, lepusztult, nem maradt már más számára csak a munkahely és a pár forintnyi fizetés.

Az öreg befejezte soványka ebédjét, hatalmas pohár vizet ivott rá. Kiment a mosdóba, megfésülködött, láthatóan jobban érezte magát. Pár szót váltott a fiatalemberrel, megkérdezte mit kell még csinálnia. Néhány aláírás volt az egész délutáni feladata.

Kényelmesen elhelyezkedett ősrégi, ottfelejtett aktákkal telerakott íróasztalánál, kezébe vette tollát és ismét munkához látott. Úgy tett, mint aki végigolvassa az iratot és amikor percekkel később végezni látszott vele, hirtelen, mint akit fejbevágtak, elaludt. Tolla változatlanul peckesen állt nevének utoljára leírt betűjénél.

A huzat hatalmas dörrenéssel vágta be az iroda ajtaját. Az öreg felriadt és mint aki mindvégig keményen dolgozott, folytatta munkáját. Íróeszköze határozottan indult meg a papíron és céltudatosan végére is ért tennivalójának. Büszkén ellökte magától a papirozt, letette tollát, hátradőlt kényelmetlen székén, kopott, elhasználódott karójára nézett és a jól végzett munka örömeivel konstatalta, aznapra véget ért tevékenysége. A félretolt iraton szálkás, kusza, girbe-gurba betűkkel ott állt aláírása, egész napi munkájának eredménye:

KoloKoloKolodinszky.

Aktus

- Nem fázol, Mama?

Az öregember borzongva húzta szorosabbra kopott háziköntösének övét és kezeit dörzsölgetve figyelte a másik fotelban kötögető, ráncos arcú asszonyt.

- Csinálj valamit, akkor majd nem fázol!

Az öregasszony szigorú tekintettel nézett fel szemüvege mögül.

- Unatkozol, az a te bajod!

Az öregember kezébe vette az újságot és csak úgy unottan, az érdeklődés legcsekélyebb jele nélkül, lapozgatni kezdte.

- Politika, politika, mindenütt csak politika! - motyogta félhangosan, majd sokkal hallhatóbban hozzátette: - A fene egye meg az egészset, mást már nem is tudnak írni. Unom, úgy ahogy van!

Türelmetlen mozdulattal hajította fotelje mellé a gyűrött újságot és felesége felé fordult:

- Beszéljess velem Mama!

- Miről akarsz beszélgetni? - az asszony monoton, ütemes mozdulattal kötött tovább. - Csak nem a szerelemről?

Azzal, mint aki valami rendkívül tréfásat mondott, huncut tekintettel nézett urára. - Hát emlékszünk mi még a szerelemre?

- Tudod, hogy szeretlek, - sértődött meg az öregember - mindig is szerettelek. Nemsokára ötven éve élünk együtt!

Csend költözött a szobába. A hatalmas szám mindkettőjüket elnémította. Ötven év... Nem gyerekjáték!

A férfi törte meg a csendet:

- Mama, beszéljess velem!

- Jól van na, hát beszéljessünk. - Az asszony, mint elkényeztetett gyerekhez, úgy szólt emberéhez. - Kezdd te!

- Mit kezdjek? - A férfi nem értette, mit akar az asszony. - Mit kezdjek?

- Hát amiről beszélni akartál. Beszéljünk a szerelemről. Most már úgyis mindegy, nem is nagyon érdekel, de valld meg őszintén, hányszor csaltál meg?

- Mi, hogy én téged, - kapta fel a vizet az öreg - honnan veszed ezt az örültséget?

Az öregasszony lassan ölébe eresztette a félig kész pulóvert, hátradőlt és lehunyta a szemét. Hallgatott. A csendet megint csak a férfi nem bírta tovább:

- Ugye most viccelsz? - reménykedve nézett asszonyára. - Miből gondolod, hogy megcsaltalak?

Felesége mozdulatlanul ült a sötétedő helyiségben. Amikor megszólalt, alig lehetett hallani a hangját.

- Ne nézz bolondnak! Tudom, hogy viszonyod volt a titkárnőddel. Mindenki tudta. Azt is megtudtam, amikor vége lett és, hogy nem sokkal később azzal a kis szökével folytattad. Igazam van?

Az öreg döbbenetesen ült, nyikkanni sem mert. Van már vagy harmincöt éve, hogy tényleg összejött azzal a két nővel, de azt hitte felesége semmit sem tud róluk. Nem akarta, hogy megtudja, nem akarta bántani. De hát fiatal volt, olyan fiatal! Nem bírt az energiájával, de a nevének sohasem akart fájdalmat okozni.

Lassan tért magához a döbbenettől. - Mama - szólalt meg, vagy inkább suttogta. - Mama, most mi lesz?

Az asszony felemelte tekintetét és szúrós szemmel nézett urára.

- Hát mi lenne, te lökött - nevette el magát végül - most már nem fogok tőled elválni. Azt is tudom, hogy mással már nem álltál össze, igaz?

A férfi megkönnyebbülten nevetett föl.

- Igaz hát, de miért nem szóltál, veszekedtél, miért nem mondtad, hogy tudod?

- Jobb lett volna? - Az asszony ismét kötni kezdett. - Jobb lett volna veszekedni?

- Tudtam mindig, hogy nekem van a legbölcsebb feleségem a világon - gondolta a férfi, aztán hangosan, félig viccesen, félig kötekedve megkérdezte:

- De ugye te sohasem csaltál meg?

Reménykedve figyelte asszonyát, ezt a kis ráncos arcú, töpörödött egykori szépséget. Bizott benne, hogy hangosan tiltakozik majd.

- Igazán tudni akarod?

A férfi ugratásnak vette a kérdést és csak erősködött tovább:

- Ugye nem csaltál meg?

Az öregasszony újra ölébe engedte a fonalat, a két kötőtű alig hallható pengéssel csapódott egymásnak.

- Csak egy aktus volt...

- Mi?! - hördült fel a férje és idegesen felugrott ültéből. - Mi az, hogy csak egy aktus volt?

Az asszony fáradtan dőlt hátra a fotelban, fejét a magas támlához fektette. Lehunyta szemét és kis várakozás után halk szóval mesélni kezdett:

- Akkor történt, amikor te alighogy befejezted a titkárnőddel a szerelmi kalandodat, kikezdtél azzal a kis szökével. Nagyon fájt, azt hittem, vége a világnak. Volt a hivatalban egy jóképű, magas, csinos fiatalember, mindig tette a szépet nekem.

Egy este teljesen letörten jöttem hazafelé, tudtam, hogy te hol vagy, mit csinálsz, amikor megállt mellettem egy Moszkvics és az említett szépfiú kiabált ki az ablakon:

- Beszál? - kérdezte.

- Beültél hozzá? - csattant fel a férje. - Elmentél vele?

- Igen, elmentem - folytatta az asszony a vallomást. - Fáradt, fásult voltam, azon törtem a fejem, hogy elvállok tőled. Az első ügyednél még azt hittem, hogy csak egy kisiklás, de a szökét már nem tudtam megbocsátani. Beültem a kollégám mellé és kitört belőlem a sírás.

- És aztán, - a férfinak remegett a hangja az idegességtől - aztán mi történt?

- Nem is nagyon tudtam, hogy merre járunk. Hagytam magam vigasztalni, lesz ami lesz, gondoltam, megyek, ahova visznek.

- Mondd már, mi lett? Lefeküdtél vele?

Az asszony az ura felé nézett. A szoba időközben teljes sötétbe borult, csak a férfi sziluettjét látta a fotel mellett.

- Csak egy aktus volt...

Az öregember görnyedt háttal indult a fal felé. Lassú mozdulattal nyúlt a villanykapcsolóhoz és felkattintotta a villanyt. A hirtelen jött fényben hunyorogva nézte egymást a két öreg. Nem tudtak mit kezdeni az emberöltőnyi idővel korábbi történettel.

- Jó volt?

Az öregember úgy kérdezte, mint aki a válasz fájdalmával büntetni akarja magát. - Mondd már, jó volt?

Felesége volt a józanabb.

- Kérdeztél, válaszoltam. Nem mindegy, milyen volt? - Már csak gondolatban tette hozzá: talán nem is volt rossz.

A férfi egy ideig téblábolt a szobában. Ujjaival szerteálló pár szál ősz hajába túrt, megfogott egy könyvet, majd visszatette a polcra. Újból leült, kézbe vette az elhajított újságot és úgy tett, mint aki olvas.

Az asszony csendesén nézte a férfit. Szerette. Sajnálta már, hogy kibukott száján az elfeledett, eltemetett éjszaka, egyszeri kihágása emléke. De hát ő kezdte...

Az öregember krákogott egyet-kettőt, majd az asszony felé fordult.

- Te Mama! Nehogy azt hidd, hogy haragszom, megérdemlem én ezt a büntetést.

Szeme könnyesen csillogott, szája grimaszos mosolyra húzódott. Lassan, ízlelgetve a kimondott megbocsátó szót, maga elé motyogva hozzátette:

- Hát igen, végül is csak egy aktus volt...

A szakállas angyal

- Az örök barátságra!

A szakállas huncut mosollyal nézte a másik férfit. Kezében két stampedli pálinka. Odanyújtotta.

- Örök barátságra?

A magas visszakérdezett, gondolkodva, vajon el kell-e fogadnia most, ennyi ember szeme láttára, pár perccel dél előtt a felkínált poharat. Nem volt ivós, különösen nem munka közben. És ez a fogadás, neki munka, a tárgyalás része volt. Lassan odanyúlt, elvette az italt.

- Fenéki!

A szakállas harsányan vezényelt, majd fejét hátradöntve leöntötte torkán a pohár tartalmát. Társa lassan kortyolgatta az erős snapszot, láthatóan nem szokott a pálinkához. Krárogva tette le a poharat.

- Barátom! - A szakállas hangos örömmel vette tudomásul, hogy a másik felülemelkedve ódzkodásán, ivott vele. - Ne feledd: az örök barátság olyan, mint a világűr. Végtelen!

Ezzel nagyot nevetve átölelte a másikat. Jobbról, balról megcsókolta és fennhangon közölte a körülötte állókkal:

- Láttátok? Ittunk az örök barátságra. Nincs ennél nagyobb dolog!

A szakállas közismert figura volt. Sokan szerették és akik fenntartással viseltettek iránta, azok is elismerték humorát, hatalmas szívét. Mert a szakállasra lehetett mondani bármit, de, hogy ne adott volna a rászorulóknak, ne mozdult volna, ha a barátság okán hívták, ne nyújtott volna segítő kezet amikor kellett, aligha.

- Hát azt hallottátok-e... - fordult a társaság tagjai felé a szakállas és hatalmas mesélésbe kezdett. Mert beszélni, történeteket mondani nagyon tudott. Alig akadt olyan társaság, amelynek ne vált volna néhány pillanat alatt a közepévé, ne ő vitte volna a prímet.

Bármennyire is szerette a társaságot, jólesett otthon üldögélni. Igaz, mostanában üresebb a ház, három fia már kirepült a családi fészekből. Feleségét imádta, ő pedig elnézte férje hóbortjait, pénzszerését, amint boldog-boldogtalannak fizetett a szomszédos klubban, - arrafelé a kocsmát hívták így a törzsvendégek - és ajándékozó kedvét. Üres kézzel nem szeretett, de nem is nagyon tudott menni sehova sem. Nehéz volt ellentmondani neki, nem lehetett visszautasítani. Úgy adott, ahogy mesélt. Tiszta szívből és természetesen.

A magas eleinte csodálkozva, majd mindinkább felengedve, hol mosolyogva, hol nevetve, hahotázva hallgatta újdonságait örök barátját. - Vajon tényleg örök barátok vagyunk? - elmélkedett a fogadalmon. - Vajon segítene nekem vészhelyzetben is?

A magas ott, a nevetés, az emelkedett hangulat pillanatában átvillanó kérdést végig sem gondolta. Hogyan is hihette, hogy alig néhány nap múlva szüksége lesz a segítő kézre, az örök barátára.

Amilyen hirtelen érte a munkanélküliség, olyan nehezen fogta fel azt, ami körülötte történt. Vezető beosztása cége német tulajdonosának kénye-kedve nyomán oly hirtelen szűnt meg, hogy szinte fel sem fogta, kidobták, mint egy megunt ruhadarabot. A nem túl gazdag, de biztonságos, jól szervezett élete percek alatt került veszélybe. Reggel még mit sem sejtve rohant

ügyei, napi munkája, dolga után, délben már megtörten, megalázottan rakosgatta személyes irodai holmijait egy gyűrött, rokkant papírdobozba.

Napokig ki sem tette lábát az utcára. Kerülte az embereket, szégyellte, ami vele történt. Barátai, rokonai mintha megéreztek volna a változást, nem hívták, nem keresték. Üresen teltek az órák. Bámulta a tévét, vagy lapozgatta az újságokat, állást keresett. Nem volt könnyű dolga, túlfutott azon a koron, amikor még könnyebben juthat munkához az ember. Hiába volt jó képességű, képzett, mit sem ért a tudás, a szakmai múlt. Légüres térbe került.

Hetek teltek el, egyre keserűbb lett. Tanácstalanul várta a postást nap mint nap, hátha valamilyen cég végre válaszol ajánlkozó levelére. De többnyire csak számlák, fizetnivalók és semmi-re sem jó reklámok érkeztek.

- Csengettek? - A magas azt hitte rosszul hall. - Ki lehet ilyenkor?

- Barátom! Hát miért a kocsmában kell megtudnom, mi történt veled?! - Az ajtó előtt a szakállas állt, a tőle megszokott hatalmas mosollyal, csillogó szemekkel. Hangjától visszhangzott a környék. - Hát azt hiszed vicc a barátság?

A magas behívta lakásába és elővette a vendégváró üveget. Töltött.

- Egészségedre!

- Arra is, - zengte a szakállas - de legfőképpen az örök barátságra!

Azzal ízlelgetés nélkül, fenéig ürítette poharát.

- De jópofa, - gondolta a magas - örök barátság... Végig sem futhatott a keserű gondolat fejében, amikor a szakállas a térdére csapott és mint ahogy mesélni szokott, folytatta:

- Barátom! Tudom, hogy bajban vagy. Ne is szólj! Itt van egy kis pénz. Nem örökbe adom, de tudom, hogy most kell neked - azzal zakójának belső zsebéből egy közel sem vékony borítékot tett ki az asztalra. - Csak kölcsön, majd megadod, ha tudod. Aztán itt van egy cím is, felírtam. Menj el oda, már várnak. Munka...

A magas eleinte szóhoz sem jutott. Nehezen, kissé akadozva hálálkodni kezdett, de a szakállas a szavába vágott:

- Szót se többet! Hát nem ittunk az örök barátságra?

Nevetve ölelte át a könnyekkel küzdő férfit, aki hinni kezdte, nem csak a mesében, de az életben is lehet igazi barátság.

A szakállas eltolta magától a meghatódott embert és a szemébe nézve mondta: - Hát elfelejtetted? Az örök barátság olyan, mint a világűr - végtelen...

Borulás

A klubban hullámokat vetett az izgalom. A menők - a két nagy, Tibor, aki nemrégiben igazolt csak ide, alig ismerve a helyi viszonyokat és Péter, a csapat régi tagja - ezen a napon kapta meg új hajóját. A kis egyesületben emberemlékezet óta nem volt ilyen esemény.

A hajószállító teherautó körülményes lassúsággal farolt a hajótároló elé. A büszke hajótulajdonosok hányaveti lazasággal járták körbe a kocsit, úgy tettek, mint akiknek egyáltalán nem olyan nagy dolog ez az egész. A kicsik, a fiatalabb evezősök tátott szájjal lesték a fiúkat.

A vadonatúj kétpárevezős, a kora tavaszi napsütésben csillogó testű kecses cápaként, úszásra készen pihent a két bakon. Tibor és Péter az utolsó simítást végezte a sporteszközön. Belülről már égtek a vágtyól, hogy vízre szálljanak, kipróbálhassák csapatuk újszülött üdvöskéjét. A legfontosabb még hátra volt. Ki kellett találni, el kellett nevezni a hajót. Név nélküli hajóban balszerencsés a vízreszállás.

- Legyen Ica a neve. - Péter mindenáron lánynevet akart adni hajójuknak. A kétpárevezős, vagy ahogy szaknyelven illetet nevezni, a dubló sorsára várva állta a fiatalok irigykedő tekintetét.

- Ugyan, az olyan közönséges. - Tibor a lányokat semmire sem jó embereknek tartotta. Nem baj, ha vannak, de sok a gond velük. Nem kell, hogy a hajó rájuk emlékeztesse. - Legyen Bubi - javasolta, nem tagadva meg kártyás önmagát.

Gyorsan nyilvánvalóvá lett, hogy a névadás nem egyszerű feladat. A két fiú hamar megegyezett abban, hogy tartanak majd egy hajószentelést, amire mindenkit meghívnak és addigra kitalálják a megfelelő nevet is.

- Gyerünk, - sürgette barátját Péter - ne húzzuk már az időt. Rettenetesen kíváncsi vagyok, hogy fut!

A vízreszállás rituáléja elkápráztatta a kicsiket. Tolongtak a stégen, volt, aki halk megjegyzéseket tett, akadt, aki hangosan irigykedett.

A két evezős belépett a hajóba, majd energikus rúgással távolították el a sporteszközt a kikötőtutajtól. Leereszkedtek a gurulóülésükre, megigazították lábtartójukat és fél szemmel a parton csődülő sokaságot figyelve, erőteljes csapásokkal eveztek el a parttól.

- Szuper, mi? - A máskor unott, egykedvű Tibor sem tudta elfojtani elégedettségét. - Frankó ez a hajó!

- Csináljunk egy pár szép csapást, aztán kössünk ki, mert még állítanom kell. - Péter szakértően vizsgálta a hajó beállítását. - Figyelnek minket, lássanak hát valami szépet!

Mindketten jót derültek ezen a kijelentésen, mintha az ő látványuk javítaná a kicsik kedélyét. De tény, hogy felnéznek rájuk a gyerekek, hiszen ők a felnőttek.

A hajó könnyedén siklott a tükörsima vízen a kikötőtutaj felé. Méterekkel a stég előtt előírászerűen lefékeztek a jármű sebességét, majd kitekerték a lapátokat biztosító csavarokat. Péter hátranézett, hogy megfelelő-e az irányuk. Halkan rajtot vezényelt, mire mindketten, mint egy színházi előadáson a színészek, a közönségnek játszva, hatalmasat húztak lapátjaikkal.

Az esemény olyan volt, mint egy lassított felvétel. A fiatalok között még sokáig beszédtema lett az öltözőben, a zuhany alatt. Színezték, dagasztották, formálták, a végén már azok is látni vélték, akik valójában ott sem voltak.

Az erőteljes húzás nyomán a biztosíték nélkül maradt lapátok kiugrottak tartójukból. A hajó egyensúlyát veszítve vészesen dőlni kezdett a víz irányába. A két fiú minden rutinját latba vetve próbálta elhárítani a tragédiát, de mindez csak arra volt elegendő, hogy késleltessék az elkerülhetlent. Látványosan buktak a jéghideg vízbe.

Péter, ismerve a folyót, villámgyorsan és dühösen emelkedett ki a jeges, alig félméteres vízből. Körülnézett, merre találja társát. Jókedve azonnal visszatért, amikor felfedezte Tibort.

A robosztus, nagy erejű férfi alig haladva, hatalmas karcsapásokkal úszott a sekély vízben, hasa, teste leért az iszapba.

Péter bőrére tapadt vizes melegítőben ácsorgott és egy ideig kíváncsian nézegette a lábánál tempózó csapattársát. A parton mind többen kuncogtak már a látványon. Péter megelégedte a mókát és megveregette a versenyúszói babérokra törő Tibor vállát.

- Hova igyekszel?

Tibor még tett egy-két tétova karcsapást, majd iszapos nadrággal, szemére csúszott nedves kötöttsapkában, hínárral a nyaka körül, a drámai hatást a végsőkig fokozva, felemelkedett az alig mély vízből. Partnerére nézett, onnan a parton hasukat fogva röhögő evezősökre, majd vissza Péterre. Szája lassan mozdult, amikor megszólalt:

- Ja?

Osztálykirándulás

- Sorsoljunk!

A fiúk, tizennyolc évesek, alig valamivel az érettségi előtt, érdeklődve nézték, ahogy Csülök kivett öt gyufát a dobozból. Az egyik fejét letörte, kezét háta mögé dugva megkeverte a szálakat. Nyelve kilógott csücsörítő száján nagy igyekezetében, hogy az öt szál gyufát egy sorba rendezze.

- Húzz!

A magas, vékony, tüskehajú fiú tiltakozva emelte fel a kezét.

- Miért pont én kezdjem. Húzzon először a Tojás.

A Tojás nevű fickó ingerülten kapta fel a fejét.

- Mit szórakoztok velem, - kiáltotta - nem az én ötletem volt, hogy dobjuk partiba a Marit. Csülök, te találd ki az egészet, most mi a fenének csinálod a cirkuszt ezzel a gyufával. Menj oda, aztán intézd el, ha annyira szíveden viseled annak a kövér tyúknak a nemi életét!

- Elég volt srácok - üvöltötte túl a hirtelen támadt hangzavart Vizes, a sportoló. - Igaz, hogy együtt gondoltuk ki ezt az egészet, tényleg megdumáltuk, hogy ma az osztálykiránduláson végre beavatjuk. Mindig ezen jár a csaj esze, állandóan megjegyzéseket tesz a fütykösünkre, leleskedik a fiú végénél, meg minden. Biztosan nagyon oda van már. Igaz, hogy benne voltam, de csak hülyeségből. Azért ezt mégsem tehetjük meg vele, még ha buggyant is a nő. Ráadásul engem nem is érdekel ez az egész. Nem veszek részt benne. Kiszállok.

A négy fiatal egy emberként támadt a renitenskedő társra. Egymás szavába vágva üvöltöttek, hogy ezt nem teheti. Vizes mit sem törődve a hangzavarral, elindult fekhelye, a fiúk részére kijelölt kupé felé.

A vasúti iskolába járók romantikus ajándéka volt, hogy a holtvágányra félretolt két első osztályú kocsiban aludhattak az osztálykirándulás alkalmával. Éjjel még egy kiszuperált gőzöst is ráállítottak a kétkocsis szerelvényre, hogy fűtse a fiatalok szállását.

Vizes belépett az üresen álló fülke ajtaján, gondosan bezárta az ajtót, elhúzta a függönyt és nadrágját lerúgva az alkalmi ágyra, a kocsi ülésére vetette magát. Fáradt volt és unta ezt az egész hercehurcát. A srácok, meg a három lány - ennyien voltak csak a gyengébb nem tagjai közül a vasutas osztályban - kijátszva a tanárok éberségét és szűk körű buliját - jól bevitt az este folyamán.

Távolról halkán, zsongítóan szűrődött csak be a kupéba a másik kocsiban zajló multság zaja, Vizes hamar elaludt.

A fiúk, ahogy emelkedett a hangulat, egyre vérmesebb reményeket fűztek Mari szüzességének elvételére. A kiválasztott lány - nagydarab, erős csontú, semmi mellű, még csak csinosnak sem mondható falusi fruska - mit sem sejtve a rá leleskedő hímek tervéről, élvezte a felé irányuló szokatlan figyelmet. Jócskán kivette részét a becsempészett bor kóstolgatásából. Hamar fejébe szállt az ital, elálmosodott.

A srácok - Csülök, Tojás, Pocok és Dzsúdós, egyikük sem volt már egészen józan - észrevették, hogy kiszemelt áldozatuk, vagy ahogy ők kigondolták: segítségre váró osztálytársuk, elszenderedett. Pocok hirtelen felbátorodva az alvó, szétnyíló lábú lányhoz lépett és kezét a combok közé csúsztatta.

Dzsúdós izmos, himlőhelyes, bivalyerős gyerek, mindaddig alig szólt. Persze, hogy benne volt ő is a buliban, de csak játéknak gondolta, közel sem komolyan. Most minden megváltozott. A játék izgalmassá vált. Érezte, hogy nemi szerve Pocok matatásának látványára duzzadni kezd. Izgatott lett, felbátorodva odalépett az alvó, felcsúszott szoknyájú lányhoz, félretolta Pocokot és megcsókolta Mari száját.

- Mi a francot csináltok? - riadt fel részeg szendergéséből Mari. - Nem takarodtok innen! Szemetek!

Azzal bizonytalanul mozogva felállt és mintha az álló vonat kocsija rettenetes sebességgel száguldana, tántorgó járással indult el a lányok szakasza felé. Feje csak lassan kezdett tisztulni. Elővette szakaszkulcsát - az összes vasutas tanulónak volt ilyen, a kocsik valamennyi ajtaját nyitó eszköze - és kinyitotta az útjában álló első fülke ajtaját. Bent halk szuszogással az igazak álmát aludta Vizes. Mari visszazárta belülről az ajtót, hátát a kocsi falának vetette, úgy bámulta a fiatalembert. Az állomásról beszűrődő fényben - még sohasem látott ilyent - a fiú álmában megmerevedett himvesszője kötötte le figyelmét. Az ital ködén átszűrte egy gondolat. Érezte, amint ébred zsigereiben a kék, sebesebben ver a szíve. Tizennyolc éves és még sohasem volt férfivel. Tudta, hogy csúnya, rossz alakú, de egészséges, már régen, évek óta feszíti a vágy, a kívánság.

Kilépett cipőjéből és amennyire állapota engedte, gyors mozdulatokkal kibújt szoknyájából. Fogalma sem volt arról, hogy most mit kellene tennie. Hirtelen indulattól vezérelve rávetette magát Vizesre, és csókra éhesen tapadt a fiú szájára.

A fuldokló, álmából felriadt Vizes szó szerint az életéért küzdött. Teljes erőből felrántotta a térdét és a lány lába közé rúgott. A begerjedt lány a fájdalomtól nyögve esett le az alkalmi ágyról és a levegőért hörgő fiú ágyéka után kapott.

- Eszednél vagy? - fújtatott Vizes, és igyekezett magától távol tartani a megveszekedett nőszemélyt. - Mi a fene ütött beléd, mit akarsz tőlem?

A lány, lehet a fájdalomtól, egy pillanat alatt józanodott ki. Felállt, megkereste ruháját, cipőjét és hanyagul, rendetlenül magára hányva öltözetét, kócosan kilépett a fülkéből. A vasúti kocsi folyosóján tátott szájjal állt a két „bátor”, szerelmes hős, Pocok és Dzsúdós. Lefeküdni indultak, amikor észrevették Marit csapzott állapotában. Beléptek Vizes fülkéjébe és áhítattal nézték a még mindig tépetten üldögélő, maga elé bámuló fiatalembert.

- Lefektetted?

- Mi? - Vizes gondolatai lázasan kavargtak a fejében. - Mi van?

- Szóval mégis megjélted? - Pocok irigykedve nézte barátját. - Lefektette! Dzsúdós, te érted ezt?

Vizes a fal felé fordult és alvást színlelt. Két barátja még sokáig pusmogott, csak nagy nehezen aludtak el.

Az esetnek híre ment, persze csak úgy titokban. Erről pletykáltak még hetekig az iskola folyosóján, a vécékben. Vizes ettől a naptól kezdve hős lett. Férfi, aki ha kell, bármikor boldoggá tesz egy lányt. Marit meg a lányok faggatták, meséljen el mindent töviről hegyire. Hogy volt, mint volt és milyen az, amikor az ember már nem szűz?

Az érettségi után soha többet nem találkoztak. Vizes, vasutasként a vonatokon járva még évekig gondolt Marira, élete első szexuális kalandjára. Hízelt neki a tudat, hogy a srácok az osztályból sohasem tudták meg az igazságot és mindmáig úgy emlékeznek vissza rá, mint az évfolyam legnagyobb kanára.

Piros retikül

A férfi döbbenetesen figyelte az ágyon fekvő, keservesen síró fiút. Hátát az ajtófélfának döntötte és értetlenkedve nézte a jelenetet.

A szobában a másik ágyon egy, a fiúhoz hasonló korú, hét év körüli kislány feküdt, arca felhevülten piroslott a fehér párnán. Láztól csillogó szeme egy kis piros retikülön pihent.

A kislány már napok óta feküdt betegen a belvárosi lakás belső szobájában. Napközben egy mindenestől lány vigyázott rá és unokafivérére a szomszéd ágyon pityergő fiúra, akinek a szülei elutaztak egy időre.

A férfi nézte a két gyereket, kislányát és a számára nagyon kedves fiút. Mindig szerettek volna egy fiúgyereket, de valahogy másképpen alakult a sorsuk. Lányuk egyke maradt.

A piros retikül ott feküdt a kislány takaróján. A gyerek örült az ajándéknak, régóta kérte édesapját, hogy vegye meg neki. Apja hazafelé beszaladt az ismerős táskáshoz, valami vigasztalót, gyógyító ajándékot akart lányának.

A fiú, amikor meglátta a piros retikült, irigykedő sírásba tört ki. Én is akarok egy ilyen pirosat, kiabálta és el akarta venni a kis táskát beteg unokahúgától. A férfi eleinte nyugtatgatta, nem neked való, mondta, hozok majd holnap valami mást, csak ne bögj, de a fiú vigasztalhatatlan maradt.

A férfi fáradt volt, egész nap talpalt, dolgozott, pihenni szeretett volna. A kisgyerek sírása szívébe hatolt, rosszul érezte magát. Még egy pillantást vetett a két gyerekre, majd szó nélkül kifordult a szobából és elment otthonról.

A bőrdíszműves már bezárta boltját és felment a lakásába, amikor a férfi megzörgette ajtaját. Bosszúsan ment le ajtót nyitni, kedve csak akkor lett vidámabb, amikor a férfi elmesélte, hogy még egy piros retikülre van szüksége a békesség kedvéért. Nem is mondtad, hogy még egy kislányod van, faggatta vevőjét a boltos és jóízűt nevetett, amikor a férfi elmesélte a gyermekszobai jelenetet, a fiúcska kívánságát.

A vörösre sírt szemű gyerek boldogan ölelte magához a női táskát és felszabadult örömmel nyitogatta, zárta zsebeit. A férfi már cseppet sem bánta, hogy fáradtan újra útra kelt, a gyerek mosolya sokat ért számára.

A beteg kislány a táskák csattogására ébredt lázálmas szendregéséből és tompa szemekkel figyelte kis rokonát. Nézte, nézte aztán tiltakozni kezdett. Neki is vettél, kiabálta betegségtől rekedt hangon, hát neki is van már retikülje?...

A fiú duzzogva ölelte magához friss szerzeményét és úgy hallgatta kishúgát. Szeme könnyekkel telt meg, és ő is sírva fakadt.

A férfi egy darabig még álldogált a két hüppögő, piros retikülös gyerek ágya mellett, majd nagyot sóhajtván, megbántottan kioldalgott a szobából.

Halkan becsukta az ajtót és a fotelba zuhant. Lábát fáradtan nyújtotta előre, csukott szemmel ült, fejét a támlán nyugtatta. Agyában piros retikulók kergették egymást.

A palacsinta

Az adóház legénysége már alig várta, hogy a főhadnagy hazamenjen. Öt óra tájt minden nap még egyszer körbejárta a hatalmas fenyőktől zsúfolt, vadregényes területet, leellenőrizte az antennákat, a gondos gazda szemével végigvizslatta birodalmát.

A katonák lesték minden mozdulatát. Tartottak tőle, fegyelmezett, önmagára sokat adó, rangjához képest rendkívül művelt katona volt. Valamikor nagyravágyóan került a szocialista hadseregbe, de családjának múltja meggátolta karrierjében. Most a hegyi adóház tizenegynéhány sorkatonájának és néhány tiszthelyettesnek parancsolt, belőlük próbált igazi katonákat faragni.

A főhadnagy a tükör előtt megigazította öltözékét, még egy utolsó parancsot adott és az ablakokban leselkedő katonák szemössztüzében egyenes tartással, elvágólagos mozdulatokkal elhagyta az adóházat.

A leső - az ő feladata volt tisztes távoból elkísérni a parancsnokot a buszmegállóig - ki-fulladásra jött a jó hírrel, a főnök tényleg hazament. Az adóházban egyik pillanatról a másikra megváltozott az élet.

Az ügyeletes tiszthelyettes, inkább civil, mint katona, lerúgta cipőjét és kedvenc papucsába bújt. Nyakkendőjét hanyag mozdulattal meglazította, hátradőlt a műszaki pult előtti székekben és egy Nyugatról becsempészett pornólapot nézegetett nagy élvezettel.

Az alakulótéren, a mindennapos menet- és harci gyakorlatok helyszínén, villámgyorsan elő-került a két csőből hegesztett kapu, az agyonkínzott, jobb napokat látott bőrfoci, kisebb viták és szitkozódások után megalakult a két csapat. Megkezdődött a szokásos napi focimeccs.

- Te haver, - ötlött fel egyikük fejében a nagy gondolat a meccs végén - mi lenne, ha sütnél egy kis palacsintát?

A megkérdezett kicsit kérette magát, majd feltételekkel ráállt.

- Ti veszitek meg a hozzávalókat és nem jöttök be a konyhába. A múltkor is csak sütöttem, sütöttem, közben meg semmit sem haladtam, mert mindenki folyton a lábam alatt mászkált és lopta a palacsintát.

Miután összedobták a pénzt, heves vitát váltott ki, hogy ki menjen ki a szomszédos közértbe és milyen tölteléket vásároljon. Zsír, liszt, cukor volt bőségesen, hiszen csak ebédet hoztak az anyalaktanyától, a reggelit, vacsorát mindig maguk készítették, és ehhez sok alapanyagot kaptak.

A szakács - dehogy volt ő szakács, csak szeretett főzőcskézni, a palacsinta és a madártej volt a specialitása - kikeverte a tésztát, felforrósította az olajat és két-három elrontott palacsinta után megkezdte a sorozatgyártást.

Eleinte nem is volt baj, a kerek, kissé hólyagos, kisebb-nagyobb barna foltokkal díszített tészták szépen gyülekeztek a tányéron. A feladat nem volt csekély, hiszen a sok éhes, palacsintára váró katona aligha állt meg csak három-négy degeszre töltött tésztánál.

- Tünés! - A szakács hátra sem nézett, amikor meghallotta az ajtó óvatos nyikordulását. - Kifelé, hallod, mert rád borítom a forró zsírt!

A besurranó palacsintatolvaj sebesen iszkolt az ajtó irányába titokban elcsent zsákmányával. A zsírszagú, füstös konyhára visszatelepedett a ritmusos munka nyugalma.

- Ha még egyszer valaki beteszi ide a lábát, hát beverek neki egyet! - dühösködött az alkalmi szakács az újabb lopás nyomán. Ideges lett, a palacsinták nem szaporodtak, mert egyre-másra lógtak be bajtársai, hogy egy, vagy több zsákmányolt nyalánksággal távozzanak.

Már megbánta, hogy belekezdett. Mindig ezt teszik vele, mérgelődött magában. Beleviszik a főzésbe, sütésbe, jól elfárad és még idegeskedhet is. De most már tényleg elege van ebből az egészből, aki legközelebb beteszi a lábát a konyhába, se szó, se beszéd, lekever neki egy hatalmasat.

Egyre vadabban hajigálta a levegőbe a jó illatú palacsintákat, belelovalva magát felháborodásába. Annyira elfoglalta sérelme, hogy észre sem vette a nyíló ajtót.

Az edényes szekrényben összecsendültek a tányérok, poharak, amikor a jövevény benyúlt közéjük. A szakács a zajra felpillantott, lecsapta a kezében lévő sütőt és a szekrény előtt álló katonának esett. Két hatalmas pofon után felindultan cipelte az ajtóig tiltakozó áldozatát, majd némi üvöltözéssel vegyes farbarúgással kitessékelt az ajtón.

- Ez teljesen meghibbant, - panaszkodott nyöszörögve, arcát tapogatva a megpofozott, kidobott fiatalember a zajra összegyűlt katonatársaknak - hiszen én csak egy pohár vizet akartam inni...

A főnök

Vastag bundájába húzta a nyakát, fázott. A nappalok egyre hűvösebbek, az éjszakák mind hidegebbek lettek.

Egykedvűen nézett előre, nemigen érdekelte mindaz, ami körülötte történik. A lányok fűgén mászkáltak, úgy tettek, mintha sok teendőjük lenne, lázasan dolgozniuk kellene.

- Ezeknek is csak a fiúkon jár az eszük - gondolta, és megvetően figyelte, amint az egyik kis vékony kinyújtott nyelvvel szépítkezni kezdett. - Hiányzik belőlük az elegancia, a visszafogottság, az önbecsülés.

Felállt, megmozgatta elgémberedett tagjait, hiába no, már ő sem olyan nagyon fiatal, az évek nem múltak el nyomtalanul felette. Fáj már itt is, ott is, de nem szívesen mutatta. Hitte, vallotta: bajai csak rá tartoznak.

Komótosan elindult, de ahogy a többiek közelébe került kimértté, peckessé vált járása. Fontossága tudatában sétált végig birodalmán. Úgy, ahogy napjában többször tette eddig is. Szemét nem kerülte el semmi, figyelt mindenre, ami csak a környezetében történt.

A kis fekete, ifjú kora ellenére is kacéran tekintgetett felé, de úgy tett, mintha nem venné észre a lány közeledését. Nem engedhet minden kísértésnek, hova is lenne a tekintélye. Elég baja van a sok virgonc hímmel, akik nem bírva a férfiasságukkal, az ő alattvalói, ahogy mondogatni szokta, a háreme körül legyeskednek. Vigyáznia kell a lányokra, olyan kis szeleburdiak, eszetlenek, aztán meg olyan gyorsan megvan a baj.

Megállt a lányok előtt, elnézte szépítkezésüket. Némelyik magával hozta kölykét is. Ezekkel a gyerekekkel csak a gond van. Nem szerette őket. Hancúroznak, hangoskodnak, felborogatnak mindent. Neki már inkább csak a nyugalom kell, a meghittség. Megcsömörlött a sok küzdelemben, gyötrelében, ellenségeskedésben.

Ez a nap sem különb, mint a többi. Elnézegette magát az udvar vizének tükrében. - Megöregedtem - konstataálta magában. Szürke öltözéke megkopott, ahogy izmai, izületei is lassan recsegősség váltak. Szemei fáradtan csillogtak. - Át kell adnom a helyem a fiataloknak - még a gondolattól is kirázta a hideg - hát ennyi az élet?

Lassan indult vissza megszokott helyére. Az ifjak kitértek előle, hiába öregedett meg, nem volt ajánlatos ujjat húzni vele. A tekintélye még mindig óriási volt. Elég volt alig láthatóan oldalra pillantania, rosszallóan odanéznie és máris mindenki tudta a dolgát.

Megéhezett. Sétált vissza a ház mögé, hiszen hamarosan itt a vacsora ideje. Mert ő, a főnök, seregnyi kölyök apja, az öreg, sok harcot, szerelmet megélt kandúr itt, az esti etetésnél még semmiképpen sem akarta átadni a helyét a síhedereknek.

A düh

- Fel tudnék robbanni!

A férfi dühödten csapott az asztalra. A kocsmá közönsége a megszokott zajon túl is felfigyelt a felcsattanó hangra.

- Mi baj van pajtás? - cimborája csitítgatni próbálta társát a kérdéssel. - Már megint az asszony?

A dühös férfi határozott mozdulattal emelte szájához a söröskorsót. Pár csepp ital az ingére csorgott, a fehér hab megült az ajkán.

- Áh, dehogya. Ha elmesélem, biztosan megértesz. - Azzal egyhuzamban félig ürítette a fél literes italos edényét. A keserű lé láthatóan megnyugtatta felajzott idegeit.

- Na, meséld már, mi történt!

Cimboráján nemigen látszott a türelmetlenség, hogy megismerje a gondot okozó események láncolatát. A kocsmá füstös levegője, a foszlányokra szakadozott emberi beszéd zsibbasztóan egyhangú zsongása eltompította érzékeit.

- Mondd már! - ismételte meg felhívását és a söntés irányába figyelt, hosszú-e a sor a következő italig.

- Jól van, - kezdett rá a dühös férfi - hát elmondom. Addig úgysem nyugszom, amíg ki nem beszélem az egészet. Szóval meghibásodott a vízórám. Legalábbis azt hittem, de kiderült, valahol a földben csőtörés van. Bejelentettem annak rendje és módja szerint. Közölték velem, ha kiásom a kertemben a repedt cső helyét, akkor sokkal olcsóbban megúszom az egész melót. Meg is csináltam mindent, sőt az egyik haverom, tudod az a magas, szakállas, ide szokott betérni egy vagy több felesre, kijavította a vezetékeimet. Beszóltam, hogy minden rendben van, csak jöjjenek ki és ellenőrizték le a vízórámat, jó-e.

- És hol itt a baj? - barátja láthatóan nem túl nagy érdeklődéssel figyelte a történetet. A kocsmá meleg volt, a hangulat kellemesen bágyasztó. Az asszony meg túlórázik. Szép az élet...

- Ne is kérdezd. Kijöttek négyen, bemérték, jó, ha tíz percet voltak nálam, azzal már mentek is. Pár napra rá megkaptam a számlát, háromszori kiszállás, négy órányi munka, sok ezer forintos költség. Elborult az agyam, a nejem is noszogatózott, hogy ne hagyjam annyiban. Hát fogtam magam, úgy ahogy voltam, melósruhában, kocsiba ugrottam és berontottam az irodájukba.

- Kiverted a balhét? - ivócimborája tekintetében először csillant érdeklődés. - Rájuk borítottad az asztalt?

- Azt akartam. Tele voltam feszültséggel, üvölni akartam. Azt sem bántam volna, ha kivezetnek, akkor legalább üthettem volna. De nem ez történt. Ott álltam felindultan a kirúszozott, felcicomázott irodista kisasszony előtt, aki rám nézett, elmosolyodott és nagyon kedvesen elnézést kért mindenért. Leültetett és öt perc múlva el is intézte az ügyemet. Percek alatt befizettette velem a valóban jogos összeget, még egyszer elnézést kért és kikísért az iroda ajtajáig. Még fel sem ocsúdtam már kint is voltam az utcán.

- Már ne is haragudj, - értetlenkedett a barát - most akkor mi is a te bajod?

- Hát nem érted? Ki akartam dühöngeni magam, üvölni akartam, asztalt csapkodni, de bennem maradt a feszültség. Olyan udvariasak voltak, olyan készségesek, hogy nem tehettem semmit, még én köszöngettem az ügyintézésért. A fene egye meg!...

Lassan, egyszerre emelték fel üresedő korsójukat. Az ivó kékesszürke, csípős-füstös levegőjébe meredve, elmélázva, a sors kifürkészhetetlenségén elmélkedve, kortyolni kezdték a vigasztaló nedűt.

Az átszabott asszony

- Most te jössz, mesélj valamit!

A társaság, mint sok év óta minden héten egyszer, ezúttal is jó ideje ült már együtt a lakásban. Rendszeresen összejöttek, kártyáztak, ittak, vicceket meséltek és persze legtöbbször a nőkről folyt a szó.

- Ne kéresd magad! - a férfiak, zömében középkorúak, ötvenen innen, többen valamivel túl, egymást múlták felül, kiabálva, harsányan buzdították barátjukat.

- Nem is tudom, mit mondjak. - Karcsi, a zömök, kissé kopaszodó férfi szabódva próbált kibújni a történetmondás alól. Már jó ideje hallgatta a többieket, tudta, hogy előbb-utóbb ő is sorra kerül.

A társaság tagjai megunva a kártyát és a sok fecsegést, kitalálták, mindenki meséljen valami izgalmasat. Ahogy egyikük megjegyezte, az sem baj, ha nem igaz, csak mulatságos legyen.

- Hát jó, nem bánom - veselkedett neki Karcsi, aztán időhúzásként, talán a feszültség oldásaként töltött egy kis bort magának.

- Mindannyian ismeritek a feleségemet, Zsuzsit, - kortyolt italába, majd nagyot sóhajtva kezdte el a történetet - és azt is tudjátok róla, hogy vagány, tűzrőlpattant, cserfes nőszemély. Akkoriban a MÁV-nál dolgozott, a ferencvárosi pályaudvaron. Raktáros volt.

Meglehetősen laza volt a munkafegyelem náluk, persze abban az időben a legtöbb helyen nem nagyon szakították meg magukat az emberek. Ők is elvégezték a napi teendőket aztán csak lesték az idő múlását. Hetente egy vagy két alkalommal felpörögtek az események, főnök vagy szállítmány jött, esetleg leltározni kellett, különben nyugodtan telt a munkaidő.

Az unalom általában rossz tanácsadó. Valakinek mindig megindul a túlpihent agya, kitalál valami örültséget. Azon az emlékezetes napon is ez történt. Kinek jutott eszébe a dolog, sohasem derült ki, de kitalálta a bolondja, hogy bújócskázzanak a hatalmas raktárban.

A sok eszement felnőtt, meglett ember úgy játszott, mint a kölykök az iskolai kiránduláson. A hunyó hunyt, aztán mint a gyerekeknél, aki bújít, aki nem, ő ment. Jó nagyokat röhögtek, szórakoztak az istenadták.

Egymást váltották sorban a hunyók, egy alkalommal a feleségemre is sor került. Ahogy később elmesélte, kileste az egyik munkatársát, - egy nagyszájú, nőügyeivel sokat dicsekvő férfit - hogy hova bújít és csak vele foglalkozott. Megszállta a kisördög, le akarta járatni a többiek előtt.

Lassan, mint aki nem tudja, kit, hol talál, kezdte becserkészni a férfit. Az persze lapított a polcok alatti vackában, aztán amikor az asszony látványosan felfedezte, mindketten örült módon rohanni kezdtek a „ház” felé, hogy leüssék a játékot, közben kiabálva: ipiapacs egy, kettő, három, te vagy a hunyó...

Zsuzsa vihogva, sikítva rohant, mint akinek az élete függ a sikertől, de a férfi sem volt rest. Versenyeztek, ki ér előbb a „házba”. Az asszony - mindig szeleburdi, ugribugri egy nőszemély volt - ahelyett, hogy kikerülte volna az előtte álló széket, nem akarván időt veszíteni vele, átugrotta az akadályt.

Az ugrás nem úgy sikerült, ahogy számította. A szék felborult, ő meg elesett. A fájdalmas sikításra, ez már nem játék volt, mindenki előbújt és Zsuzsa köré sereglett. Döbenten látták a

tócsányi vért, az asszony fehéredő arcát. Rohantak a főnökért, hívták a mentőket. Az asszonyok igyekeztek segíteni a szerencsétlenül, vizsgálgatták, hol is sérülhetett meg, s akkor látták meg, hogy a baj nagy, sőt ijesztően nagy. A felborult szék egyik lába Zsuzsa nemiszervébe fúródott.

A mentősök nem akartak hinni a szemüknek. Azt hitték, ők már mindent láttak, újdonságot már nem produkálhat az élet, de a balsors rácaffolt hiedelmükre. Szerencse volt a szerencsétlenségben, hogy szerszám bőven akadt a raktárban, mert bizony le kellett fűrészelni a széklábat. Zsuzsát a belőle kikandikáló falákkal szállították a baleseti sebészetre.

Amikor bementem hozzá és elmesélte a történetet, azt hittem viccel. Nem tudtam, nevessek-e, vagy sírjak. A műtéten már túl volt a lelkem mire odaértem, hát jó képet vágtam a dologhoz. Minek bántsam, ha már úgymint megtörtént a baleset.

Karcsi elcsendesedett, maga elé meredt, mint aki újból átéli az akkori izgalmakat. Poharáért nyúlt, lassan kortyolt a borból.

- Na és mi lett a dolog vége? - A beállt csendet egy kíváncsi hang törte meg. - Csak van valami folytatása a történetnek?

- Na jó, nem bánom elmondom, de eszetekbe ne jusson otthon kipofázni! - vigyorodott el Karcsi.

- Szóval, a kórháznál, a műtétnél hagytam abba. Alig telt el néhány nap és Zsuzsi már jöhetett is haza. Igaz, szerelmeskedésről eleinte szót sem ejtettünk, mert a műtét az műtét, nem lehetett siettetni a gyógyulást. Végül is egyik este Zsuzsa hosszasan készülődött a fürdőszobában és amikor bejött, leoltotta a lámpát, hozzám bújt. Olyan izgatottak voltunk, mint amikor először lettünk egymáséi...

- Most mi lelt, miért hallgattál el? A legizgalmasabb résznél akarod abbahagyni? - A barátok között tapintani lehetett a feszültséget. - Mondd már tovább!

- Kicsit zavarban vagyok. Na mindegy, végül is férfiak vagyunk. Egy szó mint száz, megtörtént az, aminek meg kellett történnie. Csókolóztunk, simogattuk egymást és végül ahogy már ez lenni szokott, mit kertetjek, behatoltam. És akkor ért a hatalmas örömteli meglepetés. Zsuzsát az orvosok a székláb okozta szakadás után összevarrták, de ha megrendelésre, méret után készítették volna, akkor sem sikeredhetett volna jobban a dolog. Addig sem volt baj a házasesetünkkel, de azóta minden éjszakánk vad, érzéki, mesés. Most már csak arra kell vigyáznunk, - fejezte be a történetet a barátok vigyorgása közepette Karcsi - hogy ez a kelekótya nőszemély nehogy valami ostobaságot kövessen el, újból megsérüljön, mert ha megint műteni kell, hát nem hiszem, hogy ismét ilyen jól sikerül majd a szabás-varrás.

Az üvegszemű

Nem látok a dühtől! Olyan pipa vagyok, hogy azt elmondani sem lehet. Igaz, ha nem lennék zabos, akkor sem látnék, mert a szobában tök sötét van. Naná, mi a fene legyen, ha egyszer éjszaka van.

Már jó ideje nyomkodom a párnám a fülemre, gyűröm magam alá a takarót, de csak nem jön álom a szememre. Csoda lenne, ha aludni tudnék ebben az éktelen ricsajban. Hárman húzzák a lóbórt, az ég szakadjon rájuk.

Azt mondta a főnök, itt van Lacikám ez a beutaló, eridj föl a Mátrába oszt pihend ki magad! Becsszóra így mondta, kicsit egyszerű a pasi, de jószívű. Hát nem sokáig törtem a fejem, hogy mit is csináljak, kaptam magam és elindultam a busszal a nagy hegyre. Hiába no, ez a szocializmus már csak ilyen, ad a dolgozónak egy kis kikapcsolódást.

Már a megérkezés maga volt a mese. Dehogyan gondoltam volna én akkor, hogy ez így fog elsülni! Úgy vártak minket, melósokat, mint erdészeten a nyugati vadászt a nagy lóvéval. Egyedülálló vagyok, hát berakott a gondnok egy négyágyasba az első emeletre. Csupa férfi, mondta kacsintva, ma sem tudom, mire gondolt, jól érzi majd magát, tette még hozzá.

Lecuccoltam az ablak előtti ágyra, amennyire távol csak lehet a plebsztől és már mentem is ismerkedni. Tele volt az üdülő jobbnál jobb csajokkal, meg aztán így két hétre minden nő jó, csak legyen valahova hajtani a sötétben a fejem. Szóval körüljártam, ismerkedtem, nézelődtem. A vacsora után felmentem a szobába, el is fáradtam egy kicsit, minek tagadjam.

Nem dobott az égig a nagy hepi, amikor megláttam a szobatársaimat. Három bányász, három különböző bányából. Már nehogy azt higgye valaki, hogy nekem bűdös a bányász, melós gyerek volnék magam is, de ezekkel, éreztem én előre, meggyűlt a bajom.

Szépen illendően bemutatkoztunk, ahogy kell, aztán elkezdtek szervezni az estét. Nős volt mind a három, kettő olyan megállapodott, vagy inkább megtört, nagypapakorú, de a harmadik, a fiatalabb, az üvegszemű, az valami nagy kan lehetett, mert betyárul viszkedett neki. Lehet, hogy csak a dumája volt nagy, de nekem ez teljesen mindegy volt.

Ja, igaz is, üvegszeműnek mondtam, de csak az egyik volt neki abból. Látott az rendesen az egy szemén, néha többet is mint kellett volna, de ne szólj szám, nem fáj fejem!

Szóval elhatározták ők hárman, hogy lemennek egy kicsit öblögetni az étterembe, cincogott ott valami falusi zenekar, aztán az üvegszemű még csajozni is akart. Na, mondom, rühellem a részeget, nekem aztán nem kell az ő társaságuk.

Kedves szóval elhittetem, inkább aludnék, láttam is fancsali ábrázatukon, nem tetszik, hogy már az első estén megbontom a szépen kialakult csapatot. Lerúgtattak a földszintre és kikérték a söröket. Mit tudom én, hogy ezek mennyit ittak, nem is érdekelt, én bizony ledőltem durmolni, kellett ez a kis pihenő a sok izgalom után.

Maga az iszonyat volt az ébredés. Fogalmam sem volt róla, hogy hol vagyok, csak a dörgő gőzgépek hangját hallottam. Felültem az ágyon és az alig beszűrődő holdvilágnál körülnéztem. Lábamnál horkolt az üvegszemű, alig választott el bennünket egy jobb napokat látott éjjeliszekevény, jobbra tőlem versenyt horkantva, sipítózva, hörögve küzdött a légvétellel a két nagypapakorú. Olyan volt az egész, mint amikor születésnapon zsúron uzsonnázni készülő anyatigrisek vitatkoznak a porhanyósra aprított torkú antilop felett, ki is kezdje a falatozást.

Ültem az ágyamon és az első gondolatom a menekülésé volt. Fel, aztán el innen! De győzött a józan ész, kint nincs valami narancsérlelő meleg a vad éjszakában, meg mi a fenét is keresnék én, városi vagány a hatalmas hegyi rengetegben?

Hát nem volt mit tenni, gyűrtem a takarót, nyomkodtam a párnát és aludni próbáltam. Ez persze olyan volt, mintha protekció nélkül zsíros álláshoz akarnék jutni. Egyszóval esélytelen voltam.

Az éjszaka csigalábakon vánszorgott előre, már hogy a költővel szóljak, és én mind türelmetlenebb lettem. Cöcögtem, füttyültem, szólongattam a mestereket, de mintha vályognak beszéltem volna. Ha az egyik kicsit alábbvette, rázendített a másik. Hörgött a harmadik, rákontrázott emez kettő. Kilátástalan volt.

Bedühödtem. A franc essen ezekbe a részegesekbe, leitták magukat, a piától hetven méter mélyen alszanak, mint a vackába szorult bocskor a téli estéken, én meg szenvedek és átkozódom. Begurultam és hatalmasat rúgtam az éjjeliszekrénybe.

A dörrenésre egy pillanatnyi csend válaszolt, majd folytatták a zenészek, ahol abbahagyták. De a baj megtörtént. Az éjjelin szunnyadó teli vizeskancsó a jól irányzott rúgás nyomán az üvegszeműre borult. A nyomorult olyan bugyborékolásba kezdett, mint amikor gáz tör fel az iszapos talajból. Felugrottam, mert gyilkos csak nem akartam lenni és leemeltem a szerencsétlen fejről a kancsót. Szépen letettem mellé a párnára. Ennyi csak járt neki, nem? Az üvegszemű horkantott néhányat és mintha mi sem történt volna, visszaállt a jól bevált rőfögésre.

Teljesen kimerültem az éjszakai kalandban, az átélt izgalmakban, elnyomott a buzgóság. Arra ébredtem, hogy áll az üvegszemű az ágya előtt, mellette a két nagypapakorú és tanácstalanul bámulják az üveget, meg a másfél liter víz okozta terebélyes lucskot a párnán. Az üvegszemű egy kicsit vakargatta a fejét, mekegett, makogott, hümmögött, nyögdécselt, nyekergett, de nem volt mit tenni, nyilatkoznia kellett. Tudjátok, mondta a két megleltnek, ma este már nem kortyolunk majd annyit. Nézzétek mán, macának hittem az üveget, aztán éjjel azt ölelgettem. A fene a sok rossz piába, hát kell ez nekem?

Robbantás

A ház óriási robajjal roskadt össze. A zaj csak lassan csendesedett el, a dörrenés még jó-darabig keringett a környező utcákon. A por átláthatatlanná tette a helyet. A munkások a kijelölt területen kívül várakoztak, hogy elüljön a robbantás okozta porfelhő és elkezdhesék végre a munkát.

A múlt század végén épült bérház egyike volt a bontásra érett józsefvárosi épületek egyikének. Helyén modern lakóház épül, világos, komfortos lakásokkal, távfűtéssel és minden olyan kényelemmel, amit az összedőlt körfolyosós, külső vécés ház lakói sohasem élvezhettek.

A lassan tisztuló levegőben láthatóvá vált a romhalmaz. A földön hatalmas halomban, dombként emelkedett az egykori lakásoknak otthont adó épület beton, téglá, fém és fatörmeléke.

Kovács és Major a két bontómunkás élvezte ezeket a pillanatokot. Elsőként rohamozták meg a lerombolt épület maradványait, kincseket remélve turkáltak a sít között. Volt már, hogy régi, eldugott, teljesen értéktelenné vált papírpénzt, máskor öreg órát, régmúlt időket idéző, a robbantás, pusztulás elemi erejét is túlélő flaskákat, egykor szebb napokat látott ruhadarabokat találtak. Sietniük kellett, mert rögvést megérkeznek a teherautók, felömlesztik a töméntelen szétpusztult építőanyagot és hamarosan már csak néhány ember emlékezetében él majd a régi ház.

Kovács egy rozsdás betonvassal turkálta a hulladékot. Le-lehajolt, amikor érdekesnek tűnőt látott, majd hanyag mozdulattal dobta vissza a kupac tetejére a felemelt tárgyat. Hirtelen valami felkeltette a figyelmét. Az egyik méretes faldarab egy majdnem teljesen épen maradt ablakkerettel hevert a szeme előtt. Furcsa módon, épségben vészelt át a pusztulást az épületmaradvány. A keret és a vakolat között egy kis résből valami kikandikált.

- Hé! - kiáltott Kovács Majornak - gyere csak ide! Nézd már, mi ez?

... A tizenkét éves kiskamasz kikönyökölt az ablakba, úgy nézte az alatta zajló életet. Az utcájukban mindig történt valami. Vad környék volt ez, sok cigány lakta és sok részeges alak. Esténként gyakori volt a verekedés, kiabálás. A sarki kocsmá igencsak nagy forgalmat bonyolított le minden nap.

A gyerek a szüleit leste, jöhetnének már haza. Nem szeretett egyedül lenni a szoba-konyhás lakásban. Nézegette a szemben lévő ház ablakait, vajon felfedezi-e a kislányt, Esztit, aki oly nagyon tetszik neki. Leste iskolába menet, meg néha a függöny mögül esténként, de túl sokat nem látott a lakásból. A sulis az más volt. Senki sem vette észre, hogy tetszik neki a lány, ott bátran figyelhette titkos szerelmét. - De jó lenne, ha belém szeretne, - gondolta sokszor - akár még feleségül is vehetném.

A szülők csak nem jöttek. A kora nyári nap már a ház mögött járt, a szembelevő épület sok ablakszeme tükrözte vissza a lebukó nap vörös fényét. A fiú ellépett az ablaktól, leült az íróasztalához és firkálgatni kezdett. Tanulnivalója nem sok akadt, pár nap múlva úgyis vége az iskolának, jön a nyári szünet.

A gyereket eltöltötte valami meghatározhatatlan érzés. - Vajon mi lesz velem, ha felnövök, ki lesz a feleségem, lesznek-e gyerekeim? Mi leszek, ha nagy leszek? - Egyre több gondolat járt a fejében, sohasem beszélt ezekről anyjával, apjával, szégyellte, talán még ki is nevették volna.

Kihúzta az íróasztal fiókját, turkálgatni kezdett benne. Keze ügyébe akadt egy disznóbőr tolltartó, édesapjától kapta valamikor, évekkal ezelőtt. Egy toll, vagy ceruza fért csak bele, nemigen használta.

Hirtelen gondolattól vezérelve írni kezdett. Az előtte fehéredő papiroson egymást követték a betűk, sorok. A fiút elkapta az írás vágya, öröme. Eszti lesz a feleségem, lesz két gyerek és nem akarok egyetemre menni, sorolta egymás alá. Azután arról írt, hogy autót, ha lehet hát egy Moszkvicot vesz majd, ha felnő és nem akar szegény lenni. Apukámnak, meg anyukámnak is veszek szép új bútorokat, rőtta tovább a jövő terveit a lapra.

A papír alján járt már, amikor rájött, el kellene rejtenie a leírtakat valahova. - Csuda érdekes lesz, - örült meg ötletének - ha majd sok-sok évvel később előveszem amit írtam és megnézem, mi valósult meg belőle. - Azzal a hurkává sodort lapot benyomkodta a tolltartóba és az ablakhoz lépett.

Gondolkodni sem kellett, hogy hova rejtse titkát. Sokszor nyúlt már be vonalzóval, ceruzával az ablak és a fal közötti részbe. Vonzotta a titokzatos repedés, kíváncsi volt rá, mi lehet ott, de sohasem talált semmit. Most a kis bőr tolltartót tuszkolta be a repedésbe. - Remélem, nem találja meg senki sem! - aggódott, de megnyugodva látta, hogy kívülről szinte láthatatlan az eldugott tárgy.

A fiú még sok évig élt a házban, iskolába járt, már majdnem kész felnőtt lett, amikor egy szép napon teljesült szülei régi vágya és a család egy új lakásba költözhetett. Elfeledkezett a papírról, a tervekről, álmokról.

- Meg sincs talán - bukkant elő emlékezetében a régmúlt idő jó húsz évvel később, arra jártában. - Vajon mit írhattam akkor? - nézett fel autójából az ablakra és egy kis nosztalgiával gondolva az elmúlt gyerekkorra, gázt adott, folytatta útját...

... - Mutasd csak! - Major óvatosan kezdte kigöngyölni a megsárgult, töredezett papírlapot. - Furcsa - tette hozzá - jó régi lehet.

Kovács elvette tőle az írást és a megfakult, nehezen olvasható, gyerekes betűket böngészte. - Vajon mi lehet vele, - nézett barátjára - él-e még, vannak-e gyerekei és tényleg összejöttek végül az Esztivel?

Major a kis tolltartót forgatta a kezében. Jó lesz a lányának, szereti az ilyen ajándékokat. - Elvihetem? - Kovács fel sem nézett a papírról. - Hát persze - vetette oda foghegyről, de nem is figyelt oda.

- Tényleg, - nézett fel az irományból - szerinted mi lehet vele?

- Nekem mindegy, - vesztette el türelmét Major - hiszen ez csak egy elszabadult fantáziájú gyerek volt! Összevissza firkálgatott. Hagyd a francba. Lehet, hogy most valami nagy menő, tele pénzzel, vagy egy csóró hajléktalan, aki már arra sem emlékszik, hogy valaha meleg lakásban lakott. Na, gyere melózzunk!

Kovács még egy pillantást vetett a papírra, aztán hirtelen mozdulattal galacsinná gyűrte és a téglahalomra dobta. A kis, sárgás papírgolyó kettőt, hármat pattant és eltűnt a kupac tetejéről lefelé botorkáló munkások szeme elől.

Szenteste a kádban

- ... csendes éj...

A fiatal férfi már vagy huszadszor húzta meg a kis zenélő karácsonyfadísz zsinórját. Az ügyes óraszerkezet újra és újra kezdte a szép karácsonyi dallamot. A férfi elgondolkodva, alig hallhatóan dúdolta:

- ... szentséges éj...

A határmenti falu szobájában meghitt meleget árasztva duruzsolt a cserépkályha, a fenyőfa alatt szépen sorakoztak az ünnepi ruhába bújtatott ajándékok. A férfi ifjú felesége édesanyjával beszélgetett.

- Kimegyek egy kicsit Apukához - a fiatal férfi lassan felállt, csak már lenne vége ennek az unalmas családi estének, gondolta és elindult a konyha felé.

- Gyere Tomikám, igyál egy kis bort! - A jóképű, szikár, ötvenen jóval túljáró, dús, ősz hajú ember, láthatóan kapatosan álldogált a konyha közepén. - Gyere szeretett vejem, igyál velem!

Tomí rosszállóan nézte apósát. Kedvelte az öreget, de nehezen viselte az italosságát. Ahányszor csak hazajönnek, - ahogy a fiatalasszony emlegette - az öreg mindig leissza magát. - Biztosan örömeiben, hogy megint láthatja idősebbik lányát, - mentegette apósát sokszor a férfi - de ünnepelhetne egy kicsit visszafogottabban is.

Tomí leült az asztalhoz, megfogta a borospoharat, legyen meg az öreg öröme, kortyolt egyet. Látszataból, csak az apósa kedvéért. Jobban szerette a szeszmentes összejöveteleket. Élvonalbeli sportoló, nem akarta rontani a formáját kicsapongással. Még karácsonykor sem tett kivételt.

Jól kijöttek az öreggel, részegsége ellenére is inkább itt üldögélt a társaságában, mintsem a két asszony megállíthatatlan csacsogását, pletykálgodását hallgassa. Elnézte apósát, még mindig milyen jóképű, gondolta. Azt mondják csalja is a feleségét, akivel csak tudja. A rossznyelvek szerint vasutas a szerelme.

Az öreg, mintha csak beavatni akarná vejét, a telefonhoz lépett, tárcsázott és bűgő, szerelmes hangon csevegni kezdett valakivel. - Lehet, hogy éppen a vasutas asszonyka? - A fiatalember érdeklődve figyelte mit mond az öreg.

- Gyere fiam, igyál valamit! - Az öreg nagy sokára letette a kagylót és újra a vejét kapacitálta.

- Tudod Apuka, hogy nem iszom semmit!

- Ugyan már ilyenkor, karácsonykor igazán félretehethéd az elveidet. - A dülöngélő ember két pohárral a kezében a fiatal felé tartott.

- Apuka, hagyj már békén!

A fiatalember, hogy elejét vegye a további kínálgatásnak, zaklatásnak, elindult a fürdőszobába. Kinyitotta a csapot, megmosta az arcát. Jólesett a hűsítő víz.

- Mondd, férfi vagy te egyáltalán?

Az öreg Tomí háta mögött állt és durván a hátára, csapott.

- Kérdeztelek! - Az italtól mind erőszakosabb ember már nem volt ura indulatainak. - Mert ha nem iszol, lehet, hogy az ágyban sem tudsz mit kezdeni a lányommal.

- Apuka, elég volt! - Tomi keményebb hangot ütött meg és igyekezett kibújni az öreg mellett a mosógéptől, szennyestartótól, fogásra aggatott fürdőköpenyektől zsúfolt fürdőszobából.

Az öreg szabad kezével megragadta a fiatalember vállát és durván taszított rajta egyet.

- Csak nem gondolod, hogy így itt hagyhatsz engem?!

Tominak nem tetszett ez az egész. Nem akart ő verekedni, huzakodni. Szívlelte az öreget, ahogy az is őt. Most részeg, az ital beszél csak belőle, hagyni kell.

- Hát nem értesz a szóból?! - Az öreg ledobta, vagy csak indulatában leejtette a poharat, az tompa csörrenéssel robbant ezer szilánkra a fürdőhelység kövén. Az ital, mint terjengő vérfolt, szétterült a világos lapokon. Szabaddá vált kezét ütésre emelte.

- Mondtam, hogy elég legyen Apuka! - Tomi megragadta az öreget és egyetlen mozdulattal a kádba penderítette. Egy pillanatig még tétovázott, mit tegyen, aztán határozott mozdulattal a csaphoz nyúlt. Langyosra állította a vizet és a zuhanyt az öregre irányította. Az ősz hajú férfi elegáns öltönyében félig fekvő helyzetben, italtól eltompult szemekkel nézett a záporozó víz-függönyre.

A két nő nem is vette észre, amikor Tomi visszament a szobába. Kezébe vette a kis zenélő díszet, meghúzta a zsineget és figyelte amint a pompás szerkezet újra eljátssza a fülbemászó dallamot.

- Apátok hol van? - figyelt fel anyósa a nagy beszélgetésből. - Hol marad az a kelekótya ilyen soká?

Tomi széttárta a karját, talán a konyhában, mondta bizonytalanul, de több szót nem vesztegetett apósára. Az idősebbik nő elindult a házban megkeresni a férjét.

- Szent isten! - a hangos kiáltásra az ifjú asszony és a férfi felkapta a fejét. Az anyós elképedve állt a szoba küszöbén és nem tudta, hogy sírjon vagy nevéssen.

- Mi a baj Anyuka? - riadozott a lánya. - Csak nincs valami baj?

- Baj? - az asszony összecsapta a kezét. - Baj az nincs. Csak hülye apátok fekszik a fürdőkádban és a legszebb ruhájában zuhanyozik. Szenteste, öltönyben a kádban! Hát normális az ilyen?

A füst

- Khm, höh, hm...
- Egyszer még megfulladsz!
- Höh, aha, ahah...
- Miért nem hagyod már abba a dohányzást?
- Ah, ahah... Legalább ilyenkor... hah... ne zaklass! Aha, khm...
- Megőrjítesz! Amikor megismertelek, nem hittem volna, hogy ilyen gyenge akaratú vagy! Dobd már el az a vacakot!
- Kh... kh... Jól van már, ne pörölj állandóan. Hallod, hogy már nem köhögök.
- Most abbahagytad, de a kezekben ott füstöl az a szemét. Hát ha már rám nem vagy tekintettel, legyél magadra! Különben is, összefüstölöd az egész lakást.
- Jól van már asszony, elég legyen! Az otthonomban is állandóan ezt kell hallgatnom? Akkor is bagóztam, amikor megismertelek. Egy szóval sem mondtad, hogy nem bírod a füstöt.
- Az igaz, de azóta sok év eltelt és láthatod hova vezet a cigarettázás. Egyetlen éjszakát sem tudunk végigaludni.
- Jó ok volt ez számodra, hogy átköltözz a másik szobába...
- Csak a köhögésed miatt. Ha meg nem krákogsz, akkor horkolsz. Nekem meg reggel munkába kell mennem. Sohasem tudom kipihenni magam.
- Jó kifogás. Lehet, hogy más is van a dologban? Egy új férfi?
- Ugyan már! De az biztos, hogy egy ideje nehezen viselem a dohányfüst szagát a lakásban. Minden füst szagú. A ruháim, a bútorok, a tapéta, még az étel is. Arról már nem is beszélek, hogy milyen rosszat tesz a gyerekekkel.
- Most meg a gyerekekkel jössz! Még egyszer sem szóltak, hogy zavarja őket a cigarettafüst.
- Nekem igen, de tőled félnek. A lányod azt mondta, hogy már nem is puszil meg szívesen. Igaz, én sem. Ha megcsókollak olyan keserű a szád, mintha epét nyeltél volna. Abbahagyhatnád!
- Ez az egy örömöm van...
- Meg a kávé!
- Igen, meg a kávé. És akkor mi van!? Mindenki tudja, hogy egy finom fekete után milyen jólesik egy-két slukk.
- Arra még nem gondoltál, hogy lassan egy lakás árát eresztetted át a tüdődön? Százezreket fűjsz ki a semmibe, csak hogy mérgezd magad. Ezt tőlem és a gyerekektől lopod el. Arról már nem is beszélek, hogy a fiad csak azért nem panaszkodik rád mert ő is sáros. A múltkor rajtakaptam a vécében amint egy tőled csent cigarettát szívott. Láthatod, hogy mit ért az apai példád. Őt is tönkretesz! Büszke lehetsz magadra.
- Jaj, asszony, elég legyen már! Ígérem, abbahagyom.

- Azt mondtad akkor is, amikor a mentők vittek be a kórházba. Akkor bezzeg be voltál tojva. Azt hitted itt a vég. Fogadkoztál, hogy ha kijössz, minden másképpen lesz, vigyázol majd magadra. Aztán amikor kiengedtek, folytattad ott, ahol abbahagytad. Még az is lehet, hogy a kórházban is rágyújtottál. Kávé, cigi, cigi, kávé. Két végén égeted a gyertyát. Arra nem gondolsz, hogy mi lesz velünk, ha meghalsz?
- Jól van, ne károgj már! Látod, mindjárt elnyomom. Csak két slukk és vége. Ígérem nem gyújtok rá többet.
- A múlt héten is megígérted, aztán másnap már megint szívta és fújta azt a bűdös füstöt. Tudod mit, ha nem hagyod abba, ha nem szoksz le, elhagylak.
- Jó vicc!... Csak fenyegetőzz, meglátjuk melyikünknek lesz jobb. Visszasírnál még engem.
- Lehet, de ha nem szoksz le, elhagylak. És viszem a gyerekeket is. Nekik még talán nem késő, élhetnek végre füst nélkül.
- Na elég legyen már! Látod, hogy elnyomtam. Gyere, ülj ide az ölembe mint régen, hadd simogassalak meg.
- Nehogy azt hidd, hogy ezzel elintézted! Mindig ezt csinálod. Na jól van, kiszellőztetek, aztán odaülök. De ha rágyújtasz, neked véged!
- Jó, jó, gyere már! Ne várass sokáig, megkívántalak!
- Ismerlek, összebújunk, és amikor vége már fordulsz is el tőlem, hogy rágyújthass. Ugye, most már tényleg nem teszed? A szerelmünkre ígérd meg, hogy abbahagyod! Ugye abbahagyod?

Féltékenység

- Hallgattasd már el a gyereket!

A két év körüli kisfiú jó ideje bömbölt már a lakótelepi fürdőszoba hófehér kádjában. Az apja izzadva a nyári hőségben, mélyen előrehajolva szappanozta a síró fiúcska hátát.

- Nem értem, mi van vele, amíg nem jöttél, esküszöm, olyan volt, mint egy angyal. Nevetgélt, vidám volt, csuda jól játszottunk. Lehet, hogy a fürdés nem tetszik neki. Biztos szappan ment a szemébe.

A húszas évei végén járó sportos alakú, szőke haját lófarokban összefogó nő elgondolkodva figyelte az ügybuzgó apát. Hónapok óta ismerte már, tudta róla, hogy elvált és imádja a kisfiát. Ritkán, csak a bíróság engedélyezte láthatásokon hozhatta a gyereket saját otthonába. A férfi eddig elzárkózott hármójuk találkozásától. - Nem akarom megzavarni a gyereket, ugye megérted? - tért ki a látogatás elől, ahányszor csak szóba hozta, hogy szívesen ismerkedne meg a fiúval.

A férfire rátapadt a felfröccsenő fürdővíztől, izzadtságtól nedves trikó. Kiemelte fiát a kádból. A mosógép tetejére állította és egy hatalmas törölközővel borította be a gyereket. A kisfiú csilingelő hangon felnevetett. Tetszett neki a törölközés, apja játékos, robotot utánozó berregő, morgó hangja.

- Látod, - fordult a nő felé - mondtam, hogy vidám gyerek. Lehet, hogy csak idegen voltál neki. Meglásd, szeretni fog!

A kisfiúra lassan felkerültek az apró ruhadarabok. Apja gyakorlott mozdulatokkal, rutinosan öltöztette.

- Nna, kész!

Elégedett mozdulattal lépett hátra. Kinyújtott bal kezével fogta a mosógép tetején bizonytalanul billegő gyereket, s mint festő az elkészült mű előtt, összecsapott szemmel, szakértő tekintettel vizslatta a végeredményt. Igazított még a kicsi haján és büszkén a nőhöz fordult:

- Ugye milyen szép? Vedd át, most már biztosan megbarátkozott veled.

A nő izgatottan rázta meg a fejét, hátravetette haját és határozottan a gyerek felé lépett.

- Na, gyere te apuka szemefénye!

A kisfiú parányi kezével hirtelen a nő felé csapott. Az visszakapta a kezét, de mint aki elszégyellte magát, hogy egy csöppnyi fiúcskától megijedt, karjaiba kapta az illatos gyereket.

A fiúcska tekeregni, rángatózni kezdett a nő karjaiban. Arca vörös lett az erőlködéstől, szája legörcbült, újra sírva fakadt. A meglepődött nő, attól félve, hogy leejti, apja felé nyújtotta a kicsit.

- Nem értem... Engem általában szeretnek a gyerekek...

- Biztos elfáradt, ne vedd komolyan - A férfi vigasztaló szavai tompán haltak el a párás fürdőszobában.

A gyerek ellenségesen viselkedett a csalódott nővel. Pedig milyen boldogan jött, amikor a férfi elhívta, hogy végre találkozzon a kisfiával. Hitte, remélte, most változik majd minden jóra, olyanra, amit eddig csak remélhetett. Még az is lehet, hogy végleg összejönnek. A kis-

gyerek végül is nem akadály, úgysem élnek együtt, a fiú az anyjával van, ritkán láthatja csak az apja. Majd szül neki másikat. De hogy elhívta, ez jó jel.

- Nem értem ezt a srácot! - morfondírozott magában a férfi, miközben kikísérte hazafelé tartó kedvesét. - Ne vedd szívedre! - tette hozzá hangosan a láthatóan letört nőhöz fordulva. - Tudod milyen érzékenyek a gyerekek. Majd megszeret.

Összeölelkeztek, pár percig csókolóztak a lépcsőház sötétjében, de a csókok most nem voltak olyan édesek, érzelemmel, feszültséggel teltek, mint máskor. A búcsúzás után a férfi kettesével futott fel az emeletre fiához.

- Ez volt a harmadik eset, - emelte fel a földön játszadozó, ártatlanul mosolygó csöppséget - hogy undok és féltékeny voltál, elüldözted azt, akit szeretek. Hát mondd, hol találok én olyan nőt, aki neked is megfelel?

Klubnap

- Na, szerencsét próbálunk?

Az ötven körüli, köpcös, kissé pocakos, kopaszodó férfi gunyoros mosollyal figyelte az asztalnál ülőket. Visszatérők voltak valamennyien. Minden szombat délután együtt mustrálták, ahogy egymás között emlegették, a felhozatalt.

- Mi újság Józsikám? - A magas, sovány, beesett arcú, kék öltönyös beidegzett mozdulattal igazította meg feltűnő, sárga csíkos nyakkendőjét, majd kicsit megemelkedve kezét nyújtotta az újonnan érkezőnek.

- Hát mi lenne? Küzdünk, mint az állatok. Aztán megint itt a szombat, hátha végre összejön valami.

- Az ám, - szólt bele a társalgásba a mindezidáig távolba révedő tekintettel ücsörgő öszesmákos hajú, bonviván kinézetű Kálmán - volt kalandja hét közben?

- Itt lenne akkor? - Sanyi a kazánkovács ezúttal is epésen vágott közbe. Borostás arca, nyaka úgy súrolta a krémszínű garbót, mint smirgli a falapot. Nem nagyon illett a társaságba. A többiek egyetemet, főiskolát végeztek, volt, aki vezető beosztásban is dolgozott. A kazánkovács egyszer csak odacsapódott, hát befogadták.

- Szóval küzdünk, mint az állatok? - Lajos, a beesett arcú, fanyar mosollyal ismételte Józsi szavait. Ő ne tudná, mi a küzdelem? Két feleségét is eltemette, még kétszer nősült, van egy csapatnyi gyereke, a legidősebbtől unokája. Most meg idejár a klubba, hátha megtalálja az igazit.

Józsi nadrágját térdben csipetnyit felhúzva, nagyot sóhajtvá ült le az üresen álló székre. Érdeklődve nézett körül a magányosok klubján. A zenekar - a klubtagok kívülről tudták már az összes számukat - visszafogottan játszani kezdett.

- Nnaa! - Józsi lemondóan legyintett - már előre látom, ma is egyedül fekszem le.

- Ott a szívszerelme. - Sanyi nem hagyta ki, ha valakit egy cseppet is piszkálhatott. - Hát miért nem támadja már le? Azt várja, hogy valaki elvigye maga elől?

- Maga csak ne dumáljon Sanyikám! Maga innen fog nyugdíjba menni, de aggregényként, ráadásul, szűzen. Én legalább próbálkozom!

A többiek jót nevettek Sanyi kárára, aztán csönd telepedett közékük. Időről, időre egyikük, másikuk kortyolt a söréből és a parketten lötyögő két párt nézték.

- Fiúkák, lánykák elég legyen ebből a langyos mulatozásból! - Ica a magányosok klubjának szervezője, duci, ötvenen túli, festett szőkeség, erőltetett harsánysággal a hangjában, kipattant középére. Érezte, hogy valamit tennie kell a hangulatért, mert kudarcba fullad az este a sok tehetetlen, tesze-tosza férfi miatt.

Kezébe ragadta a mikrofont, valamit sűgött az együttes billentyűsének fülébe és mint egy diszkó lemezlovasa, felüvöltött:

- Lánykák, szépségeim, figyelem! Hölgyválasz lesz, de nem akárhogyan. Ma versenyezni fogunk a fiúkákért. Mindenki nézze ki magának a táncosát, aztán háromig számolok, háromra pedig minden lányka felpattan és felkéri a kiszemelt fiúkáját. Sietni kell ám, mert még vere-

kednetek kell majd, ha ketten is ugyanazt a fiúkat nézitek ki. - Tréfáján jót nevetett, néhány barátnője fanyalogva kuncogott vele, de a többség szótlanul üldögélt tovább.

- Tehát, figyelem - hangja már majdnem olyan volt, mint egy felpörgetett versenyautóé. Egyre jobban belelovalta magát ötletébe és már nem akart engedni belőle. Néhányan izegni-mozogni kezdtek, feszültebbé, izgatottabbá vált a hangulat. A nők lopott pillantásokkal méregették a férfiak kínálatát, úgy, mintha még nem ismerték volna őket. Mindkét oldalon akadt egy-két újonc, feléjük szemmel láthatóan nagyobb figyelem áradt.

Ica zsigereiben érezte, hogy menni fog a dolog. A zenekar hangulatos tangóba kezdett, a duci klubvezető úgy vonaglott a zene ritmusára a táncparkett közepén, mintha ettől függne a sorsa. Hirtelen, szinte extázisban, fejhangon visítva a mikrofonba, számolni kezdett:

- Egy... kapaszkodjatok meg az asztal szélében, kettő... lassan emelkedjete fel, három... raaajt!

Ketten-hárman felugrottak a lányok, asszonyok közül és mintha ez lett volna a jel, hirtelen kavarodás, kisebb lökdösődés támadt. A férfiak izgatottan várták, vajon felkéri-e őket valaki. Természetesen Kálmán kelt el először. Kérője egy erőszakos arcú, izmos farú, karú negyvenes nő volt. Kálmán csalódottan nézett körül, mást várt. De hát nem lehetett mit tenni, mennie kellett.

- Látja, Józsikám! - Sanyi epésen biccentett fejével az alkalmi pár felé. - Ennek a Kálmánnak semmi sem jó. Bezzeg én aztán elkapnám ezt a vasgyúrot. Tudnám mit kezdjek vele!

- Akkor meg mi a fenének ücsörög itt hétről hétre?

- Hát tudja, hogy van ez...

Józi nem figyelte a kazánkovács válaszára, kérője akadt. Persze, hogy nem az, akit szeretett volna, titkos szerelme valahol máshol kereste a boldogság kék madarát, de hát ez is jobb, mintha sértetten, felkérletlenül ücsörögne tovább. Udvariisan meghajolt a nő előtt, halkán megköszönte, hogy őt választotta és karját nyújtva, lépését az asszonyéhoz igazítva vezette alkalmi partnerét a táncparketten tipródó sokaság felé.

- Én nem várok tovább - Lajos bosszúsan nézett körül, aztán felfedezte az egyik megilletődött újoncot. Gyors mozdulattal ujjaival végigszántotta haját, jobbra, balra rántott egyet nyakkenődjén és elindult a nő felé.

Sanyi, mint aki tudta, hogy minden így lesz, tudálékos arccal kortyolta ki sörét, felállt, megfogta a kiürült poharat és a táncolókat kerülgetve araszolt a büfé felé. Miközben italára várt, a pultra támaszkodva nézegette a többieket. - Most boldogok? - tette fel kesernyésen a kérdést csak úgy magában, de tudta a választ.

A klubban mindig ez van. A mai délután is csak egy a sok reménnyel teli szombat délután sorában, folytatta Sanyi a tőle szokatlan elmélkedést. Lehet, hogy egyiküknek, másikuknak talán összejön valami, az is lehet, hogy együtt hálnak, minek is járnának ide, ha nem azért mert társat akarnak, egy nőt, vagy férfit, akihez szólni lehet, odabújni hozzá. Akit meg lehet simogatni, becézni, ölelni. Hát igen, Ő is ezt szeretné...

Nézte a táncolókat, ivott a frissen kitöltött italból. - Most boldogok - válaszolt önmagának, de tudta, hogy egy vagy két hét múlva újból együtt lesz az asztaltársaság. Itt ülnek majd szombat délután a klubban.

A magányosok klubjában.

Elválok tőled!

Nyájas olvasó, okulj esetemből! Történetem szóról szóra igaz. Az egész az esküvőnk másnapján kezdődött.

Zsuzsa mézesheteinket is tönkretette állandó féltékenységgel. És nem csak a kezdet volt terhes a zöld szemű szörny naponkénti látogatásától, óh nem! Így teltek heteink, hónapjaink. Nem mondom, tüzes legénynek tartom magam, szívesen megfordulok a fehérnép után, aztán ha alkalom adódik, esetleg ki is használom, de hidd el, nem akartam én sohasem bántani az asszonyt, csak hát hajtott, hajt a vérem.

Szóval az egész úgy volt, hogy Zsuzsa már egy jó ideje rongálta napjaimat állandó gyanúsítgatásaival. En persze nem hagytam szó nélkül, így hát majdnem minden este veszekedés lett a vége. Eleinte - tudod te is, hogy hogy van ez - édes volt a kibékülés, de az évek múltával nőm varázsa is megfakult. A kibékülést mind gyakrabban csak egy másnapi jó ebéd, vagy vacsora hozta meg.

Történt egy alkalommal, hogy kicsit később mentem haza az illendőnél, na szóval mit szépítem az esetet, egymás között vagyunk, volt az már hajnal is, amikor hazaállítottam. De nehogy azt hidd, hogy italosán, vagy másnaposan! Szó sincs róla, én nem iszom, nem dohányzom, nem vagyok én afféle korhely, csak a nők a gyengéim.

Ezen az estén is a jó szívem okozta a vesztet. Tudd meg, ezt el kell mondanom, nem vagyok én valami férfiszépség, alig érem el a százhatvan centit, kicsit kopaszodom is és nem vetem meg a finom ételeket sem. Azt nem mondhatja rám senki sem, hogy puhány vagyok, de a nadrágomat egy kis férfias pocak tartja.

De, hogy visszatérjek mondandómhoz, vesztemet - vagy szerencsémét? - a jó szívem okozta. Egyszerűen nem tudok nemet mondani egy nőnek. Vannak persze rosszhiszemű szomszédaim, ismerőseim, akik állítják, csak a pénzem kell a nőcskének, mert a szépségemért vajmi keveset nyújtanának nekem, de hidd el, megmondanám, ha másként lenne. Alig adok valami kis összeget a barátnőimnek.

Kicsit mindig elkalandozom. Ezen a délutánon is a szívem okozta a galibát. Maca, a kis irodista, megrándította a bokáját. Ez bárkivel előfordulhat, elég egy cseppnyi félrelépés. Na persze félrelépésről csak később lett szó, de most nem is ez a lényeg. Beültettem az autómba és hazafuvaroztam.

Nem akartam én tőle semmit sem, igaz, tettem a szépet neki, udvaroltam, de csak úgy rutinból, miközben felségítettem a lakásába. Mit csinálhattam volna, ha szegény a hatodikon lakik? Hagytam volna az utcán?

Megértheted, nem tehettem ezt a szegény kislánnyal, hiszen alig tudott mozogni. Adtam enni, lesegítettem a ruháját, aztán meg arra riadtam fel, hogy ott maradtam nála éjszakára. Nem akarom szépíteni a magam szerepét, megesett az, ami megeshet egy egészséges nő és férfi között.

Volt ám visítás, amikor hazaértem. Zsuzsa csapkodta az asztalt, vagdosta hozzám a cipőjét, szapult, ahogy csak a száján kifért. Ordenáré volt. Mindenféle alja embernek nevezett, ócsárolt, kétségbe vonta férfiasságomat, nem átalotta azt mondani, hogy elhanyagolom. Én, aki imádom a női testet! Néha valóban van egy kis kihagyás, de ő sem egy Sophia Loren, meg hát az ember nem gép, nem igaz?

Ahogy ott visított, csapkodott, káromkodott és semmirekellőzött, már vártam a következő lépését. Tudtam, hogy mielőtt teljesen kifárad, üvöltve közli, elvállik tőlem. Tudtam előre, mert jószerével minden este ezt teszi.

Besokalltam. Mondom neki, Zsuzsa vigyázz a szádra, gondold meg mit mondasz, mert komolyan veszem! Ő meg csak egyre hajtogatta a magáét, hogy így elhagy, meg úgy elvállik. Talál magának ezerszer szebbet, jobbat, gazdagabbat. Na hiszen, pont ő!

Ha írásba foglaljuk, aláírod, kérdeztem, ez meg amilyen megvadult volt, rögvést rávágta, naná! Fogtam magam a kora reggeli órán, fáradtan, megviselten leültem az íróasztalomhoz és villámgyorsan, mielőtt elpárologna a mérge, írtam egy feljegyzést, amiben közli, hogy el akar válni tőlem. Orra alá dugtam a lapot, ő meg csak átfutotta és sebesen alákanyarította a nevét.

Pár napig viszonylagos csendben éltünk, mígnem egy számomra szép, emlékezetes délelőttön csengetett a postás. Ajánlott levelet, idézést hozott a nejemnek. Kibontotta, forgatta, aztán rámnézett, felsikoltott és hisztériás hangon sírni kezdett. Azt hittem kikaparja a szememet, annyira odavolt. A szomszédok, még szerencse, hogy kevesen voltak akkortájt otthon, azt hihették, ölöm a feleségem.

Biztos rájöttél már, hogy mi történt. Hát igen, az asszony aláírásával a veszekedést követő másnapon elsétáltam egy ismerős ügyvédhez és válókeresetet indítottam. Persze otthon egy szót sem szóltam, tettem a dolgomat, mint máskor.

Zsuzsának jót tett a következő néhány hét. Lefogyott, vékony lett, hangját sem hallottam. Igyekezett a kedvemben járni és én egyszer sem hoztam szóba a válást. Már kezdte azt hinni, hogy elállok tőle, amikor elérkezett a nap. A békéltető tárgyalásra együtt mentünk, de én nem békültem. Egy szó, mint száz, a család legnagyobb döbbenetére, elváltunk.

A válás kimondását követően hazamentem és leültem a fotelba. Igaz, hogy megegyeztünk a vagyon elosztásában, de semmit sem mozdítottam el a helyéről. Ültem és olvastam. Egyszer csak megérkezett Zsuzsa, kisírt szemmel, megtörten és úgy, ahogy volt, kabátban, kalapban, leült velem szemben a másik fotelba. Sok idő telt így el, én nem beszéltem hozzá, ő maga elé bámult és nem mert szólni nekem.

Mit eszünk, törtem meg hirtelen a csendet, ő meg arcán kimondhatatlan döbbenettel, rámnézett és nem értette az egészet. De hiszen elváltunk, nem, kérdezte. Hát persze, világosítottam fel, de senki és semmi sem kötelez bennünket arra, hogy változtassunk eddigi életünkön. Élünk tovább, mint eddig, de tudd, bármikor itthagyhatlak, mert már nem vagy a feleségem.

Azóta sok év telt el. Zsuzsa egy-egy viharosabb estém után néha elfelejti, hogy hogyan is állunk, dühöng, ordítani kezd, csapkodja az edényeket, de én csak odasétálok az íróasztalomhoz, előveszem a bírósági végzést és félhangosan olvasni kezdem.

Higgy nekem, nyájas olvasó, van még mit tanulnod ezen a világon. Látod, nekem most van egy élettársam, aki valamikor a feleségem volt. Elváltam ugyan, de nem hagytam el a gyermekemet és az édesanyját sem. Ha pedig kedvem tartja, hát kirándulok más tájakra. Igaz, egyre ritkábban. Lehet, hogy öregszem? Tehetné ő is, de nem teszi.

Szóval jegyezd meg, hogyha az asszony veszekedésre nyitja a száját és egyszer is emlegeti, elvállik tőled, csak vedd elő a megírt papírt és dugd az orra alá. Hidd el, hatásos a módszer.

Apa csak egy van

- Csókolom, beszélhetek apával?

Az asszony a háta mögött ülő, feszülten figyelő férfire nézett. Az, mintha megérezte volna ki is a hívó, hevesen integetni kezdett. Nem akart a telefonhoz menni.

- Nem, apád nincs itthon.

- Soha sincs otthon, amikor keresem. Tessék megmondani, hogy hívtam. Szeretnék végre találkozni vele.

Az ötven körüli, őszes hajú, elnehezült testű asszony letette a telefont. Pár másodpercig elgondolkodva állt, nézte a készüléket.

- Ki volt az, kivel beszéltél?

- Tudod te jól. A fiaddal.

- Nekem nincs fiam. Az a gyerek nem az én gyerekem. - A szikár, magas, beesett arcú, kopaszodó, az asszonnyal közel egykorú ember bosszúsán legyintett. - Tudod, hogy becsapott az a nő a gyerekekkel.

Az asszony lehajolt, megigazította kopott papucsá mellett a színes szőnyeget, kezét, mintha bepizkolódott volna, rutinszerű mozdulattal gyűrött háziruhájába törölte. A rossz lábbeli nehezítette járását, csoszogva indult a konyha felé. A férfi figyelmét újra az íróasztalán felhalmozott régi könyvekre összpontosította.

- Azért legalább egyszer beszélhetnél vele! - Az asszony visszafordult a konyhaajtóban. Láthatóan tovább feszítette a gondolat. - Mondd el neki, hogy hogyan történt az egész, mondd el, hogy te nem akarsz apa lenni, vagy mondj amit akarsz, de ne játszd tovább ezt a bújócskát. Ki tudja, én meddig élek, és ha én nem leszek, nem lesz senkid sem. Legalább a fiad melletted lenne.

A férfi tüntetően lapozgatni kezdett az egyik könyvben. Hatalmas nagyítót emelt ki a fiókból, azzal vizsgálgatta a régies betűket. Úgy tett, mint aki nem hallja a nő szavait. Forgatta a könyv lapjait, de gondolatai egészen máshol jártak.

Minden azon a társasutazáson kezdődött. Csak azért fizetett be, mert már elege volt mindenkiből és mindenkiből. Az irodában fejtelten hajtás volt, egyik ésszerűtlen utasítás a másik után. Szóval elege lett belőle. Besétált az egyik délután az utazási irodába és befizetett egy bulgáriai nyaralásra.

A buszban egy fiatalasszony mellé került. Nem nagyon vágyott társaságra, különösen nem a fecsegésre. Undokul, ellenségesen válaszolgatott a nő közeledő szavaira, remélte, megunja majd a próbálkozást és végre csend lesz.

Így is lett, csak a busz motorjának dörögő, duruzsoló hangja hallatszott kilométereken át. Talán el is bóbiskolt, mert arra riadt, hogy fejük, mint két egymásnak támasztott faág, összeér. Úgy aludtak egymást támogatva, mint a szerelmesek, vagy régi házások.

Egyszerre ébredtek. Az asszony zavartan húzódott odébb. Megsajnálta, meg már bánta is korábbi faragatlanságát, hát beszélgetni kezdett a nővel. Nem volt valami különleges szépség az asszony, akiről hamarosan kiderült, egy nagy cég vezető mérnöke, sohasem volt férjnél és nem is igen akar gyereken kívül más tartós kapcsolatot.

A tíz nap gyorsan eltelt. Hamarosan összemelegedtek, és szerelmesek is lettek egymásba. Ő nem is annyira, neki csak a helyzet tetszett, az, hogy egy ilyen nagy tudású asszony, mint újdonsült barátnője, pont őt választotta. Aztán az egyik este egy vidám táncos multság és a hangulatos tengerparti séta után, ott a langyos homokon, a víz halk csobogása mellett, a szemérmes holdsugár fényében egymásé lettek.

Sok hét telt el az utazás után, amikor egy este már otthon, pesti lakásán felhívta az asszony.

- Gyerekünk lesz - jelentette be zavarbaejtő egyszerűséggel, majd hozzátette: - Ne is akard, hogy elvetessem, megtetszettél, úgy gondoltam, tőled szép gyerekem születik majd. Nem kérem azt, hogy elvegyél, sem azt, hogy gyerektartást fizess. Keresek eleget, ha akarod, nevelhetjük együtt a kicsit, ha nem, hát tudnod sem kell róla.

Majdnem húsz év telt el azóta. A férfi számtalanszor gondolt nem titkolt dühvel az asszonyra. - Becsapott, - hergelte magát ilyenkor - egyedül döntött, engem meg sem kérdezett, akarom-e, vagy sem a gyereket. Hát nem akartam és látni sem akarom!

A fiú ismerte születése történetét, anyja mindent elmesélt neki. Egy-egy félresikeredett, röpke légyottot, próbálkozást leszámítva azóta sem volt férfivel dolga, csak a munkájának és fiának élt. Néha emlegette azt a pár napot, mint élete egyetlen kilengését, aztán évekig szóba sem hozta. Csak egyszer telefonált a férfinak, a fiú tizennyolcadik születésnapja előtt.

- Sohasem zaklattalak, de most arra kérlek, látogasd meg, ismerkedj meg a fiaddal. Ez az egyetlen vágya. Nem várunk tőled most sem pénzt, nem kérünk örökséget, csak emberséget. Az apja vagy!

A férfi azon az estén sokáig ült a telefon mellett és vívódott magával. Felhívja, ne hívja a fiát. Nem hívta. Féltette jól felépített életét, nyugalmát - amit élettársa sem zavart meg sohasem - számtalan kedvtelését, összegyűjtött régiségeit, amelyek mögé bújhatott, ha a világ már túlzottan is zajos, zavarodott lett körülötte.

A nagyító megrezdült a kezében, hozzáért a régi könyv elsárgult, megfakult lapjához. Összerezzen és maga előtt is szégyellve gondolatainak kalandozását, újra olvasni kezdett. A betűk összefutottak a hatalmas üveglencse alatt, szeme könnybelábadt. Dühödten csapta le a nagyító üveget és csak úgy a fal felé címezve szavait felkiáltott:

- Nekem nincs fiam! - aztán hangjában a csalódottság, keserűség, sértődöttség és lemondás maró elegyével halkán, szinte suttogva megismételte:

- Nem, nekem nincs fiam.

Hófogság

Hajnalban még nagyon utáltam ezt az állapotot. Napok óta csak a kapuig jutok el, oda is csak akkor, ha előtte keményen lapátolok. Három napja esik a hó, vagy ha eláll egy rövid időre, hát az üvöltő szél hordja, emel barikádokat belőle. Az biztos, hogy a falut elvágta a külvilágtól a rengeteg hó. Elmúltam már negyven, de ilyent még nem értem meg, ekkora fehérséget még nem láttam.

Kicsi hely a mi falunk, nemigen lehet itt valamit is csinálni. Csak a meló, szerencsés akinek van, meg a kocsmá. Persze ücsöröghetnék esténként a szobában a tévé előtt az asszony mellett, de a majd' két évtizednyi házasságunk alatt volt már erre alkalmam bőven.

Zavart is ez a nagy nyugalom, nem tagadom. Az első nap még mind a ketten idegesek voltunk, néztük az utat, járható-e már, hallgattuk a rádiót, meg bámultuk a tévét, a sok fontoskodó híradást, de nem lettünk okosabbak. Az asszony tanár itt a közeli városka iskolájában, én meg a téészből alakult kft. vezetője vagyok. Három napja már, hogy jött az asszonynak a telefon, ne menjen iskolába, mert hószünetet rendelt el az igazgató. Járhatatlanok az utak. No persze, ha azt üzeni, hogy menjen, akkor is itthon marad. Ha indulna, csak a falu végéig jutna el.

Nekem sincs sok tennivalóm. Szállítani nem tudunk, anyagot nem kapunk, a munkatársaim nagy része a másik faluból, vagy a városból jár ki, hát ők se nagyon jönnek egyhamar munkába. Nem maradt más hátra, mint a hólapátolás, meg a házkörüli ez meg az. Munka mindig adódik, ha van kedve az embernek valamit is csinálni.

Úgy élünk mi itt egy ideje az asszonnyal meg a két gyerekkel, mintha ez lenne a munkahelyünk. Bejárunk dolgozni. Hazajövök, bekapom az ételt, mi tagadás, jól főz a nejem, aztán megiszom az üveg sörömet, de ha lehet, ezt inkább a haverokkal a kocsmában. Nem vagyok én valami nagy kocsmás, nem is részegedem le, mint sok tahó, de mégiscsak jobb elücsörögni ott, mint itthon. Ha valamiért itthon vagyok, hát kerülgetjük csak egymást, mint két idegen, vagy összezördülünk valami semmisségen.

Egy ideje már hozzábújni sem kívántam. Pedig, hej de nagy szerelem volt a miénk! Legendás párt alkottunk, sokan irigyeltek engem a szépséges menyasszonyomért, később meg a takaros, házias és még mindig a falu egyik legszebb feleségéért. A szép tanárnő. Így hívják. De hát a megszokás. A múltkor is a kocsmában azt mondja az egyik cimborám, amikor valamelyik filmbéli cicababát dicsértem, tudod te azt, hogy nincs olyan szép nő, akit ne unna valaki? Hát erre még nem gondoltam, de lehet, hogy igaza van.

Aztán meg én sem voltam ám valami világszűfja. Hiába mondják, az ember csak egy fokkal legyen szebb az ördögnél, már biztosan elkel, talál feleséget, rám ez nemigen vonatkozott. Na meg ha az illető ördögszerűségnek ráadásul még pénze is van! Nekem aztán nem volt valami sok, az biztos, de dali egy legény voltam, alig húszon túl, amikor összeálltunk. Sok lánynak akadt meg a szemem rajtam. Most sem vagyok szégyellnivaló, bár itt-ott van egy kis súlyfeleslegem, őszül is a hajam, ahol nem ritkul és a szemem körül akad már néhány ránc. De még csak most jön el az én időm, a legszebb férfikor.

Csórók voltunk mind a ketten, mondták is a népek, ezek is csak a két pusztájukra, vagyis a semmire házasodtak. De együtt azért jutottunk egyről a kettőre. Van egy szép házunk, két kezünkkel építettük, egy kocsink, a gyerekeket tanítatjuk, öltöztetjük. Szóval rendesen élünk, na.

Most meg itt ez a rengeteg hó. Hajnalban felkeltem, ahogy máskor is, kinéztem az ablakon és láttam, ma sem megyek sehova. Kiballagtam a konyhába, ittam egy kávé és csak ücsörögtem magamban. Még az újság sem jött. Gondoltam, kimegyek a garázsba, bütykölök egy kicsit a kocsin. A nők úgyis besorolnak minket, férfiakat. A múltkor is az egyik vendégségben hallom, kérdezik a nejemet, a te férjed kocsmás, kutyasétáltató, vagy garázsos? Lehet, hogy én kocsmás-garázsos vagyok? Valószínűleg a legtöbb nő férfi kitalál valamit, csak hogy ne kelljen otthon ülnie.

Lassan világosodott. Felcsavartam a kazánt, legalább meleg legyen, ha már itthon lopjuk a napot, aztán mégis inkább visszamentem a hálóba. Ott álltam az ablaknak háttal és néztem az asszonyt. Az utóbbi időben észre sem vettem, hogy megváltozott. Az évek az ő arcán, testén is ott hagyták nyomukat, de ez a nő még mindig szép. Csak hát megszoktam. Úgy vagyok veled, mint az az ember, aki a legszebb havasi tájban él, de fel sem néz a hegyre, észre sem veszi a szépet, mert minden nap úgyis csak azt látja. Lehet, hogy ez az unalom?

Hallottam a kazán halk duruzsolását, a másik szobában az egyik gyerek forgolódott az ágyában. Alvókájukra aztán nem lehet panasz. Egyik sem ébredt még fel, élvezik a szokatlan pihenőt. Az asszony valami szépet álmodhatott, mert elmosolyodott. Biztos nem velem van ott az álombeli történetben. Rám már régen nem mosolyog.

Pedig szép ez a nő még mindig. És szeretem is. Érzem, hogy közel áll hozzám. Lehet, ha hirtelen meghalna, belepusztulnék. Az életem része. De mégis csak úgy, tessék-lássék vagyunk egymás mellett. Vajon ő szeret-e még? Soha nem kérdezem és ő sohasem mondja. És beszélhetünk-e szeretetről, szerelemről még a mi korunkban?

Azt mondtam a mi korunkban, aztán még nem is vagyunk idősek. Lám, ahogy lecsúszott a lábáról, combjáról a takaró, milyen formás, gusztusos még mindig a teste. Nocsak, hát nem megkívántam?

Komolyan mondom, mintha kicseréltek volna. Kijöttem havat lapátolni és jól esik a friss koraesti levegőn a mozgás. Pedig volt részem ma már testgyakorlatban. Régen nem szerettük annyira egymást, mint reggel, amikor bebújtam az asszony mellé az ágyba.

Lehet, azt hitte még mindig álmodik, amikor csókolgatni, simogatni kezdtem. Olyan gyorsan lendült bele a szerelmi játékba, hogy igazán mondom, meglepett veled. A szemét nem nyitotta ki, nem nézett rám, nem szólt hozzám, de tüzes, kíváncsi és csodálatos volt. Amikor befejeztük, elaludtunk, de amikor felébredtem azt hittem, na meg biztos ő is, csoda történt, mert újra megkívántam. Ekkor már mosolygós szemmel nézett rám, de nem szólt, csak szeretett. És ezt a nőt hagytam én ennyi ideig magára?

A gyerekek biztosan észrevettek valamit, mert egész nap másként beszélünk, egymással. Én segítőkész voltam, ő figyelmes. Én készséges, ő szolgálatkész. Mint a nászutunk után a mézesheteinkben. Fogalmam sincs, vajon mindez meddig tart, de újból boldogok vagyunk. Már várom az estét a lefekvést és látom a szemén, ő sem bánja, ha újból átölelem. Úgy hiszem, megint egymásra találtunk. Szerelem a hó fogságában.

Állítólag holnap már járhatóak lesznek az utak. Kár.

Reinkarnáció

Szėti fáradtan lökte be a rogyott tetejű kis vályog ház vetemedett ajtaját. Izzadt testén ki-gombolt színes inge sófoltosan tapadt hasára. Nagyot nyögött és nehézkesen leereszkedett a kopott asztal mellett álló hokedlire.

Tuja, Szėti felesége csípőre tett kézzel, pörölésre készen figyelte férjét. A döngölt padlójú konyha meleg földjén mezítláb, színes, sokfodró szoknyájára vett zsírfoltos kötényében, helyenként foltos, foszlott, valaha fehér blúzában állt a rozsdásodó sparhelt tetején gőzölgő lábas mellett. Hosszú fekete haját büszkén vetette hátra.

- Hol csavarogtál, te átkozott? - Tuja tudta, férje ma sem hozott haza pénzt. Dühös volt, miből adjon enni, mert azt bizony megköveteli az ura minden nap. Hát varázsló ő?

- Nyughass má - Szėti megadóan legyintett. Előre tudta, hogy ez lesz. Minden nap ez van. - Én mindent megpróbátam.

- Majd megmondom én, mit próbátá - Tuja hangja hisztérikus visításba csapott át. - Má megint a kocsmapultot támasztottad, ahelyett, hogy munkát keresté vóna. Nahát!

- Hát itt sohasincs csönd? - A veszekedő házaspár fiatalabb fiának felesége toppant a konyhába. Nofertári ki nem állhatta a perpatvart. Férje, Ramszesz rendes fiú volt, olyan mujaféle, sohasem bántotta. Na, nagyritkán egy-két pofon, ha elcsattan, de igazán jó fiú ez a Ramszesz. A faluban sokan rabiátusabbak nála. Szenvednek is az asszonyok.

- Ne járjon a szád! - Tuja haragja menye ellen fordult. - Inkább mondd meg annak az élheterlen férjednek, hogy keressen nektek másho lakást. Vagy építsetek, mint mi!

- Micsoda!?! Ezt a putrit hozza nekem példának? Hát minek gyüttem én magukho, ha még rendesebbe se kötözhetek?

- Azért csak itt lopjátok a napot nálam, ebben, ahogy te mondog, putriban. Vennétek példát Sénárról. Az aztán keresi a pénzt. Minden este ott muzsikál a kocsmában, van is mit a tejbe aprítania.

- Nyughassatok má! - Szėti elbóbiskolt az asztal mellett. A nagy ricsajra ébredt. Ó a ház ura, hát szétcsap ezek között az acsarkodó némberek között. - Inkább add má az ebédet!

- Erre aztán van eszed! - Tuja nem bírta abbahagyni a veszekedést. Vadul hadonászott a megfeketedett fakanállal. Aztán ahogy jött a haragja, úgy el is illant egy szemvillanás alatt. Ura elé penderítette a kopott mázas tányért és egy görbült nyelű kanalat. A lábából valami levesfélét lötytyintett a férfi elé. - Na, egyé! - mondta.

- Kész az ebéd? - Az ajtóban a kisebbik fiú, Ramszesz állt. Az alacsony, beesett mellű, kurtalábú fiatal férfi borostás állát vakargatva nézte a konyhában evő apját, anyját, feleségét. - Kész az ebéd? - kérdezte újból és apja mellé telepedett. - Tudjátok mi történt? - nézett kérdően családjára, majd az érdeklődést meg sem várva folytatta:

- Ott dógoztam a mesterrel a házon, kevertem a majtert, amikor odagyütt a tulaj és beszélgetni kezdett a mesterrel. Az meg mondja neki, ez meg Ramszesz a segédem. Csodákozva néz rám az az ember, oszt vigyorogva aszongya, csak nem Nofertárinak híjják a feleségét? De, mondom, így van, honnajt tudja? Ez meg hirtelen nagy izgatott lesz, oszt csak folytatja, Sénár a bátyám, Tuja az anyám, Szėti az apám? Mondok neki, há' kilenne más? Na de honnajt tudja?

- Rendőr vót? - nézett fel tányérjából Széti. - Csak az lehetett.

- Első ijedtembe én is arra gondoltam, ez valami rendőr lehet, de há nem csinátunk mi semmi rosszat. Hacsak nem azt a hordót keresik rajtunk, - réműtem meg - amit má jó régen hoztam haza esővíznek. De nem - képzejjétek e - a pofa összezsapja a kezét, szemit az égre emeli oszt nekiáll valami rejkanociát emlegetni.

- Micsodát? - Nofertári ijedten meredt urára. - Ebbő még baj lesz!.

- Rejmicsoda, nézek rá csodákozva, - folytatta Ramszesz, élvezve a hirtelen támadt figyelmet - csak nincs valami baja szegénynek, de az má a mesternek magyaráz valami lélekvándorlásró, Egyiptomró, meg a legnagyobb fáraóró, meg annak családjáró. Hogy mennyi hibbant ember van! Na együnk!...

A mérnök úr

Kovács Domokos, ahogy kollégái hívták, Kodo, lassú léptekkel ballagott be a szerkesztőség ajtáján. A rajzgépek, mint egy rendetlen sereg katonái, előre-hátra dülöngélve ácsorogtak a hatalmas teremben.

Elsőnek érkezett, mint minden reggel. Fémkeretes szemüvege mögül fürkésző mozdulattal készített leltárt az előző nap félbehagyott rajzairól, a székekre hajított fehér, vagy éppen szürkébe hajló köpenyekről, a hideg, oldalán égett, fekete csíkokkal díszelgő kávéfőzőről. Elégedetten állapította meg, birodalmában semmi sem változott.

Kimért mozdulatokkal bújt pedánsan vasalt köpenyébe és íróasztalához ült. Ismét körülnézett, majd felállt és rajzgépéhez fordult. Türelmetlenül várta a többieket.

Erzsike és Péter szinte együtt érkezett. Már a látszatra sem ügyeltek, bár mindketten házasok voltak. Kodo tudta mi van kettejük között, nem szólt, de megszerzett ismereteit elraktározta. Jól jöhet még mindez. Agya megbízhatóan működött, olyan volt, mint egy számítógép. Nemhiába tartozott a jó sakkozók közé. Mindent megfigyelt és megőrzött.

Megtelt a szerkesztőség. Egyre-másra érkeztek a kollégák, volt, aki az utolsó pillanatban zuhant be az ajtón. Kodo lenézően nézte lihegésüket, kapkodásukat, figyelte, milyen szánalmasan próbálják kívül hagyni gondjaikat, kicsinyes családi ügyeiket.

Kodo mindig mindenhova pontosan, sőt korábban érkezett. Munkahelyére is időben elindult otthonról, megfontolt léptekkel sétált végig megszokott útvonalán. Minden reggel megvette a két kiflijét és kefirjét, reggeli, délelőtti eleségeit. Minden nap mindent ugyanúgy csinált. Lenézte a házasságot, a házas embereket. Mind csak erőlködik, rohan, fújtat, kapkod, mint az idegbajosok.

Egyszer majdnem megnősült ő is, de aztán hamar észhez tért. Menyasszonya még jóval az esküvő előtt megpróbálta átalakítani az életét, de ez nem volt ügyes tett a részéről. Kodo szakított vele és többet nem próbálkozott a házasság számára elavult, elhibázott intézményével. Rájött, sokkal boldogabb asszony, gyerek nélkül. Kodo megrögzött agglégény volt.

Lassan, megfontoltan látott munkához. Figyelmét a megkezdett tervrajz kötötte le. Átszámolta még egyszer előző napi számításait, majd rajzgépéhez állt és a vonalakat kezdte húzogatni. Fokozatosan öltött testet az új termék terve. Hátrált egy lépést, szemét résnyire szűkítve, fejét oldalra biccentve nézte a tervrajzot. Tetszett, amit látott.

Már majdnem dél volt, úgy gondolta, ideje egy kicsit lazítani. Székén kényelmesen hátradőlt és kollégáit figyelte. Mindenkiről tudta mit csinál, ki dolgozik teljes erőbedobással, ki figyel a főnököt és lát viharosan munkához, ha bejön ellenőrizni, de az sem kerülte el figyelmét, ha egyik-másik kolléga az éjszaka fáradalmait pihente ki íróasztalánál.

Ő sohasem volt fáradt. Este korán feküdt, előtte kikészítette ruháját a megszokott székre, cipőjét kitisztítva a bejárati ajtó melletti kis szőnyegre tette, táskáját bekészítette. Lefekvéskor még egy pillantást vetett a katonás rendben sorakozó holmikra, majd elégedetten dőlt hátra. Imádott ágyban olvasni, egy sakk-könyvet, vagy valamilyen jogszabályt. Kodo elektromérnök volt ugyan, de a sakk és a pereskedés volt a mindene.

Kodonak alig volt már ismerőse, akit be ne perelt volna. Szeretett bíróságra járni, mindig önmagát védte, neki nem kellett ügyvéd. A tárgyalás is csak egy sakkfeladvány, egy játszma volt számára. Perben, haragban volt társbérlióival, a valamikori háziúr hatszobás lakását meg-

osztó másik két családdal, majd' mindegyik szomszédal. De beperelte az édesanyjától örökölt kis falusi ház mindkét telekszomszédját is.

Kollégái ismerték pereskedő hajlamát és tartottak is tőle. Barátja alig akadt a munkatársak között. Közismert volt a történet, amit leginkább ő terjesztett, előző munkahelyén hogyan nyerte meg a pert az öt szakmai becsületében megsértő kollégájával szemben.

Volt, aki félt tőle, a többség egyszerűen kötekedő hülyének nézte. Nemigen beszélgettek vele, csak István, a másik agglegény fogadta bizalmába. Kodo minden nap beszámolt egyetlen munkahelyi barátjának pereiről, a sakkban elért eredményeiről.

Hamar eltelt a délután, Kodo precízen összehajtotta köpenyét és székére helyezte. A ceruzákat, rajzeszközöket hadrendbe, másnapi munkára készen, katonás sorba rendezte fiókjában. Felvette zakóját, megigazította nyakkendőjét, még egy szemvillanásnyi ideig körbetekintett a kihalt szerkesztőségben és elindult haza.

Otthon kényelembe helyezte magát. Egy darabig fülelt a társbérnök szobája felé, hátha valami oda nem illőt hall, de a teljes csönd lelohasztotta harci kedvét. Az aznap érkezett bírósági idézést kedvenc fotelje előtti kis asztalára tette, leült, fejét hátrahajtotta és percekig csukott szemmel ült.

Lassan, kimért, megfontolt, élvezettel teli mozdulatokkal nyitotta ki a hivatalos levelet. Testét előntötte a feszültség izgalma, léte értelmet kapott. Tárgyalásra hívták. Gondolatában már jogi szavak jelentek meg, lelki szemei előtt a tárgyalótermet látta. Zsigereiben kellemes bizsergést keltett a hamarosan elkezdődő harc eme írott jele. Bíró, ügyvéd, alperes és ő... Megint győzni fog, megmutatja ezeknek, megmutatja, mit tud a jogról. Hát igen, ezért már érdemes élni.

Úton

- Gyere már!

András idegesen matatott a kocsis csomagtartójában. Felesége megcsókolta édesanyját, majd lassan elindult az autó felé. Félúton járhatott, amikor visszafordult és integetni kezdett szüleinek.

- Anna, gyere már! Ne húzd az időt, éjszaka lesz, mire hazaérünk.

A férfi beült és indított. A Trabant hörgő, köhögő hangot hallatva, füstfelhőt prüszkölve kerregni kezdett. András becsapta az ajtót és letekerte az ablakot. Kinézett, de látta, hogy felesége végre beszállni készül, hát nem szólt.

Az augusztusi nap elviselhetetlen hőséget árasztott. A berettyóújfalvai ház lebetonozott udvara, a körben álló házfalak fokozottan verték vissza a napsugarak forróságát. A Trabant, mint egy jól felfűtött szauna, azonnal megizzasztotta a házaspárt.

- Mit idegeskedsz? - Anna fitymálva nézett férjére. - Mindig rohansz, mint egy örült. Mi van akkor, ha két perccel később indulunk?

Az autóban a rekkenő hőséget és a feszültséget alig enyhítette a lenyitott ablakokon beáramló meleg szél. András duzzogva vezette a kocsit.

Kilométereken keresztül egy szó sem hangzott el kettejük között. András még mindig asszonya állandó időhúzásán, fegyelmetlenségén, pontatlanságán rágódott, Anna az elfutó tájat bámulva a szülői házban eltöltött napokra gondolt.

Ritkán jöttek haza. Anna fiatalon ment férjhez a szomszéd falubeli tanítóhoz, házasságuk alig tartott néhány hónapig. Hamar visszaköltözött falujába, a szülői házba, de ott sem volt maradása. Édesapja nemigen bocsátotta meg a sebbel-lobbal megkötött, majd felbontott házasságot, a kidobott temérdek pénzt. Mert nem csak az esküvőn vendégül látott rokonok, ismerősök, szomszédok étele, itala, de a hozomány is jelentősen megcsappantotta a családi kasszát.

Az elvált fiatalasszony először a közeli nagyvárosba, Debrecenbe költözött. Albérletben élt, hivatalban dolgozott, aztán megismerkedett Andrással és Pestre került. Rövid ismeretség után összeházasodtak. Anna szülei eleinte gyanakodva figyelték az új férjet, cseppet sem bíztak benne. Nehezen fogadták a családba.

A szabadság néhány napja gyorsan eltelt. A Trabant füstölve, rázkódva, hangosan zörögve fogyasztotta a kilométereket. Anna hangja riasztotta Andrást a monoton zajban:

- Vigyázz, egy teherautó!

- Látom - válaszolt a férje és furcsálkodva nézett nejére. - Mi van veled, azt hitted, alszom?

- Szóltam. Baj?

Percekig csak egyetlen vagyonuk, a kis autó hangja hallatszott. Anna kiabálva szólalt meg újra:

- Indexelj!

- Miért mondod, hát nem úgy csinálom?

András nem értette a dolgot. Igaz, hogy amikor a szomszédos faluba látogattak át, anyósa jószerevével százméterenként rivallt rá a férjére, hogy Papa így csináld, vagy úgy csináld, de ez náluk nem volt szokás.

- Fékezz! - Anna ismét figyelmeztette Andrást. A férfi nem szólt vissza, de érezte, emelkedik a vérnyomása. Már-már kirobbant, de lebeszélte magát. Vezetés közben veszekedni nem bölcs dolog.

- Kerüld meg azt a kocsit! - Anna már szinte percenként utasította férjét. András nem válaszolt, de keze görcsösebben fogta a volánt.

- Most meg minek váltottál vissza? Úgy rángatod a kocsit, mint egy bakkecskét. Vezess óvatosabban!

- Anna! Elég legyen!

A férfi hangjában vészjósló feszültség vibrált. Mereven nézte az utat. Úgy látszik, - gondolta - ez a nő meghibbant, vagy elleste anyja stílusát. Nem lesz ennek jó vége...

- Mi van veled, úgy mész mint egy tetű. Nem tudsz a gázra taposni?

Szolnok környékén jártak. András lehúzódt az út melletti szélesebb padkára, megállt, kikapcsolta a motort és hátradőlt.

- Most meg mi a fenét csinálsz? - Anna szája be nem állt. Gyanakodva nézte férjét.

András lassan kiszállt, kihúzta az indítókulcsot és megkerülte a Trabantot. Kinyitotta Anna ajtaját és rászólt:

- Szállj ki!

- Mit akarsz? - Anna riadtan nézett fel a mellette ácsorgó férfire. Nem ismert rá a mindig nyugodt emberére, de mert szemében valami furcsa fényt látott, hát nem vitatkozott. Kiszállt és tanácstalanul álldogált az autó mellett. András megigazította ingét, nadrágját, kéjesen nyújtózott egyet, majd beült Anna helyére.

- Most mi van? - Anna semmit sem értett az egészből. - Mit csináljak?

- Ül be!

Anna bemászott férje megüresedett ülésére, a kormány mögé. András felé nyújtotta a kulcsot.

- Tessék, fogd!

- Mit csináljak veled?

- Induljunk!

- Mi, mit csináljak?

- Ne kérdezz annyit! Indíts már és menjünk!

Anna megfogta a slusszkulcsot, megpróbálta benyomni a helyére, de nem sikerült. Dühödten csapta a műszerfalra.

- De hiszen én nem tudok vezetni!

András diadalittasan nézett a fiatalasszonyra. Tudta, hogy a hátralévő úton már csend lesz a kocsiban.

Az agglegény

G. István mozdulatlanul meredt az előtte heverő iratcsomóra. Nem szólt, nem tiltakozott csak régebbi kollégái tudták, mekkora vihar dúl lelkében. A főosztályvezető diadalmasan magasodott felette, arcán gúnyos mosollyal nézte beosztottját.

G. István megfogta a legfelső rajzot, közel emelte szemüvegéhez és még egyszer végigfutott a vonalakon. Aztán elengedte a papírlapot, az mint egy falevél a szélcsendes, bágyadt késő őszi napsütésben, lassan aláhullott az íróasztalra.

A főosztályvezető elkönyvelte ismételt győzelmét, aztán egy „úgy legyen, ahogy megbeszél-tük”-kel sarkon fordult, szemét magabiztosan és feltűnően körbejártatva az iroda munkatársain, kivonult a helyiségből.

Az inkább sovány, mint szikár, beesett arcú, szemüveges, őszes-mákos haját simán hátrafésülve viselő G. percekig mozdulatlanul ült a helyén. Megaláztatása ezúttal is porig sújtotta, de úriember lévén, nem szólt, nem kiabált, még csak nem is tiltakozott. „Ez a nyikhaj senki, ez a félnótás analfabéta megint rám parancsolta akarátát” - gondolta és egy nagyot sóhajtott.

Nehezen viselte a főnök-beosztotti viszonyt. Három diplomájával, négy nyelv tökéletes ismeretével, több külföldi tudóstársaságban betöltött, elismert pozíciójával kénytelen elviselni ennek a párt által idenyomott mérnököcskének az úrhatnámosságát. Levette szemüvegét, zakójából egy szarvasbőr darabkát halászott elő és rutinos mozdulatokkal törölgetni kezdte a lencsét. Dúlt-fült, forrongott magában.

G. István tudós ember volt. Családjának nevét a nagy színésznő, a Kossuth-díjas, érdemes és kiváló művész G. Irma révén mindenki ismerte. Egyedi név volt, le sem tagadhatta, hogy rokona, közeli rokona a mindenki által csak Irmuskának nevezett dívának. Ő bezzeg ellentéte volt kuzinjának, egy hallgató, társaságkerülő, szokásaiban megrögzült agglegény.

Valóban kerülte az embereket, nem állt le csevegni, pletykálkodni az irodában. Bejött, köszönt, leült a helyére és jószerevével csak este kelt fel onnan. Alig vették észre, hogy ott van. Precízen, megbízhatóan, egész nap dolgozott. Alig néhány munkatársát fogadta csak bizalmába. Kevés beszélgetéseik alkalmával nekik szívesen mesélt könyveiről, a házimuzsikálásokról, amit három agglegény társával rendezett hetenként. Számára a zene jelentette a megnyugvást, a piroskönyves, törtető, elvtársazó, vadászgató, kéz kezét mos világban. Igazi polihisztorként minden érdekelte, de inkább csak a maga szűk világában érezte jól magát.

Kiválóan játszott gordonkán, napokat szentelt az okkult tudományoknak, főleg a lélekvándorlásnak, a telepátiónak és nagyszerű matematikus, fizikus is volt egy személyben. Egyedülálló találmánya ott volt a világ valamennyi televízió és rádiókészülékében.

És miközben a konyhában a napi kötelező robotot végző, zenét hallgató háziasszonyok millióit tette oldottabbá, jobb kedvűvé a pompásan hangzó élménnyel, ami találmánya nélkül aligha lett volna élvezhető, ő maga egy szűk kis józsefvárosi utca vizelet- és dohszagú bérházának harmadik emeletén, sötét, udvari szoba-konyhás lakásban élte mindennapjait. Asszonyt sohasem túrt meg maga mellett. „Nincs még egy olyan asszony, mint drága jó édesanyám volt, Isten nyugosztalja” - gondolt sokszor korán elhalt anyjára. Valójában nem érdekelték a nők. Igaz, különösebben nem szeretett ő senkit sem. A nők rendetlenek, logikátlanok, a férfiak túl durvák, a gyerekek elviselhetetlenül hangosak voltak számára.

G. István fásultan ült íróasztalánál és főnökén, annak a butákra jellemző hatalmi fölényeskedésén elmélkedett. Aztán elmosolyodott. Zavartan körülnézett, látta-e valaki pillanatnyi örömét, de megnyugodva vette tudomásul, hogy ki-ki a maga dolgával van elfoglalva. Hátradőlt, szemét lecsukta és olaszországi útjára gondolt. „Na te okostóni, én még ebben a nagy vasfüggönyös világban is kimehetek Nyugatra, amiről csak nem is álmodhatsz” - gondolta magában. És valóban: találmánya, nyugati tudóstársasági tagságai lehetővé tették, hogy akkor is utazzon, amikor ez másnak még ábránd sem lehetett.

„Kint maradjak?” - morfondírozott magában, de tudta, hogy sohasem hagyná el az országot. Pedig de sokszor is hívták külföldi útjai során. „Ne menj haza” - biztatták, „adunk neked szép lakást, rengeteg pénzed lesz, élhetsz, mint egy király, csak maradj, dolgozz itt”, de mindig hazajött.

Tudta, most sem lesz másképpen. Csak olyan jól esett eljátszani a gondolattal, hogy milyen nemes bosszút áll majd ezen a nyikhaj főosztályvezetőn, amikor Mercedese mellett állva lefényképezteti magát a kétszintes házával a háttérben.

Összerezzent és munkához látott. „Úgysem teszem meg”, zárta le éber álmát, és figyelmét az iratokra, rajzokra összpontosította. Itt van ő itthon, ezek között a nagyzó, kivagy, félművelt barbárok között. A jó könyvek, a hetenkénti házimuzsika és a megszokott vacca elég neki. Meg különben is, hova menjen? Ez a hazája.

Mosogatás

A tíz év körüli kisfiú kelleetlenül tett-vett szobácskájában. Utálta az estét, a kötelezettségeket. Húzta az időt, nem akart még lefeküdni. Sajnálta, hogy vége a napnak, olyan jó lenne még játszani, vagy tévézni. Igaz, gondolta, úgysem hagyná az apja.

Már egy fél éve éltek kettesben a kis vidéki ház parányi lakásában. Apja és ő. A kisfiú sohasem gondolkodott azon, vajon neki miért nincs két szülője, mint az osztálybeli gyerekek többségének. Megszokta, nem is emlékezett arra, amikor még mindhárman együtt voltak.

Apjával éveken át csak ritkán találkozott. Sokszor hallotta, hogy szülei elváltak, de ez mit jelent, még nem nagyon fogta fel. Édesanyja nevelte, mígnem egy napon új férfi jött a lakásba. Ki nem állhatta. Nem szerette a nagy hangját, erőszakosságát, azt, hogy mindenbe beleszólt. Egyszer még is ütötte.

Akkor történt, hogy eltervezte: bosszút fog állni. Látta a tévében, mit csinálnak a felnőttek. Neki nem volt pisztolya, sem puskája, pedig sokszor gondolt arra, az anyja új barátját le kellene lőnie. Esténként eljátszott a gondolattal, ő lő és a gyűlölt ember fájdalomában irgalomért könyörögve fetreng a földön.

Aztán mást talált ki. Megleste, ahogy a férfi számolgatja esténként a pénzét és egy alkalommal elvett tőle csak úgy, találomra, egy köteggel. Azt sem tudta, mennyit, nem is érdekelte, csak rosszat akart tenni. Gyorsan kiszaladt a nappaliba és a hatalmas szőnyeg alá dugta a pénzt.

Óriási veszekedés támadt aznap este. Az az ember az anyjával kiabált, gyanúsította, hogy elvette a pénzét, de aztán valahogy órá terelődött a gyanú.

Másnap édesanyja telefonált apjának, hogy nevelje ő a fiát tovább, mert nem bír már vele. Hát így került apjához, a vidéki házba.

Édesapja tanár volt a közeli nagyváros egyik iskolájában. Mindig szépen beszélt vele, sohasem kiabált, meg sem ütötte. Jó volt vele lenni, csak azt nem szerette, hogy nem lehetett vitatkozni. Amit kimondott, az parancs volt, végre kellett hajtani. Igaz, mindent megbeszéltek előre. Azt, hogy mikor kell lefeküdni, felkelnie, hogyan fürödjön meg esténként, mit tegyen a táskájába, mit vegyen fel másnap. Volt feladata a háztartásban is, takarítani segített. De amit a legjobban utált, az a mosogatás volt.

Most is húzta, halasztotta a dolgot. Apja már sokadszor szólt rá, ne csinálja, készüljön és feküdjön le. Csakhogy az a gonosz mosogatás még hátra volt.

Ímmel-ámmal nekilátott az utálatos munkának. Körülötte víztócsák gyűltek, edények csörömpöltek. Miért kell ezt pont neki csinálnia?

Apja kijött a konyhába. Mi ez a zaj, kérdezte és szigorúan a gyerekre nézett. Apu, kezdte kicsit akadozva a fiúcska, mondd, miért nekem kell mosogatnom?

Nem értem, kérdezett vissza az apja, mit akarsz ezzel mondani? Nekem is van feladatom, neked is van. Így kerek a világ. Én dolgozom, keresem a pénzt, veszem meg neked a ruhát, enni-, innivalót, tanszereket, könyveket, neked meg tanulnod kell és segíteni egy kicsit itthon.

A fiúcska cseppnyit gondolkodott, végül kibökte legfőbb érvét: De apa, hát miért én mosogatok, amikor én fiú vagyok?

Az apa leguggolt fiához, megfogta a gyerek vállát és a szemébe nézett. És én, kérdezte, én nem vagyok fiú?

A gyerek egy darabig szótlánul tűnődött, majd megfordult és munkához látott. A tányérok, evőeszközök katonás rendben, tisztán, csillogóan sorakoztak az edényszárítóban.

Sorja

A tanműhelyben csak a reszelők csikorgása, surrogása, koppanása hallatszott. A technikum elsősei megilletődötten ügyködtek első munkájukon.

Kovács Vilmos, a mindenható oktató vasalt, kék köpenyében, szigorú tekintettel, hátrakulcsolt kézzel sétált végig a hatalmas műhelyen. A munkapadok mellett szorgoskodó fiúk nyakukat behúzva igyekeztek láthatatlanná válni. Kovács Vilmostól féltek a gyerekek. Nem a tudása, kiemelkedő pedagógiai érzéke adott tekintélyt számára, sokkal inkább a híre. A nagyobbak elrettentő történeteket mesélgettek az iskola folyosóin Kovács Vilmos rémtetteiről.

Kiss Tóni alig érte fel a satupadot. Reszelője ügyetlenül kószált a nyers kalapácsfejen. Fél szemét becsukta, fejét félrehajtva, szemmértékkel ellenőrizte munkáját.

A művelet annyira lefoglalta, hogy el is felejtette az iskolát, a félelmetes oktatót. Küzdött, kínlódott a munkadarabbal, a számára majdnem megoldhatatlan feladattal. Nagy nehezen kiteker- te a satut, kezébe vette a rossz kinézetű vasdarabot és óvatosan végigsimította a felületét. Keze bőre a reszelőtől felgyűrt élen megakadt. Felszisszent.

Hirtelen érte az iszonyatos rúgás, szinte felrepítette a munkapadra. Kovács Vilmos, a minden-
ható oktató felüvöltött:

- A sorja! Szétnyírod a kezed, azt öt doktor se varja össze. Hát nem megmondtam már, hogy sorjárd le!

A sajtó fenekét tapogató Tóni dühösen nézett távolodó oktatója után. Alig hallhatóan motyog- ta maga elé:

- Sorja Vilmos a csodalakatos. Dögölj meg!

A munkapad másik oldalán dolgozó barátja kuncogni kezdett. - Azt mondtad, hogy Sorja Vilmos, - ismételte meg, amit hallott - hát ez óriási. Micsoda találó név!

A gúnynév pillanatok alatt elterjedt a műhelyben dolgozó fiúk között. Varázsütésre nevetésre változott arcok néztek Kiss Tónira, a nap hőisére.

Kovács Vilmos még egyszer végignézett a gyerekseregen, akik szúrós tekintetétől megretten- ve lázas munkát mímeltek.

- Aztán csönd legyen! - mordult tanítványaira a gyakorlat tanára, majd kilépett az ajtón és elindult az udvar másik sarkába, az esztergályosok felé.

Tóni, a sértett, dühösen dobta el reszelőjét. Kilesett az ablakon. Tanára éppen belépett a másik helyiségbe. Hirtelen támadt bátorsággal felkiáltott:

- Sorja Vilmos a csodalakatos.

A gyerekek vihogva, röhögve, kiabálva kezdték kántálni:

- Sorja Vilmos, a csodalakatos, hej, Sorja Vilmos a csodalakatos...

Sok év telt el azóta. A kis Tóni felnőtt Antal lett. A sufniban, bütyköldéjében, kedvenc helyén éppen fiát oktatta:

- Tudod Tóni, nagyon fontos, hogy ha reszelsz, vagy fűrészelsz, utána azonnal sorjárd le az anyagot, mert megvágod a kezed.

A kimondott szó varázsütésre felidézte azt az emlékezetes, fájdalmas napot. Feneke belesajdult a sok évvel korábbi rúgásba. Önkéntelenül hátranyúlt, elmosolyodott.

- Brutális volt, de csak belénk nevelte - gondolta. - A jó öreg Sorja Vili. Isten nyugosztalja.

Kézbe vette fia alkotását és reszelőjével gyors, energikus simításokkal tüntette el a balesetveszélyes sorját.

A profi

Kovács Gyulát tíz perc múlva kérjük a színpadra!

Az öltöző ajtaja felett, a falból kifordult szögön lógó öreg hangszóró recsegve közölte az ügyelő utasítását. A három csupasz izzóval megvilágított tükör előtti asztalon, összekulcsolt karjaira támasztott fejjel ült a nagy színész és zokogott.

Egyedül volt a színház második emeletének egyik kis szobájában, megszokott öltözőjében. A kopott asztalok és székek melletti fogason várta a darabban viselt inge, szmokingja, alatta fekete cipője.

- Kovács színművész urat nyolc perc múlva kérjük a színpadra!

Az ügyelő második figyelmeztetésére felemelte a fejét és a tükörbe nézett. Nem - gondolta könnyáztatta tekintetén át vizsgálva arcát - ő ma nem tud színpadra lépni. A felesége...

Újra kirobbant belőle a sírás. Elli... Lehet, hogy már nem is él. Amikor eljött otthonról, még egyszer beszaladt a kórházba, de mindenki csak sajnálkozva nézett rá. Elli, a drága Elli már nem ismerte meg. A doktor is csak széttárta tehetetlenül a kezét.

Felült a színházi buszra, ma este vidékre utaztak előadásra. Le akarta mondani, de nem vitte rá a lélek. Az emberek már régen megvették a jegyeket, szépen felöltöznek, készülnek rá, hogy őt lássák. Nem teheti meg!

Lassan felállt és begyakorolt mozdulatokkal, oda sem figyelve mit csinál, letörölte könnyeit, sminkelt, felöltötte jelmezét, megigazította haját és elindult a színpad felé.

Az első emeleti lépcsőfordulóban megszédült. A korlátba kapaszkodott és hangtalanul sírni kezdett. Lehet, hogy Elli már nem él? Lehet, hogy amíg ő itt játszik, felesége teste már ki is hűlt?

Görcsösen markolta a kifényesedett karfát. Visszafojtott sírása nem könnyített lelke terhén. Imádta feleségét.

Húsz éves volt, amikor kezdő színészként a vidéki színház tehetséges fiataljaként megismerkedett első és mindmáig egyetlen szerelmével, Ellivel. Szinte még gyerekek voltak mind a ketten. Ő, a kezdő színész és Elli a színházrajongó. Minden este ott ácsorgott a színészbejáró előtt és leste a városka csillagait. Autogramokat kért.

Mindenki ismerte a városban. Tudták róla, hogy él, bolondul a színházért. Szülei sokszor próbálták lebeszélni róla, ahogy apja mondta, ripacsimádó bolondériájáról, de nem lehetett. Tízszer is megnézett egy darabot, vörösre tapsolta a tenyerét. A színészek kabalából előadás előtt kikandikáltak a függöny kis lyukán, ha Elli ott ült, már nem lehetett bukás a darab.

Elli azon az estén is a színészbejárónál ácsorgott. A társalgóban vidám ricsaj volt, ünnepelték a társulat tagjai a futó darab huszonötödik előadását. Nagy dolog volt ez egy olyan kis színházban. Ő, a fiatal, kezdő színész megunva a nagyok multságát elindult hazafelé.

Ahogy kilépett a színház hátsó bejáratán, megpillantotta Ellit. Kicsit gúnyosan odaszólt a fiatal lánynak:

- Adjak egy autogramot? - és miután látta a lány döbbenetét, hogy mentse a helyzetet, még hozzátette: - Ma, ha csak nem akar reggelig várni, velem kell beérnie.

Ő lepődött meg a legjobban, amikor a lány szó nélkül orra alá dugta a jegyzetömböt és a tollat. Odabiggyesztette aláírását és meghívta a lányt egy kávéra.

Ettől kezdve Elli minden este már csak őt várta a kapunál. Hamar összeházasodtak és gyorsan jött a gyerekáldás is. Elli színházimádata, mintha sohasem lett volna, a gyerekek születése után végleg eltűnt. Maradt a család, az otthon. Néha ugyan megnézte őt egy-egy premier alkalmával, de legtöbbször otthon maradt, vigyázott a két gyerekre, vezette a háztartást.

Évtizedek teltek el azóta. Elli csodálatos hátszínját teremtett számára. Főzött, mosott rá, ápolta testét és lelkét. Vigaszt nyújtott csüggedései, bizonytalanságai napján, bírálta olykor túlzott magabiztosságát. Neki köszönhette, hogy nagy színész, igazi sztár lett. Kossuth-díjas. De megkapott minden más kitüntetést is, amit csak kaphatott a pályán.

Filmek tucatjaiban játszott, főszerepek garmadáját mondhatta magáénak. Imádta a színészi pályát és a közönség imádta őt.

- Kovács Gyulát kérem egy perc múlva színpadra!

Az ügyelő suttogó, követelő hangja ébresztette rá a valóságra. Felesége haldoklik, vagy már meg is halt, ő meg itt áll a színpad előtt és mindjárt belépője lesz. Megtörölte szemét és mosolyt erőltetett arcára. A végszóra hatvanöt éve minden rutinjával, színészi tudásával, profizmusával robbant be a színpadra. Sugárzott róla a jókedv, a vidámság. A nézők hatalmas tapssal üdvözölték.

Az előadás fergeteges sikert hozott. A vidéki nagyváros közönsége hálás volt a nagy művésznak a pompás előadásért, a vidám estért. A ruhatárban többen még mindig mosolyogva dúdolták Kovács utolsó dalát. A fülbemászó dallam, a nagyszerű színészi játék megtette hatását. Az emberek jókedvűek voltak.

Felvonszolta magát a második emeletre. Kintről behallatszott a távozó nézők vidám csevegése, az egymás után induló autók motorjainak dörmögése, duruzsolása. Lassan elcsendesedett a környék. Levette jelmezét, beidegződött mozdulatokkal a vállfára rendezte, átöltözött. Leült az öltözőasztalhoz, egy nedves vattával letörölte sminkjét.

Mint egy kitörő gejzír egekbe szökő víz sugara, úgy tört felszínre benne a keserűség. Hirtelen, gátlástalanul robbant ki belőle a zokogás. Már nem érdekelt semmi sem. Vállai rázkódtak, teste remegett. Az asztalra borult, könnyei tócsává gyűltek a színét vesztett, festékes, púderporos falapon. - Elli, Ellikém, drága Ellim - fejében az asszony utoljára látott sápadt, beesett arcú, megfogyott testű képe lebegett.

A vidéki színház második emeleti öltözőjét betöltötte a fájdalmas férfisírás.

A világbajnok

Zsolti, Zsolti, Zsolti...

Az uszoda közönsége felállva ünnepelte a világbajnokot. A hazaiak közé vegyült kis létszámú, lelkes és hangos magyar tábor örömmámorban kántálta Zsolt nevét.

Az ünnepelt meghatódva kászálódott ki a medencéből. Még fel sem fogta, hogy sikerült. Éveken át minden reggel hajnalban kelt, lemondott moziról, diszkóról, lányokról, haverokról. Edzett, edzett és csak edzett. Ezért a pillanatéért élt.

Vizesen állt a vörös szőnyegen. Az uszodát szinte szétfeszítette a hangáradat. Taps és kiabálás, a megafon alig érthető szava. Hányszor, de hányszor álmodott erről. És most ő a világ legjobbja.

- Sohasem felejtem el ezt a pillanatot - villant át agyán a gondolat, miközben könnybe lábadt szemmel figyelte az árbocon lassan felfelé kúszó piros-fehér-zöld zászlót. A Himnusz hangjai még alig haltak el, a magyar tábor máris újakezdte:

- Zsolti, Zsolti, Zsolti...

... A kerekesszék halk, surrogó hangot adva mozdult a konyha kövén. Zsolt minden erejét beleadta, hogy megmozdítsa a kocsit. Sohasem fogom megszokni - gondolta keserűen - és lassan behajtott a szobába.

Egyedül volt otthon. Szülei - nélkülük talán már nem is élne - lassan visszatértek korábban megszokott mindennapjaikhoz. Dolgoztak ilyenkor mindketten. Most még jobban kellett a pénz, mint valaha.

A tévé elé irányította guruló székét és betette a videóba az agyonnézett kazettát. A képernyőn utolsó nagy sikere, a világbajnokság képei futottak.

- Talán nem is én voltam az a fiú ott a medencében, - kesergett - talán álmodtam az egészet! - és hirtelen mozdulattal kikapcsolta a készüléket.

Nap mint nap a két évvel azelőtti felvétellel szomorította magát. - Egy pillanata volt, csak egy pillanat - idézte fel ki tudja már hányadszor az életét megváltoztató eseményeket...

... A kisbusz alig hallható motorzajjal falta hazafelé a kilométereket. A csapat nagyobbik része már hazaérkezett, csak ők ketten, a két világbajnok maradhatott a verseny helyszínén még néhány napot. Ez volt a jutalom. Járták a szórakozóhelyeket, ittak is, - sokat ittak, felszabadultan, semmire sem figyelve - hiszen végre kirúghattak a hámból. Oly sok év minden küzdelme, fáradsága, fájdalma, keserve oldódott fel a világverseny utáni napokon.

Álmosak voltak mind a hárman. Hajnalban indultak, a sofőr sürgette őket, hogy menjenek már, ha estére haza is akarnak érní. Igyekeztek hát, hiszen nagyon várta mindannyiukat a családja. Zsolt becsukta a szemét - jobb, ha alszom, hamarabb érünk haza - és hátrahajtott fejével újraélte a fényes pillanatokot.

Hatalmas csattanásra, sikoltásra és csörömpölésre ébredt. Nem tudta hol van, mi történt, de az éles fájdalom az arcában rádöbbsentette a tragikus valóságra.

A kisbusz oldalára fordulva feküdt az árokban. Zsolt arcát a kitört üvegek kaszabolták össze-vissza, szemét elöntötte a vér. Önkéntelenül mozdulni akart, de nem tudott, csípője beszorult a busz összenyomódott oldala és az ülés közé. Felemelte a fejét és meglátta a teljesen összeroncsolódott arcú, élettelen sofőrt. Elveszítette az eszméletét.

A kórházban nagyon kedvesek voltak a nővérek. Szerencsére jól beszélt a nyelvükön, megértette, amit mondanak. Lassan fogta csak fel, hogy balesetet szenvedett. Eleinte nem is mondták meg, egyedül maradt életben.

Az egész ország aggódott érte. Naponta utaztak ki hozzá sportvezetők, rokonok, és sohasem látott egyszerű emberek. Egy pillanatra sem fogyott el a virág a szobájában.

Azt hitte, vége a világnak, amikor megtudta, oly súlyosan sérült a gerince, hogy nem állhat már lábra többet. Hetekig szó nélkül, mozdulatlanul, élő halottként feküdt az ágyában, a hozzátartozók, barátok komolyan aggódtak az életéért. Nem akart tovább létezni. - Nyomórékan nem kell az élet, meg akarok halni - mondogatta magában.

Az éjszakák voltak a legborzalmasabbak. Lidércálomként tört rá az ünneplés és a baleset keveredő képsora. Véres arcú barátja állt mellette a dobogón, az összeroncsolódott arcú sofőr integetett a tribünről. Csuumvizesen, sírva ébredt minden reggel.

Amikor hazahozták, csak fokozódott elkeseredettsége. Ép emberként utazott élete legnagyobb eseményére, telve ambícióval, vággyal, akarással és nyomorékként, bénaként tért haza. Ez felfoghatatlan volt...

... A csengetésre nagy nehezen kigurult kerekesszékekével az előszobába és kinyitotta az ajtót.

- Szia - edzője állt a félig tárt ajtóban. - Elviszlek az uszodába.

Tiltakozott, hogy ő oda nem megy, ne sajnálkozzanak rajta a klubtársak, meg különben is, mit keres ő az uszodában, az úszás megszűnt számára, vízbe többet sohasem megy.

- Na elég a dumából, - dörrent rá régi hangnemében az edző - ha nem jössz, viszlek, próbálj megakadályozni benne! Tudod, amit én elhatározok, az úgy lesz. Ismersz, vagy nem?

Hát így kezdődött. Az uszodában hamar vízbe kíváncszott. Mindig akadt, aki segített, de a lassan visszatérő életkedvével együtt önbizalma is megnőtt. - Nem kell nekem segíteni, nem vagyok én beteg - hárította el a segítő kezeket és egyre több feladatot látott el egyedül...

... Lassan ereszkedett a vízbe. - Milyen más ez a verseny - nézett körül az idegen uszodában, azzal néhány bemelegítő karcsapás után megfogta a rajthely kapaszkodóját.

A mozgássérültek világbajnokságán a csendben üldögélő nézők - kísérők, családtagok, barátok - szeme előtt egy egykori világbajnok készülődött, hogy megvédje címét. Igaz, régi ellenfelei más uszodában, más ellenfelekkel készültek szembeszállni, de ez a verseny is fontos volt Zsolt számára.

A rajtjelre elengedte a kapaszkodót és erőteljes karcsapásokkal kezdett úszni. Észre sem vette már, hogy lábát nem tudja használni úszás közben. A parton egyre erősödött a biztatás, a sok idegen nyelvű kiáltás között néha-néha meghallotta saját nevét is.

Fejét leszegve, hatalmas erőbedobással túrta magát a cél felé. Tüdeje zihált, karjai ólommá váltak, de ment, csak ment előre. A közönség felállva biztatta az egymás mellett haladó úszókat. Az utolsó méterek szinte véget nem érő ideig tartottak. Aztán megütötte a falat és leállt.

Szeme előtt vörös karikák kergették egymást, kapkodva harapta a levegőt. Lassan, csak nagyon lassan jutott el a tudatáig a taps és a kiabálás. A helybeli közönség között dobogó, kiabáló magyarok kántálták a nevét.

- Zsolti! Zsolti! Zsolti!

Edzője rohant felé. Leguggolt a víz mellé és túlharsogva a hangorkánt, kiáltotta:

- Nyertél. Világbajnok vagy!

Zsolt lehajtotta a fejét, a hullámzó víz lágyan simogatta könnyes arcát. Tudatába lassan fészkelte be magát az öröm és a régen várt, vágyott érzés. Ebben a pillanatban fogta fel, értette meg, hogy végre célba ért.

Állati történet

Kondás szédelegve tántorgott be a konyha tágra nyílt ajtaján. A mosogató felől zajos csörömpölés, kiabálás, káromkodás hallatszott. Kondás tétova mozdulattal megtörölte izzadt homlokát, csapzott, zsíros haját félresöpörte szeme elől. Körülnézett vérekes szemekkel, mint aki keres valamit, majd az ajtófélfának dőlt és lassan ülő helyzetbe csúszott.

- Na, ez már megint tökrészeg. - Gyapay tizedes fejét vakargatva állt Kondás lábánál, majd dühösen konstata: - Ez a mocskos állat semmire sem használható!

Kondás - igazi nevét talán csak az ezredírnok tudta, gúnynevéen szólította laktanyaszerte mindenki - kinyújtott végtagokkal, félrebillent fejjel, értelmetlenül motyogva ücsörgött a munkájukat végző katonák lába alatt. Volt, aki undorral belerúgott, akadt, aki csak egyszerűen átlépte. A többség nemigen törődött vele, megszokták részegségét, kikerülték. Senkit sem lepett meg az állapota, alig volt valamikor is józan.

Az ezred húsból önellátó volt. A laktanya háta mögött, a falusi vasútállomástól néhány kilométerre, a telep végében sokdisznós sertésenyészet működött. Volt mivel etetni a rőfögő jószágokat, a katonák rengeteg mosléknak valót hagytak nap mint nap a tompán csillogó fémtányérokra. Aztán meg ott volt a temérdek konyhai hulladék is. A katonák nem túl vidáman emlegették egyik-másik ehetetlen ebéd, vagy vacsora után: na, a Kondás családja ma megint hízik pár kilót.

Gyapay, a konyhafőnök tizedes - civilben szakács egy gyermekélelmezési vállalatnál - mérgesen vágatott be a mosogató helyiségbe. A zsíros lével, darabos ételmaradékokkal telített hatalmas mosogatók előtt ácsorgó fiatalemberekre nézett és a parancsoláshoz szokott hangján, ellentmondást nem tűrően rámutatott két újoncra: ti ketten, gyertek utánam!

A tizedes nagyhatalmú úr volt a konyhán. A tiszték keresték kegyeit, ha akart, fantasztikus ételeket tudott főzni, a katonák, főleg az újoncok tisztai kapcsolatai miatt tartottak tőle. A két zsíros kezű, ruhájú honvéd is szó nélkül indult a velük közel egykorú főnök után.

- Na gyerekek, - nézett végig a gazda magabiztosságával a két fiún a séf - itt van ez a rengeteg káposztalevél, meg a torzsa. Láthatjátok, a Kondás részeg mint az állat, nincs mit tenni, nektek kell hátravinni az ólakhoz és megetetni a jószágokat.

A két fiatal katona, Jani és Karcsi, cseppet sem bánva, hogy félbe kellett hagyni a gyűlölt és soha véget nem érő mosogatást, komótos mozdulatokkal kezdte megrakni a konyha négykerekű kiskocsiját. A munka végeztével megfogták kétfelől a kocsirudat és elindultak a rakománnyal a disznók felé.

- Te, - nézett Jani, a testesebb, erősebb fiú társára - induljunk el kétfelé, aztán mindenhova szórjunk az állatoknak ebből a zöldségből. Jó sok van, de majd' csak végzünk.

Azzal karjukba kaptak, amennyit csak bírtak és etetni kezdték a zajongó állatokat. Hamarosan kiderült, közel sem olyan egyszerű a feladat, mint ahogy képzelték. De, ha ennek a részeges falusi tahónak minden nap sikerül megetetni ennyi állatot, csak nem foghat ki a feladat két éles eszű városi gyereken!

Hogy kinek az ötlete volt, még később is vitatták, de tény, valamelyikük agyából kipattant a nagy gondolat szikrája. Mi lenne, - tanakodtak - ha nem mi mászkálnánk az állatokhoz, hanem itt a telep közepén leborítanánk a zöldséget, kinyitnánk az ólakat, aztán amikor a disznók mindent eltakarítottak, visszazárnánk őket és kész.

A feladat roppant egyszerűnek tűnt. Jani neki is látott, felborította a kocsit, közben Karcsi sorra nyitogatta ki az ólak ajtaját. Ami ezután következett, maga volt a megvalósult rémálom. Az éhes állatok a két fiát sem kímélve, egymást taposva, rőfögve, visítva, méltatlankodva rohantak az eleség felé. A két rémült katona az egyik masszívabb kerítés tetején keresett menedéket.

- Meglásd, ha jóllaknak, visszamennek maguktól is - vigasztalta megilletődve és reménykedve a nem kevésbé riadt társát Karcsi. - Legalábbis remélem...

A sertések mit sem törődve a két ifjú rémületével, villámgyorsan végeztek a harapnivalóval. A terület jobban hasonlított pusztító csata utáni helyszínre, mint sertéstelepre. A sárbataposott káposztalevelek között a kiskocsi felkiáltójelként égnek álló kerekeivel maga volt a megtesztelt kudarc. A tetemként fekvő jármű köré csődült állatok lassan, eleséget keresve, mind távolabb bóklásztak az ólaktól.

A fiúk megpróbálták néhány kisebb, kevésbé félelmetes példányt jobb belátásra bírni, visszaterelni az ólba. Az már fel sem merült a fejükben, hogy melyik állat hova is tartozik.

- Nem megy - néztek össze az újoncok, aztán újabb ötletként sebesen kerekeire támasztották a kocsit és rohanva hagyták sorsára a megélenkült telepet.

- Szerinted meglátott minket valaki? - Karcsi aggódva nézett körül, de miután az esti szürkületben semmi mozgás sem volt a laktanyában, kicsit nyugodtabban tette hozzá: - Erre úgylis csak a Kondás szokott járni, az meg tökrészeg.

- Ki volt az az állat, aki kieresztette a disznókat?! - A rettegett főtörzsőrmester kivörösödött fejjel, üvöltve tette fel az alakulótéren vigyázzba merevedett katonáknak a kérdést. - Agyonvágom, felnégyelem, lecsukatom! - Hörögte biztatását, látva, hogy a hadsereg dicső katonái mozdulatlanul és szótlanul állnak előtte. Tudta ő, hogy nem lesz önként jelentkező, de a százados már kora reggel jól lebarmolta, hát ki kellett eresztenie dühét. - Hát szórakozunk, szórakozunk, most meg csak itt bujkálunk a többiek mögött?

Jelentkező továbbra sem akadt. A mindenre kiterjedő nyomozás is csak azt tudta megállapítani, hogy a Kondás olyan részeg volt, mint egy disznó, de hát őt már nem lehetett lecsukni. Buta és ápolatlan volt, s csak az állatokhoz értett. Továbbszolgálóként maradt a seregben, - hova is ment volna - de mindenki tudta, ha bedühödik és leszerel, aligha akad utóda.

Az egész század büntetésben volt. Futottak vagy tíz kört teljes menetfelszereléssel, takarítottak egész nap és a végén már mindenkit csak az érdekelt, vajon ki volt az a szemét, aki miatt mindezt el kellett szenvedniük.

A két fiú hallgatott, mint a csuka. Sohasem derült ki a turpisságuk, ügyetlenségük. Csak akkor somolyogtak egy jót, amikor pár nap múlva elterjedt a híre, a közeli állomáson kisebb kavargást keltett a hadsereg néhány jóltáplált disznója, amint a vonatra váró utazóközönség legnagyobb megrökönyödésére besétáltak az állomás várójába.

A honi katonaság e példa nélkül álló rendbontásának tettesei sohasem fedték fel tettüket. Még évekig beszédtema volt az újoncok körében a lassan népmesévé váló bátor cselekedet. A napi kiképzésben kifáradt, megizzadt testek kipárolgásától súlyos levegőjű hálóban időről időre mindig akadt olyan elkeseredett ifjú, aki arról álmodozott, egyszer ő is így kiszúr majd a sereggel.

Zátony

Baja felé a homokpadon szeretkeztek először. A többiek kenuikkal már messze előttük jártak, kilométerekkel maradtak le a csapattól.

A Duna selymesen simogatta a reggeli napsütésben a billenékeny kis hajók hasát. Idei túrájuk hatodik táborát bontották, a megszokott mozdulatok ellenére is hatalmas volt a zűrzavar. Itt nevetés, ott kiabálás, edénycsörömpölés, nemritkán káromkodás színesítette a nyaralás mindennapi velejáróját.

Eszter és Sándor két napja alig beszélt egymással. Semmiségen kaptak össze, úgy, ahogy csak a régi házások képesek. Durcásak voltak mindketten, várták a másik bocsánatkérését.

A csapat vízreszálláshoz készülődött. Minden évben ugyanazt az utat tették meg, Győrtől Mohácsig. Valamennyien értelmiségiek, tanárok, gyógyszerészek, mérnökök voltak, de akadt köztük orvos és szobrász is. Vidámak voltak, egy évig csak erre a tíz napra készültek. Szabadon élni a természet lágy ölén, ahogy ősapáik - hangoztatták sokszor - ez az igazi kikapcsolódás.

Sándor küszködve, egyedül tolt a vízre a kenut, Eszter tüntetőleg elfordult segítség helyett. Sándor megdühödött és feleségére mordult:

- Ülj másik hajóba, ha velem nem akarsz jönni. Ne rontsd el a nyaralásomat, nem akarom nézni egész úton a savanyú képedet!

Gyorsan összejött a csere. Ági és Tomi - csak a túrán partnerek - megegyeztek a váltásban. Sándor ment Ágival, Tomi Eszterrel.

A konvoj szétszóródott a hosszú vízi úton. Voltak, akik sportot űztek abból, hogy elsőnek érkezzenek a következő táborhelyre, mások lapátjukból, törölközőjükből vitorlát eszkábáltak. Hol eveztek, hol a víz játékos sodrával csorogtak lefelé. Jól érezték magukat.

Tomi tudta, hogy a házaspár között nincs valami rendjén, de hát ez nem tartozott rá. Igyekezett felvidítani alkalmi útítársát. Vicceket mesélt, mókázott, szóval tartotta az asszonyt.

Eszter nemigen erőltette az evezést, inkább Tomira hagyta. Alig takaró bikinijében hátradőlt a kenuban, fejét, hátát a csomagokra támasztotta. Eszter harmincötön túl is vonzó, szép nő volt. Minden férfi szívesen pihentette szemét hibátlan alakján.

Tomi erős férfihez illően evezett, de így sem haladtak túl gyorsan. Hamar eltűntek a többiek, ők élvezték a csendesen ringató folyó kedveskedését.

Délfelé járt az idő. Tomi lapátját kimért, gyakorlott mozdulatokkal a hajó aljába helyezte, körülnézett és miután közel s távol semmiféle akadályt, vagy közeledő hajót sem látott, óvatosan hátradőlt. Szemét becsukta, lazított.

Lehet, hogy el is aludt néhány percre. Egy korhadó, vízsodorta faág ütődött a kenu aljához. Riadtan ült fel és hunyorogva körülnézett. Örömmel állapította meg, hogy nem kerültek veszélybe, nincs semmi baj. Eszterhez fordult, de hirtelen elkapta a tekintetét.

Az asszony meztelenül feküdt a hintázó hajóban. Kihasználta Tomi álmát, elhatározta, hogy mellét, hasát is megsütteti a nappal. Így aludt el ő is.

Tomi nem tudta, mit tegyen. Halkan krárogott majd szándékosan ügyetlenkedve, hangos kopácsolással vette elő evezőjét.

Eszter a hirtelen támadt zajra kinyitotta szemét. Elfeledkezve meztelenségéről, felült és hol-létükről érdeklődött. Tomi tudta, hogy elveszett. Nem bírta levenni szemét a gyönyörű nőről.

A folyó közepén a kis lélekvesztő hirtelen megállt. Tomi lapátjával lenyúlt a víz alá és érezte, hogy a hajó alatt hatalmas homokpad állja útjukat. Kilépett a kenuból, kinyújtózta végtag-jait és a méterekkel távolabb lévő, szárazon álló fövenyre sétált. - Nem jössz? - Tomi megállt a kis sziget közepén és hívogatóan intett Eszter felé. Az asszony úgy, ahogy volt, öltözetlenül lépett ki a hajóból és elindult Tomi felé.

- Vedd le a nadrágod!

Tomi félszegen ácsorgott tovább, nem tudta, mit tegyen.

- Fürödjünk meg meztelenül. Úgysem lát minket senki sem.

Úgy játszottak a langymeleg folyóban, mint két önfeledt vidra. Lebuktak a víz alá, kergették egymást, fogócskáztak. Felszabadultak, vidámak voltak, mintha csak ők ketten lennének a világon. A tobzódó nap, a csillogó, szikrázó víztükör, a déli meleg puha csendje elvarázsolta őket.

Kifulladásra heverték ki a homokzátonyra. Bőrük kellemesen bizsegett a száradó vízcseppek párolgásától. Eszter félkönyökre támaszkodott és a férfi arcát nézte.

- Mi van? - Tomi hasra fordult, titkolni igyekezett ébredő férfiasságát.

- Ne szégyell! - Eszter kinyújtotta kezét és megsimogatta a férfi hátát. - Én is kívánlak!

A jugoszláv vontató kürtszava ébresztette őket. Nem tudták mit csináljanak, hogy beszéljenek egymással. Zavarban voltak. Eszter cseppet sem érzett bűntudatot, úgy kell a férjének, meg-érdemelte, hogy megcsalja, de Tomi szégyellte magát. Sándor a barátja, hogy tehetett ilyet a feleségével.

A kísértés óriási volt. A meseszerű táj, a két test vízáztatta, napsütötte kipárolgásának különleges illata még kétszer csábította őket szerelemre.

Javában égett a tűz, a nap lebukóban volt, amikor megérkeztek a táborhelyre. Kikötöttek és szótlánul rakták ki cókókjukat. Sándor a vacsora előtti sörtől kicsit zavaros tekintettel figyelte a hangtalan munkálkodást. Az alkohol ködén át is gyanakvóvá vált.

- Mi van, lefeküdtél velem?

Eszter megállt férje előtt és csípőre tett kézzel, izzó tekintettel a szemébe nézett.

- Igen, ha tudni akarod, lefeküdtem velem. És ha érdekel az is, elárulom, nagyon jó volt.

Sándor lassan leeresztette a sörösüveget, napbarnított arca furcsán sápadtra váltott. Eszter hirtelen felnevetett, nyitott tenyerével férje szőrös mellkasára csapott és évődve hozzátette:

- Te hülye, elhitted mi? Pedig tudhatnád, hogy én mindig is hűséges voltam hozzád, hiszen csak téged szeretlek. Igaz, Tomi?

Azzal a két férfi döbrent tekintetétől kísérvé, ringó léptekkel indult a társaság felé.

Évforduló

- Isten éltesen sokáig, drágám!

- Téged is. De miért kaptam ezt a szép csokrot?

- Hát nem emlékszel? Éppen ma tíz éve, hogy megismerkedtünk. Tudod, ott a templomnál...

Tibor már jó ideje ácsorgott a Thököly úton a templom lépcsőjén. Ötre beszéltek meg a találkozót, de öt óra már jócskán elmúlt.

Az egész szokványosan kezdődött. Túl a váláson, sok kusza próbálkozáson a negyvenkét éves Tibor a végső megoldáshoz folyamodott, válaszolt néhány apróhirdetésre. Sokszor gondolta utólag, hogy egyszer majd megírja emlékiratait. Már a címét is kitalálta: Találkozásaim, avagy keresd a párod, vagy valami ehhez hasonló lesz. Mert bizony nem mindennapi élményeket tudhat magáénak az az ember, aki apróban keresi élete párját.

Miközben ezúttal is ezen morfondírozott, leste az autókat. Nem mondta Éva, hogy autóval jön, de miután annyit elárult, hogy mérnök, valahogy ez illett hozzá. Azt is mondta, hogy piros nadrágban, fehér blúzban lesz, teniszütővel a kezében.

- Talán az lesz az - gondolta Tibor, amikor egy piros nadrágos, harminc körüli asszony szállt ki a tűzpiros Fiatból. - Na, de hol a teniszütő? Jó lenne, ha nem ez a nő lenne Éva.

Már negyed hat is elmúlt, Tibor kezdte feladni a reményt, hogy Éva, akiről túl sokat nem tudott nevén és foglalkozásán túl, egyszer csak megjelenik. - Ez is jól felültetett engem. - gondolta, miközben a templom előtt elhaladó nőket fixírozta. - Jobb is, ha nem jön, biztos valami csúf banya lesz, vagy kellemetlen hárpia...

- Tibor?

A férfi zavartan kapta fejét a hang irányába. A lépcsőn egy feszes zöld nadrágos, sárga blúzos, rövid hajú, felettébb csinos asszony állt, sporttáskával a kezében. Tibornak inába szállt a bátorsága.

- Jó napot, Tibor vagyok - mutatkozott be a nőnek, aki mosolyogva vizsgálgatta a férfit. - Na, ez is hamar kiadja az utamat - villant Tibor gondolatába és hangosan hozzátette:

- Ha gondolja, el is búcsúzhatunk. Ha csalódott a látvánnyal, ne raboljuk egymás idejét!

Éva meglepődött. Igaz, hogy mást várt a férfi telefonbeli hangja után, de őt nem szokták elküldeni az első pillanatban. Inkább fordítva volt ez mindig. Amikor nem tetszett a randevúra jött férfi, beteg kisleányra hivatkozva gyorsan elbúcsúzott tőle, és „majd felhívom” ígéretével villámgyorsan távozott. De itt valami más történt. Lehet, hogy nem szimpatikus ennek az embernek?

- Hova siet? - Éva mosolyogva nézett a félszeg Tiborra. - Nem ér rá egy kicsit dumcsizni?

Hát így kezdődött. Eleinte eszükbe sem jutott, hogy ebből valami tartós is lehet. Tibor sokáig érezte úgy, hogy Éva csak pillanatnyi kalandnak tekinti, és az első adandó alkalommal, vagy újabb ismerkedés után ejti őt, Évában pedig tudatlanul is dolgozott a dac, Tibor az első pillanatban ott akarta hagyni, hát megmutatja neki, mit veszített volna.

Öt éve voltak már együtt, amikor először veztek össze komolyabban. Mindketten úgy érezték, elérkezett a szakítás ideje. Tibor számontartotta az idő múlását, még két-három jó éve lehet, ha új ismeretségeket akar kötni, esetleg nősülésre adja fejét és Éva is még éppen negyvenen innen, talán az utolsó esélyét ragadhatja meg.

Nem szakítottak. Kibékültek és folytatták életüket úgy, ahogy addig. Szóba sem jött köztük a házasság, mindkettőjüknek megfelelt ez az állapot. Éva kisfia nagyfiúvá cseperedett, Tibor egy évvel fiatalabb lánya, szépséges ifjú nővé. A két gyerek mind kevesebbet volt apjával, anyjával. Élték életüket, ahogy tették azt szüleik is.

Tibor mindig mindent számolt. Az ötvenedik évén túl még mindig sportos férfi és az öt évvel fiatalabb, jó alakú, szemrevaló asszony ennek ellenére is csak ritkán beszélt az idő múlásáról. Eleinte furcsa volt mindkettőjüknek az, hogy együtt maradtak. Tibor havonta kiszámolta, hány „naposak”, később már hozzátette a hónapok, évek számát is. Egy este azzal lepte meg Évát, hogy beszámolt neki századik együtt töltött hónapjukról.

- Mondd, nem kellene szakítanunk? - Éva egy szerelmes éjszakán tette fel félig viccesen, félig komolyan ezt a kérdést a meglepett Tibornak. - Száz hónapnál is többet töltöttünk el egymással, mi jöhet még? Mi lenne, ha adnánk magunknak még egy esélyt?

- Rendben, - vágta rá Tibor, Éva szerint gyanúsán is gyorsan - de van egy javaslatom. Mi lenne, ha tizedik évfordulónkon búcsúznánk el egymástól. Tegyük emlékezetessé az elválásunkat.

Másfél évig szó sem esett kettőjük között elhatározásukról. Talán ki is ment a fejükből, hiszen az élet nem állt meg. A gyerekek érettségiztek, egyetemre, vagy dolgozni mentek, ők meg küzdöttek gondjaikkal, bajaikkal.

... Tibor átölelte Évát és megcsókolta. Ma tíz éve, hogy ott a Thököly úton a templom előtt megismerte. Szinte percre tíz éve volt. Kicsit eltolta magától a láthatóan meghatódott asszonyt és megsimogatta az arcát. - Ettől a perctől szabad vagy drágám - mondta és még egyszer megcsókolta évtizedig hűséges társát.

A férfi fogta a kabátját és szó nélkül elindult az ajtó felé. Éva döbbenetn nézte, szólni sem tudott. Az ajtó halkán becsukódott, a szobára súlyos, nehéz csönd telepedett. A zárt ablakon keresztül tompa morajként hatolt be a lakásba a pesti utca dübörgő lüktetése. Éva úgy érezte, menten elájul.

Hirtelen kapta magát, úgy, ahogy volt, kabát nélkül rohanni kezdett a lépcsőházban lefelé. Nem mehet el, vibrált agyában a mondat, nem mehet csak így el...

Kivágta a nehéz kaput és kirontott az utcára. - Tibor, - kiáltotta - Tibor, várj!

Tibor a kapuval szemben a járda szélén állt és mosolyogva nézte őt.

- Nem mentem el drágám, mert reméltem, hogy nem engedsz el. De szakítani akartál és én megígértem neked, hogy ezen a napon úgy lesz, ahogy akarod. Most dönthetsz a sorsunkról. Menjek, vagy maradjak?

- Te szemét, te mocskos szemét - üvöltötte zokogva Éva és ököllel ütötte Tibor mellkasát. - Hát itt hagytál volna?

Tibor szemében is könnyek csillogtak. Átölelte a síró nőt és lassan elindult vele a sötétben ásító kapu felé. Tudta, őket már csak a halál választja el.

Hazafelé

Az esti iskola hallgatói felszabadult zsvivajjal tódultak ki az osztályteremből. Az előadó, nagydarab, túlsúlyos, hatvanon túli, nehézmozgású férfi, szemüvegét homlokára tolva nézte tanítványait. A különböző korú férfiak, nők, kisdiaikként, gesztikulálva, kiabálva beszéltek túl egymást. A hangzavart túlharsogva a tanár megszólította az előtte elhaladó férfit.

- Tasnádi fiam! Mondja, ugye magának van autója?

A megszólított csodálkozva állt meg tanára előtt.

- Igen tanár úr, van egy kis Opelem. Miért kérdi?

- Tudom, hogy a belváros felé szokott menni. Bevinne a Paulai utcába? Tudja, innen Csepelről elég nehéz bejutni.

A tanítás végén a kocsni mellett találkoztak. Tasnádi maga mellé ültette tanárát, a kis autó hátsó ülésére a vele egy irányba tartó kolléganőjét.

A kocsi zötykölődve gurult az egykori gyársziget kátyús, töredezett útjain. A rázkódástól a kifáradt tanár hamar elbóbiskolt. A gyorsforgalmi úton akadályba ütköztek, megálltak. Autók tucatjai váraoztak, szemmel láthatóan már jó ideje.

- Na ezt jól kifogtuk! - panaszkodott a hátsó ülésen fészkelődő asszony. - Pedig ma siettem volna haza, olyan sok a dolgom. Mosni kell, meg valami vacsorát is össze kell ütnöm a gyerekeknek. Ezért is kértelek meg, hogy hozzál el.

- Hát igen, ezt tényleg kikaptuk, - nyújtózkodott óvatosan a szűk helyen Tasnádi - biztos baleset történt, de úgy látom, nincs mit tennünk. Előttünk, mellettünk, mögöttünk mindenhol autók vannak. Már vissza sem tudok menni. Ha idegeskedünk, akkor sem indulunk gyorsabban tovább. Mesélj valamit!

Jól elbeszélgettek. A nap majd' egy óráig figyelhette a kilométeres dugót, a csillogó, villogó, ácsorgó autófolyamot, mielőtt megunva a látványt, lassan eltűnt a horizonton, szürkülő fényt hagyva maga után. Itt-ott ideges dudálás hallatszott, néhányan türelmetlenül figyeltek előre, nyújtogatták nyakukat autójuk mellett állva. Az autósok zöme belenyugodva a megváltoztathatatlanba, csendesen ücsörgött járművében.

- Na végre! - Tasnádi nagyot sóhajtva indította autóját. A moccanó kocsisor reményt ébresztően kezdett araszolni a város belseje felé. Tasnádi két utasával, kolléganőjével és mindvégig alvó tanárával, estébe hajló szürkületben érkezett meg céljához. A tanár nagyot horkantott, hirtelen kinyitotta szemét és körülnézett.

- Itt vagyunk? - kérdezte Tasnáditól, aki parkolóhelyet keresve lassan, fejét jobbra, balra forgatva gurult a zsúfolt, szűk utcában.

- Megjöttünk tanár úr, sajnos egy kicsit... - kezdte volna felvilágosítani késésük okáról oktatóját Tasnádi, de az félbeszakította mondandóját:

- Látod Tasnádi fiam, milyen jó is annak, akinek autója van - préselte kifelé magát szuszogva a testes férfi a kocsi szűk ajtaján - mert csak beül a volán mellé és ripsz-ropsz már ott is van, ahova menni akart. Na fiam, köszönöm a fuvart, így mégiscsak gyorsabban hazaértem.

A kocsiiban ülők pár pillanatig meglepődve hallgattak, majd kirobbant belőlük a nevetés. De hiszen ennek fogalma sincs arról, hogy mi történt. Azt hitte, hogy csak pár perce indultak el!

Hirtelen támadt fergeteges jókedvükben, nevetéstől kicsorduló könnyeiken át követték tekintetükkel bicegve távolodó tanárukat.

Az áldozat

Nem értem én ezt a Marit. Már több mint egy éve házasok vagyunk, de neki még most is csak „azon” jár az esze.

Nem mondom, a nászutunkon még én is sokszor éreztem úgy, hogy jó együtt lenni, nincs abban semmi rossz, ha két ember „azt” csinálja, különösen akkor, ha szeretik is egymást. És mi aztán szerettük. Nem csak a nászúton, de előtte is, hát ez csak természetes, mert akkor meg minek házasodtunk volna össze, ha nem így lett volna. Hát nem igaz?

Szóval ott tartottam, hogy a Mari még mindig azon töri a fejét, hogy hol és hogyan csináljuk. Minden nap legalább háromszor! Bevallom, sokszor már menekülök előle. Szerencsére hatalmas lakást kaptunk a szüleitől, van szoba elég, ahova elbújhatok, de hát persze, hogy megtalál.

Nehogy azt higgye ám valaki, hogy én egy nyámnyila kis korcs vagyok. Szó sincs erről. Boldogult legénykoromban kézilabdáztam, nem is rosszul. A másodosztály sztárja voltam. Hívtak sokszor a menő csapatokhoz, de nemigen füllött a fogam a sok edzéshez, utazáshoz. Meg aztán szerelmes is lettem Mariba, hát hagytam a csudába a játékot.

A lányok sokszor csak azért jöttek ki a meccsre, hogy engem nézzenek. Százkilencven magas, dús hajú, izmos, feltűnően jóképű fiú vagyok, de tényleg, szóval ez nem nagyképűség, nem én találtam ki, így igaz, ragadtak is rám a nők, amióta csak felnöttem. A Marit is a pályán ismertem meg. Valamelyik srác barátja hozta le, aztán ott ragadt. Olyan kis csendes, szerény lányka volt, én meg nem kedveltem a nagyhangú, kirívó kinézetű nőket, megtetszett a visszafogottsága.

Amikor még együtt jártunk, olyan szende volt, hogy alig lehetett megcsókolni. Eleinte, bevallom, mint a hülyegyerek, még a kezét sem mertem megfogni. Szűz volt minden tekintetben.

Az esküvő előtt nem is engedte meg azt, amit ma már minden nő megenged a vőlegényének. Olyan régimódi volt ez az egész, de hát én nem is nagyon erőltettem. Volt nekem barátnőm a Mari előtt, nem voltam már egy nyeretlen, tapasztalatlan kétéves, akit fel kell világosítani a nők anatómiájáról.

Aztán egy csapásra minden megváltozott. A Bükkben voltunk egy kis faluban nászúton, nem telt el Velencére, vagy Párizsra, hát ott ki sem akart mozdulni az ágyból. Úgy kellett könnyörögnöm neki, néha sétáljunk is egyet, nem csak „azzal” él az ember. Gondoltam, majd csak elmúlik ez róla, mint ősszel Szerencsen a cukorrépa kampány. Akkor megjöhetnek a fontos dolgok, építgethetjük az életünket. Lesz gyerekünk, akit nevelhetünk, mosunk, főzünk, takarítunk, szépítjük a lakásunkat, így együtt, mert nekem fontos, hogy segítsek a házimunkában a feleségemnek.

Nincs is semmi baj kettőnk között, Mari szereti, hogy segítek neki a háztartásban. Minden hétvégén én takarítok ki, sokszor mosok is, bevásárolok, ha kell főzök, szóval teszem a dolgom. Persze nem mindenki érti ezt meg, a múltkor is becsöppent az egyik volt csapattársam, néha összejárunk, aztán majd' kiesett a nadrágjából, úgy nevetett, amikor meglátott a kis kötényemben. Nincs abban semmi szégyellnivaló, ha az ember segít a nejének, hát nem?

Mondom, nem lenne itt semmi gond sem, ha a Marinak nem mindig „azon” járna az esze. Reggel, amikor felébredek rögvest kiugrom az ágyból, mert ha ő ébred először, már fordul is felém és simogat, gügyög, csak úgy kedvesen, látszólag minden cél nélkül, szeretetből. De én

tudom, hogy ez csak a kezdet. Ha nem igyekszem, hát „azzal” kezdhetjük a napot. És ez még mind semmi. Persze, hogy igyekszem boldoggá tenni, ez a férj kötelessége, de azért van valahol határ is, hát nem?

Szóval kiugrom az ágyból, készítem a reggelit, rakom össze a szobát, hogy ne szaladjon a ház, mert utálok a rendetlenséget, ő meg kéjesen nyújtózkodik az ágyban és kérdi, hogy nem lenne-e kedvem visszabújni hozzá? Hát nem lenne.

A hétvégék a legrosszabbak. Már nem is tudom, mit találjak ki, hova menjünk el, hogy egy kis nyugalom legyen. Mert ha meglátogatjuk a barátokat, ott bezzeg még most is úgy viselkedik, mintha szűz lenne. Legfeljebb célzásokat tesz arra, hogy milyen sokat követelek tőle, meg, mennyire kell vigyáznia, hogy engem, a szép, izmos, szexis férfit el ne csábítsák az éhes nők. A többiek meg beveszik. Leginkább az asszonyok.

A múltkor aztán nem állhattam tovább, az ebédszünetben az egyik kollégámnak elmeséltem nyomorúságomat. Kimentünk egy kicsit sétálni az iroda melletti parkba és szoba jött a család, meg az otthon, meg minden ilyesmi. Ő is hasonszőrű, közel azóta nős, mint én. Na, szóval beszélgetünk, ő meg megkérdezi, hogy van az én szépséges feleségem. Mert az biztos, hogy nagyon szemrevaló a Mari, ezt nem tagadhatom. Mondom erre, hát megvan az én bajom veled, az biztos. Nocsak, kérdi ő, már nem szereted? De igen, vágom rá, nagyon szeretem, de nem bírom erővel.

Hát így történt. Meghallgatott, igaz sok okosat nem tudott szólni hozzá. Hetek teltek el, egyszer megint volt egy kis időnk, kint dumáltunk a parkban, ő meg kérdi, változott-e valami. Hát, panaszkodtam neki, nemigen javult a helyzet, pedig már jó lenne egy kicsit ritkítani a „dolgot”. Látom ám rajta, hogy nagyon töri a fejét, mondja, ne mondja, de aztán csak előállt a farbával. Tudod, nyögte ki végül, nagyon furcsa ez a világ. Azóta töröm ezen a fejem, mióta elmesélte a problémádat. Az én kis feleségem a múltkor is azt mondta nekem, amikor szerelmesen közeledtem felé: ne bomolj, mi van veled, már egy éve vagyunk házasok és neked még mindig ezen a marhaságon jár az eszed? Szóval akkor az jutott eszembe, de ne vedd zokon, hogy cserélnünk kellene. Te vágysz egy kis nyugalomra, én meg a fél karomat is odaadnám egy olyan asszonyért, mint a te Marid.

Jó ideje nem megy ki a fejemből ez a beszélgetés. Mert imádom én ezt a Marit, de nem bírom már sokáig az igényét. Ez a szegény barátom meg erre vágyik, de hiába. Meg is hívtam őket vasárnap ebédre. Lehet, hogy szemétség, amit csinálok, de úgy érzem, áldozat vagyok, a sors elhibázott valamit. Egy ebédet csak megér, hogy helyrehozzuk a hibát. Az ő felesége is szemrevaló, olyan kis csendes, nyugodt nő. Csak aztán, ha összejövünk, nehogy megvaduljon. Cseberből, vederbe? Áldozat vagyok. Még csak az kéne. Brr... Rágondolni is borzasztó. Hát mi lesz akkor velem, ha ő is csak „azt” akarja!?

Rendezd az életed!

- Na igyunk!

A magas szőke megfogta félig telt söröspoharát és a másik felé emelte.

- Isten éltesen.

- Téged is. - A harminc körüli, enyhén kopaszodó férfi lassú kortyokkal csorgatta le torkán a hideg árpalét. Poharát megfontolt mozdulattal tette le a konyhaasztalra, a szájára tapadt fehér habot bal kézfejjével törölte le.

- Feleséged mikor jön?

- Ne izgulj, van még idő. Különb is a barátom vagy, nem szólhat egy szót sem, ha itt talál. Megittunk egy üveg sört, ennyi csak jár, nem?

- Te tudod - vigyorgott önelégült mosollyal a barátja és a magas szőkére kacsintva még hozzátette:

- Hiába, no, a házasság megalkuvással jár.

Csend telepedett kettőjük közé. A konyhaszekrény tetején a szovjet gyártmányú, két hatalmas csengővel díszelgő vekker hangos ketyegéssel múlatta az időt. A nap már eltűnt a lakótelep szomszédos épülete mögött, a konyhában meghitt félhomály tette még puhábbá a viszonylagos csendet. Messziről egy villamos kerekének megtompult csikorgása kúszott be a csukott ablakon.

- Azért nem olyan rossz ám az. - A magas szőke törte meg először a hallgatást. Megfogta poharát és kortyolt egyet söréből. - Tudod, hogy jól megvagyunk. De te, - vidámodott meg a hangja hirtelen - te miért nem nősülsz már meg?

- Hát... nem is tudom... Talán még nem jött el az igazi.

- Pedig eleget próbálsz.

- Megteszem, amit lehet, de mindig visszarettenek. Így voltam Margittal is.

- Margittal? Ki az a Margit? Azt hittem, hogy minden nőt ismerem.

- Na jól van, ezt még elmesélem, de aztán megyek.

A harminc körüli férfi hátradőlt a nem túl kényelmes széken, fészkelődött egy keveset, torkát köszörülte, aztán rákezdett:

- Az egész véletlenül kezdődött. Bemutattak bennünket egy társaságban, de nem nagyon érdekelt a nő. Futottam akkoriban valakivel, meg nem is volt igazán esetem ez a lány. El is felejtettem azt az estét, amikor egy napon valaki megszólított az Oktogonnál.

- Nem ismersz meg? Tudod, nemrégiben találkoztunk a...

- ... ne haragudj, olyan rossz az arcmemóriám, de ha esetleg segítenél...

- Hát én vagyok a Margit!

A mesélő megállt, szemmel láthatóan újra átélte a régvolt találkozást. Nyelt egyet, aztán folytatta történetét.

- Szó szót követett, jól elbeszélgettünk. Elkísértem hazáig. Meglepett, valahogy másra emlékeztem. Okos volt, bűbájos, kellemes társalgó. Másnapra már randevút is megbeszéltünk.

- Na és mi volt azután? - sürgette a magas szőke. - Kezd izgalmassá válni.

- Mentek a dolgok a maguk útján. Sokat találkoztunk, talán egymásba is szerettünk...

- ... talán...

- Na jól van, tényleg tetszett a nő, valószínűleg belehabarodtam, egészen addig az estéig.

- Ne kelljen már minden szót kihúzni belőled! Miféle estéig, mi történt?

- Szóval az egész úgy kezdődött, hogy Margit az egyik hétvégét Szegeden, a szüleinél töltötte. Jómódú család, az apja ott tanított az orvosi egyetemen, az anyja is valami vezető beosztásban, szóval olyan okosfélék lehetek. Hétfőn aztán jött vissza Margit és látom rajta, hogy valami feszíti a begyét, valami kikíváncozik belőle.

Megvacsoráztunk, egy darabig néztük a tévét, aztán összebújtunk, szerettük egymást. Nem is volt ott semmi gond, egészen addig, amíg Margit fel nem könyökölt az ágyban és azzal a szép barna szemével rám nem nézett.

- Mi van? - kérdeztem, de inkább aludtam volna a lelkizés helyett. - Na monddad gyorsan, mert megüli a gyomrodat.

- Tudod - kezdte végzetes mondandóját Margit - a hét végén beszélgettünk egy kicsit az ösökel. Szó szót követett, aztán apám csak kibökte: lányom, eléggé benne vagy már a korban, kaptál tőlünk lakást, élsz Pesten úgy, ahogy akartál, csinálod, amit elterveztél, de mi, a szüleid úgy látjuk, változtatnod kellene. Lányom, azt kérjük tőled, hogy rendezd az életed, menj férjhez!

Csend lett újra a konyhában. A két férfi szinte egyszerre nyúlt az üresedő poharakért. A házigazda kitöltötte az üveg alján megmaradt italt.

- És aztán mi lett?

- Gondolhatod. Azonnal kiment az álom a szememből. Alig tudtam aludni az éjjel. Reggel korán keltem, az ágyára egy papírt tettem. „Te klassz lány vagy, tényleg rendezned kellene az életed. Majd hívlak.” - azzal eljöttem.

- Na és?

- Nincs semmi „na és”. Soha többet nem hívtam, nem mentem el hozzá. Megrettentem ettől az úgynevezett rendezéstől. Úgy éreztem, hogy bekerítettek, megfogtak. Menekülnöm kellett. Hát ez volt...

A két férfi utolsót kortyolt az italból, a vendég felállt, elköszönt és indult az ajtó felé. Kezet fogtak, a magas szőke becsukta barátja mögött az ajtót. Elgondolkodva állt meg a halványfényű lámpával világított előszobában és megvakarta a fejét.

Hát nem szóról szóra ugyanezt mondta az én feleségem is? „Rendezni kell az életemet”. Csak én bedőltem neki...

Mici főhadnagy

- Fiúk! Nézzétek, a Mici főhadnagynak éjjel négy kölyke született!

A szabadság-hegyi adóház legénysége lökdösődve, tolakodva igyekezett minél jobb helyet találni a nagy csoda megtekintéséhez. Mici, a Néphadsereg adóházának kedvenc macskája az éjjel utódokat hozott a világra.

- Gyorsan szaladok, - kiáltotta Sofi, a vagány - hozok rongyokat, abból csinálunk nekik puha fészket a kábelcsatornában.

- Ej, te eszetlen, - korholta barátját Füttyös - ez nem madár, csak egy egyszerű macska. Nem fészkek kell ennek, legfeljebb néhány egér!

A huszonegynéhány főnyi ifjú legényből álló katonai alakulat életét fenekestől fordította fel Mici főhadnagy családi öröme. A magas rendfokozattal rendelkező fekete cica mintha örült volna a felfordulásnak, büszkén, körültekintően nyalogatta vaksi kölykei bundáját és béke-tűrően hagyta, hogy a kicsik marcangolják duzzadt emlőit.

Mici nem élt rosszul a budai adóházban, ahogy a híradós katonák mindennapi élete is messze felülmúlta a laktanyabeli kollégák fegyelemhez kötött mindennapjait. A hegyen majdnem szabadok voltak. Alig akadt kötöttségük, és ha „Száselvtárs” délután ötkor hazament, hát másnap reggelig nem sok bajuk akadt az ügyeletes tiszthelyetttel.

Száselvtárs a nevét Sofitól kapta. Kovács százados katonás, szabálytisztelő ember volt, de még ő sem tudta Sofit gatyába rázni. A szakasz bohóca, az ő rangjából is tréfát csinált. Mindig hebrencskedett, kapkodott, hadart, így lett az ő szájában a százados elvtársból, záselvtárs. Rajta is maradt a név a parancsnokon.

Kovács százados eleinte tiltakozott a macska ellen.

- Ez itt kérem a katonaság, nem holmi állatkert - érvelt, de Sofi őt is túlbeszélte. - Száselvtárs, - kérlelte - hát nem jobb egy macska, mint száz egér?

Így került hát Mici a szakaszhoz. Nyári délutánonként, amikor Száselvtárs hazament szeretteihez, az ifjú honvédek játékba kezdtek. Joci örvezető találta ki a mókát, hát övé is volt az első dobás. Lenkei hozott valahonnan egy kis ejtőernyőt, azt Mici hátára erősítették, majd néhány lengetés után az adóház legmagasabb antennájáról a földre eresztették. Mici ejtőernyős ugrásainak száma a nyár folyamán szépen gyarapodott.

Mici persze közel sem élvezte úgy a játékot, mint a röhögő bakák, de valahogy tudomásul vette, hogy ez a sorsa. Érezte, tudta, szeretik a zöldruhás emberek, hát eltűrte a naponta ismétlődő kis kellemetlenséget. Mert a repülést bizony nagyon utálta a kis cicalány. Igaz, vigaszul mindegyik ugrása után egy-egy rendfokozattal magasabb rangot kapott a fiúktól. A ranggal pedig jobb ellátás is járt.

Lenkei vette észre, hogy hasas a macska. Fenn csimpaszkodott sok méter magasban az adóház fölött, már-már lengette volna Micit, a következő ugráshoz, amikor gyanús lett neki az állat. Visszahúzta, vizsgálgatta, majd kúszni kezdett vele lefelé az antennán. - Srácok, - tiltakozott - ez a macska terhes, én nem dobom le!

Mici főhadnagy élete ettől a naptól kezdve arannyá változott. A fiúk egymást felülmúlva hordták a jobbnál jobb ételeket, a finom tejet, ízletes felvágottat Micinek, akinek nem csak a benne növekvő négy kis cirmostól lett nagyobb a hasa.

Péter, az éjszakai ügyeletes asszisztálta végig az ellést. Akkor látott ilyent először, elrettentette az élet születésének vértől lucskos, fájdalomtól kínos látványa, mégsem tudta levenni szemét a mindennapi csodáról. Büszke volt arra, hogy segédkezett Mici szülésénél, joggal érezte úgy, a keresztapaság nemes feladata rá vár.

Mici főhadnagy remek anya volt. A fiúk az elektromos kábelek számára kiépített, az adóterem szobájának talajába betonozott kábelcsatornában alakítottak ki barátságos, puha, biztonságos helyet Micinek és négy, gyorsan növekvő csemetéjének. Az apróságok féltő tekintetek, óvó gondoskodások közepette fejlődtek kúszó-mászó, mindenre kíváncsi, mindennel játszó kis porontyokká.

A nyugalmas életet Száselvtárs parancsa változtatta rideg valósággá. - Katonák! - adta ki az utasítást. - Holnap az ezredes elvtárs látogat el hozzánk. Itt mindennek ragyognia kell. Csináljanak rendet, takarítsanak ki, úgy, ahogy még sohasem, mert ha az ezredes elvtárs valamit is talál, hát...

A gondolatot nem fejezte be. Szavai így is egy pillanat alatt hessentették el az adóház nyugalomát. Mozdult is mindenki tenni a dolgát, amikor Száselvtárs még hozzátette:

- Sofi! Maga vigye ki a macskáját a kölykeivel együtt valami biztos helyre, mert ha az ezredes elvtárs meglátja, hát megnézhetik magukat!

Amint Száselvtárs kiment, a fiúk összedugták a fejüket. Mi legyen Micivel, meg a kölykökkel? Végül is Lenkei adta az ötletet, állt a ház mögött, jó messzire a gazban egy elhagyott fa őrbódé. Sofi vigye ki a cica rongyait, kölykeit a bódéba, adjon enni-, innivalót és barikádozza el a kijáratot.

Így is történt. Az adóház katonái tökéletes felkészültséggel várták a magas rangú előjáró jövetelét, aki megérkezését követően cseppnyi kétséget sem hagyott szigoráról. Mindent ellenőrzött, mindenkit kikérdezett, mindenbe belenézett. A szakasz vigyázállásban hallgatta parancsnokát, mozdulatlanul, pissenés nélkül.

Az ajtórésben ebben a feszült pillanatban jelent meg Mici, szájában egyik kölykével. A máskor oly veszedelmes fogak, most kíméletes óvatossággal tartották a tehetetlenül lógó apróságot. Mici főhadnagy, talán egy kicsit elcsodálkozott a szokatlan csöndön, de végül is nem törődve túlzottan a kialakult helyzettel, bemászott a lefedett kábelcsatornába és eltűnt a döbbszent katonák szeme elől. Az ezredes az eseményből mit sem vett észre, folytatta a szemlét.

Mici, mint aki tudja a dolgát, kimászott otthonából és lassú, puha járásával kivonult a nyitott ajtón. Fél perc sem telt el és máris hozta soronkövetkező kölykét. Az izzadó katonák nem tudták, nevéssenek-e, vagy páni félelmükben reszkessenek. A jelenet egyszerre volt mulatságos és félelmetes.

A macskamama sorban behozta kölykeit és nem kevés motoszkálás közepette rendezkedett be ideiglenesen elhagyott otthonában. A zajra az ezredes megállt beszédében és fülelni kezdett. A katonák, ahogy Száselvtárs is, dermedten lesték a fejleményeket. Az ezredes kíváncsian emelte fel a kábelcsatorna fedelét és elnézte a családi jelenetet.

Mici főhadnagy elterpeszkedett a kábelcsatornában, gondoskodva nyalogatta otthonukra lelt kölykeit. Az idilli jelenet közepette a katonák lelki szemeikkel már látták magukat a fogdában, Száselvtárs azon törte a fejét, vajon Sofi, hogyan szólítja majd, ha lefokozzák. Az ezredes szigorú tekintetét körbejárta a rémült szakaszon, majd megszólalt:

- Azt a kis csíkosat, ha már nem szopik, majd én kérem!

Azzal katonásan tisztelgett, hátraarcot csinált és Száselvtárssal a sarkában, kemény léptekkel elvonult a döbbszent katonák előtt.

Hiányérzet

Topán Lajos hátradőlt foteljében és hosszasan kortyolt borából. Az agárdi nyaraló hűvös szobájában lassan úrrá lett a sötétség.

- Tudod, - Topán Lajos előrehajolt, letette a kiürült poharat és a félhomályban üldögélő barátjára nézett - valami üresség van bennem. Hatvan éves vagyok és úgy érzem, nem tettem meg mindent, amit megtehettem volna. Hiányérzetem van. Valamit kihagytam. Talán mindent másképpen kellett volna csinálnom, lehet, hogy elrontottam az életem, elszalasztottam a nagy lehetőséget?

Barátja hümmögött valami általánosságot, hogy mindannyian elszalasztunk esélyeket, meg, hogy a sorsunk előre meg van írva, de Topán Lajos leintette.

- Nem értesz meg! Ki tudja, ha én, akkor, '60-ban nem úgy döntök, ahogy döntöttem, ma hol tartanék? Nézd meg a Zsolnait, alattam dolgozott a Cső-víznél, most meg már ő az igazgató. Lehet, hogy nekem akkor, azon a napon másként kellett volna határoznom?

Topán Lajos újra töltött mindkettőjüknek. A sötét szobában rutinos biztonsággal fogta meg a borosüveget és tapogatta ki a poharak száját. Csend telepedett kettőjük közé. Gondolataikba merülve szopogatták a vörösbort.

Teljesen beesteledett, Topán Lajos felkattintotta az állólámpát. A szobában meghitt fény áradt szét.

- Aztán ne emészd magad, - vigasztalta búcsúzóul a barátja - végül is hatvan éves vagy, sikeresen éltél. Edit, a feleséged, csodálatos asszony, mindvégig kitartott melletted, két lányod is már a maga lábán áll. Felnevelted őket. Szép unokáid vannak. Mi kell még? Ne légy elégedetlen.

Kezet fogtak. Topán Lajos bezárta a kertkaput, még tett-vett a kis nyaraló konyhájában, töltött egy utolsó pohár bort és leült a szobácska nyitott ablaka elé. Ízlelgette italát, kibámult a kertre, a csillagos égre. A nyári éj neszei furcsa, nosztalgikus hangulatba ringatták. Újra csak arra gondolt, vajon mire vihette volna, ha akkor, 1960. május 6-án igent mond a főnökének...

- Topán! Jöjjön be hozzám!

A Cső-víz főmérnöke nagy hangon kiáltott ki a rajzterembe. A szerkesztők összenéztek, na, súgták egymásnak, nem lennék most a Lajoska bőrében. Biztos, valami nagy letolásban lesz része.

A fiatal technikus, Topán Lajos érezte, hogy zsibbad a bal keze. Ez mindig biztos jele volt a kezdődő viharoknak. Már az általános iskolában is előre tudta, ha felelnie kell. Jelezte a bal keze. És most is zsibbadt.

Lassan, mímelt gondossággal húzott még két vonalat a megkezdett rajzon, székét megfontoltan tolt hátra, felállt és elindult a főmérnök szobája felé. Taksonyi, a rettegett főnök, akitől mindenki félt. Azt suttogták róla, hogy barátai vannak a minisztériumban, bárkit elintéz egyetlen szavával. Élet és halál, prémium és vidéki áthelyezés korlátlan ura volt a Cső-víznél.

- Igen?! - kopogására Taksonyi magabiztos hangja dörrent a csukott ajtón át. - Na jöjjön Topán, - szólt ellentmondást nem tűrően a megszeppent fiatalemberre a főnök - csukja be az ajtót és húzzon ide egy széket. Üljön le!

Topán Lajos érezte, hogy csiklandozva bőrét, hátán végiggördül az első izzadtságcsepp. - Mi a fenét rontottam el, - gyötörte az agyát - miért akar ez engem leszúrni?

- Na, fiam - kezdett mondókájába Taksonyi, miután a hatás kedvéért még aláírt néhány iratot, matatott a fiókjában és helyreigazította a telefon zsinórját. - Én már régóta figyelem magát. Maga tehetséges fiatalember, hát én elküldöm magát egyetemre, aztán ha visszajött, vezetői állást kap. Na, mit szól hozzá?

Topán Lajos azt sem tudta, hogy hogyan került ki főnöke irodájából. Egyetemre menni... Hát nem is tudja, gondolta amikor egy kicsit megnyugodott, kell ez neki? Meg aztán az egyetem Pesten van, ő meg itt ebben a vidéki nagyvárosban van otthon. Mit fog csinálni a fővárosban? Albérletbe menjen, vagy kollégiumba? Már huszonegy éves, a többiek meg alig múltak tizennyolc... Mit csináljon?

Szinte egész éjjel ébren hánykolódott az ágyán. Amikor hajnaltájt végre elaludt, lázálomszerű látomásai voltak. Első igazi nagy szerelme, Edit, a hetekkel korábban megismert kis szőszke lány állt csipőre tett kézzel az egyetem kapujában és csak kiabált, kiabált: Azt mondtad, hogy szeretsz, hogy szerelmes vagy belém, meg, hogy feleségül veszel! El fogsz hagyni, el fogsz hagyni...!

Csatakosra izzadt pizsamában ébredt. Olyan fáradtan vonszolta magát a szerkesztőségbe, mintha egész éjjel kovácsolt volna. A gyár bejárata előtti telefonfülkéből felhívta Editet és elújságolta a nagy hírt.

- Akkor most te Pestre költözöl? - Edit hangjából csalódottság sejlett ki. - De menned kell, - kerekedett felül a fiatal lányban a józan ész - a jövődről van szó. Mondd, hogy vállalod!

Topán Lajos bekopogott Taksonyi irodájába és döcögve, dadogva, vörösödő arccal igent mondott főnöke ajánlatára. Szeptemberben Pestre költözött.

Az egyetem alatt ismerkedett meg Jolánnal. Jolán igazi nagymenő családból származott. Az ötvenes években is pompás villában laktak és volt egy Moszkvicsuk is. Hamar egymásba szerettek, összeházasodtak. Edittől egy kurta levélben búcsúzott el, kérte, értse meg, de ő már mást szeret.

Soha többé nem ment vissza lakni szülővárosába és a Cső-víztől is kilépett. Taksonyi, amikor megtudta, hogy ki az apósa, rögtön összetegeződött vele és büszkén újságolta mindenkinek, ő már korábban is tudta, ez a Topán gyerek sokra viszi majd. Sőt, ő volt mindig is Lajoskának a mentora, példaképe, aki elindította a fényes pályáján.

Topán Lajos apósa révén friss diplomásként azonnal a minisztériumba került. Előadóként kezdte, de szépen lépegetett felfelé a ranglétrán. Harminc sem volt még, amikor osztályvezető, öt évvel később főosztályvezető lett. Felesége, Jolán, fia, a kis Lajoska semmiben sem szenvedett hiányt.

- Főosztályvezető elvtárs! - szigorúszemű titkárnője állt az ajtóban. - Ugye nem felejtette el, hogy hamarosan indulniuk kell Debrecenbe. A kocsni már lent vár.

Hárman utaztak az autóban a sofőrön kívül. Igyekezniük kellett, mert még aznap vissza akartak érn Pestre. Kiadta hát az utasítást a gépkocsivezetőnek, siessen, aztán hátradőlt és a táskájára terített iratokat olvasgatta.

Debrecenben gyorsan végeztek. A gyárban mindenki kereste a minisztériumból jött elvtársak kegyét. A vezérigazgató meghívta őket ebédre is. Természetesen a Bikába. Csak nem visz tárgyalni ilyen fontos elvtársakat az üzemi étkezdébe?

Későn indultak haza. Jó hangulatban beszélgettek, a finom ebéd és a néhány üveg bor megtette hatását. A sofőr duzzogott magában, remélte, hogy korán hazaér, megígérte az asszonynak, hát nyomta a fekete Volga pedálját, ahogy csak bírta.

Topán Lajos hatalmas fékcsikorgásra, rázkódásra riadt. Önkéntelenül is az ülés kárpitjába markolt és látta, hogy a Volga lerepülve az országút keskeny aszfaltcsíkjáról, az árokparton hatalmasakat döccenve robog tovább. Az óriási fa toronyként magasodott a száguldó kocsi elé. Halálfélelmében torkából sikolyszerű kiáltás tört elő:

- Nem... Neee...!

Csattanásra ébredt fel. Az üres borospohár kiesett a kezéből és csörömpölve ütközött a fémlábú asztalnak. Topán Lajos végigsimította homlokát, érezte, csuromvizes. Szíve dübörögve, egyenetlenül verdesett, majd' kiugrott a helyéből. Savanyú ízű, kiszáradt szájában mintha vatta lett volna, amikor nyelni próbált. Körülnézett, hirtelen nem is tudta, hol van. Fejében vészesen kergetőztek a baleset képei. Felállt, lába remegett, agya tovább szötte az álombeli baleset képeit.

Nehézkes léptekkel indult ki a fürdőszobába. A szemébe hasító fényben meglátta nedves, sápadt arcát. Hideg vízzel mosakodott meg. Csak nehezen fogta fel, hogy az egyetem, Jolán, a felesége, Lajoska, a fia, a minisztérium, és a baleset csak álom volt. Egyedül Taksonyi, a nagyhatalmú cső-vizes főmérnök volt egykoron valóság.

Igen, gondolta kissé lenyugodva, Taksonyi 1960-ban tényleg felajánlotta, hogy egyetemre mehetek, de én nem akartam elszakadni Edittől. Maradtam. Lám csak, lám, mi minden lehettem volna, ha igent mondom. Mennyire másképpen alakulhatott volna az életem.

Idáig jutott a töprengésben, amikor újra hallotta az álombeli karambol iszonyú csattanását. Megborzongott és örömmel konstatalta, hogy csak álom volt.

- Hát igen - mondta ki félhangosan, csak úgy maga elé - lehet, hogy másképpen is alakulhatott volna az életem, de legalább élek.

Megnyugodva nyitott be a kis nyaraló hálósobájába. Felesége és a két kis csöppség unokája szuszogva aludta az igazak álmát. Topán Lajos megállt az ágy lábánál és egy darabig mozdulatlanul hallgatta a fülének kedves neszeket. Felhúzta pizsamáját, óvatosan, hogy fel ne keltse az alvókat, bebújt az ágyba. Fáradt tagjait kinyújtóztatva, nagyot sóhajtva suttozta a hálósoba sötétjébe:

Hm... Lehetett volna rosszabb is ez a hatvan év...

Csutka úr dolgozik

Csutka úr nagyot sóhajtvá dőlt hátra fejtámlás karosszékében. Idegeit végsőkéig borzolta tehetségtelen beosztottjainak tehetetlensége. Mi lenne velük, mi lenne a minisztériummal, ha ő nem lenne?

A minisztérium politikai irányítása nem kis feladat. Még akkor sem, ha valaki olyan nagy-szerű szakember, mint ő. Mert ő, Csutka úr - és erről megingathatatlanul meg volt győződve - vezetésre termett. Pártja nemcsak, hogy bejutott a parlamentbe, de a kormány tagjaként is felelőssé vált az ország sorsáért.

Fényes politikai pályát futott be, hiszen csak két évvel a rendszerváltás után került ebbe a körbe. De mondogatta is tanítványainak: a tehetség mindig megtalálja a maga útját.

Csutka úr többre hivatott volt mindig is, ez vitathatatlan. Biztatta is nemegyszer a felesége, a Marika, Jocókám, mozdulj már valamerre, nézd a sok ügyefogyottat, neked is köztük lenne a helyed...

Hát jelentkezett az egyik pártba. Szimpatikusak voltak, meg közel is volt az irodájuk, bement. Gyorsan sikerült kitalálnia valamilyen elfogadható múltat, vehemensen szidta a komcsikat, az általában bejön, szóval egyhamar megtalálta a megfelelő hangot. Mert megtanulta ő, amikor még szakközépiskolában tanította a magyart és a történelmet, hogy mit kell csinálni az érvényesüléshez. Nemhiába, már az előző rendszerben is igazgatóhelyetteséig vitte a szakközépiskolában.

Még szerencse, hogy időben kiebrudalták a pártból. Mármint abból a korábbiából. Igaz, azzal már nem nagyon szokott dicsekedni, meg az asszonynak sem kell tudnia, hogy a nőügyei miatt kapott pártfegyelmit, de hát kit is érdekelne ma már mindez. Kirúgták a komcsik és kész.

Marika, ez a drága nő állandóan nyöszögte, hogy Jocókám, csinálj már valamit, mindenki megszedi magát, csak te nem, csak te vagy ilyen élhetetlen, meg, hogy ugye nem akarsz életed végéig ebben a kültelki szakközépiskolában magyart, meg történelmet tanítani, hát elege lett. Bekopogott a pártirodába, most már nem abba, hanem ebbe az újba, talált is rögtön néhány ismerőst abból a régeből, szóval, belépett a tagok közé. Szó se róla, volt bőven még ki nem állított tagkönyv, jutott neki is.

Aztán maga sem érti, hogyan, de megindult a szekér. Jól tudott hallgatni, ha kellett, vagy bólogatni. Két évvel később már országgyűlési képviselő lett, igaz, csak ellenzékben, de hát az ellenzék is ember. Persze nem mindegy, honnan nézzük. Meg aztán a magyartanításból is ragadt rá valami, szépen tudott beszélni. Amikor a vörösök ellen kellett dörögni, ráosztották a szerepet. Jocókám, olyan meggyőzően beszélsz, mondjad te! Hát mondta. A tévé meg vette. Az utcán is megismerték már.

Maga előtt bevallaná, ha nem így lenne, de miért is kellene, szóval nagyon belejött a dolgokba. Nézne is a drága jó mama, ha még élne, hogy ő, a kis szakközépiskolai tanár, milyen nagy ember lett.

Aztán a nép megint bölcsen választott és ő újra bejutott a parlamentbe. Hú, de rossz lett volna visszamenni tanítani, mert azért csak más, hogy jó kocsin jár, fogadásokra hívják, szava van, meg pénze. Szóval még rágondolni is rossz, hogy milyen lenne ott, ahol a régi kollégái maradtak.

Meg aztán nem hiába beszélt oly szépen a plenáris üléseken. Rájöttek az új vezetők, hogy ő okos ember, meg vezetésre termett. Aztán ott volt a koalíciós egyeztetés, a pártja kiharcolta ezt az államtitkári posztot. Megkapta. Senki sem mondhatja, hogy értelmetlenül. Tett ő sokat a kommunizmus lebontásáért. Ő aztán ismerte belülről azt a velejéig romlott rendszert. Nem is hitt neki, csak muszájból lépett be akkor. Ez most egészen más. Most elhivatott.

Csutka hatalmas irodájának falát bámulva elmélkedett a szép éveken. Most itt ül a minisztériumban, ugrálnak körülötte, lesik a szavát. Kinyitotta nadrágja felső gombját, benyúlt alsónadrágjába, megigazította heréit. Szűk lett a ruha rajta, kicsit meghízott az utóbbi időben, na ja, nincs ideje mozogni, egyik ülésről a másikra megy, bizottságból a kocsiba, kocsiból a tanácskozássra. De hát az ország dolga előbbre való az egyénénél. Marika is kigömbölyödött, jól áll rajta az a sok márkás cucc. Igaz, nemigen takarékoskodik az államtitkári jövedelemmel.

Jár neki, mondja olyankor, ha tiltakozik, hiszen ő biztosítja a nyugodt családi háttérrel.

Csutka újra hatalmasat sóhajtott. Nyomasztotta a ránehezülő sok gond. Mert nem elég neki a Marika, meg a gyerekek, de még itt ez a sok tehetségtelen irodista is, meg az a sok tökfő ellenzéki a parlamentben. Ezek mind csak arra mennek, hogy őt kikészítsék. Na, azt azért várhatják, hogy őt legyűrjék.

Nehézkes mozdulattal közelebb húzta puha, valódi bőr karosszékét hatalmas faragott íróasztalához és olvasatlanul kezdte aláírni az előtte tornyosuló iratokat. A csillár körül keringő legyek is halkabbra fogták zümmögésüket.

A szignók egyre gyűltek. Az ország dolga kezdett rendbejönni. Csutka államtitkár dolgozott.

- És most mi lesz?
 - Mi lenne?
 - Kérlek, mondd meg!
 - Miért tőlem kérdezed?
 - Te vagy az apám...
 - ... meg az én férjem. Te vagy a férfi. Szóval, mi lesz?
- Nem tudom..., még élünk... Ennyi nem elég?